

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Hoitotyön koulutusohjelma / Sairaanhoidaja AMK

Heini Nikunen & Pirte Okkonen

PÄIVÄHOIDON TURVALLISUUSKARTOITUS VEKKULI OY:N PÄIVÄKO-
DEISSA

Opinnäytetyö 2011

ALKUSANAT

Tämä opinnäytetyö sai alkunsa keväällä 2011, kun toiselle työn tekijöistä ehdotettiin Ehkäise Tapaturmat -hankkeeseen tutkimusta päivähoidon turvallisuudesta. Tutkimuksen kohteeksi tarkentui kevään aikana Vekkuli Oy ja sen neljä päiväkotia: Kikiva, Sukkela, Mukava ja Vekkuli, joiden henkilökunta ja lasten vanhemmat tai huoltajat tutkimukseen osallistuivat. Työ on tehty osana Ehkäise Tapaturmat -hanketta yhteistyössä Kotkan kaupungin kanssa. Prosessin tuloksena syntyi tämä opinnäytetyö ”Päivähoidon turvallisuuskartoitus Vekkuli Oy:n päiväkodeissa”.

Haluamme kiittää kaikkia tutkimukseemme osallistuneita, työelämän ohjaajaamme Anne Heikkilää Kotkan kaupungilta, päiväkotien johtajatar Carita Wiialaa sekä jokaista kyselyyn vastannutta. Kiitos opinnäytetyötä ohjanneille opettajille Mirja Nurmelle sekä Sari Virkille, joka oli tärkeänä osana mukana ohjauksen alkumetreillä.

Erityskiitos perheillemme tuesta ja kannustuksesta, uskosta sekä ymmärryksestä tämän kovaa panosta ja aikaa vaatineen projektin aikana.

Kotka 1.12.2011

Heini Nikunen & Pirte Okkonen

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Hoitotyön koulutusohjelma

NIKUNEN, HEINI

OKKONEN, PIRTE

Päivähoidon turvallisuuskartoitus Vekkuli Oy:n päiväko-
deissa

Opinnäytetyö

86 sivua + 21 liitesivua

Työn ohjaaja

Mirja Nurmi, lehtori

Tammikuu 2012

Avainsanat

päivähoito, turvallisuus, riskitekijä, turvallisuussuunnitel-
ma, pelastussuunnitelma, turvallisuuskartoitus

Tutkimuksen tavoitteena oli laatia turvallisuuskartoitus päivähoitoon. Tarkoituksena oli selvittää Vekkuli Oy:n päiväkotien turvallisuustilanne sekä kartoittaa keskeisimmät riskitekijät turvallisuudessa päiväkodissa. Tutkimusta voi hyödyntää tulevaisuudessa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaa laadittaessa.

Tutkimus on kvantitatiivisesti painottunut, mutta työssä on myös kvalitatiivisesti analysoituja osioita. Tiedonkeruumenetelmänä käytettiin kyselylomaketta, jossa oli strukturoituja ja avoimia kysymyksiä. Aineisto on kerätty Vekkuli Oy:n neljän päiväkodin henkilökun-
nalta sekä lasten vanhemmilta tai huoltajilta.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että kokonaisuudessaan päivähoiton turvallisuus Vekkuli Oy:n päiväkodeissa arvioitiin pääosin hyväksi. Turvallisuutta uhkaaviksi tekijöiksi osoit-
tautuvat hoitohenkilöstön osalta valvonta sekä sisä- että ulkotiloissa, päiväkotien lähiym-
päristö ja melu sisätiloissa. Vanhemmat tai huoltajat kokivat suurimmaksi huolenaiheeksi
parkkipaikkojen ahtauden, porttien toimimattomuuden piha-alueella sekä lähiympäristön
liikenteen. Sisätiloista turvallisuusriskiksi vanhempien tai huoltajien vastauksista nousi
eteistilojen epäkäytännöllisyys ja ahtaus. Suurin osa vastaajista piti turvallisuusriskinä si-
sätiloissa liukkaita lattioita, pitkiä käytäviä sekä saniteettitilojen sijaintia.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Health Care

NIKUNEN, HEINI

OKKONEN, PIRTE

Safety Survey of Day Care Services Provided in the Vek-
kuli Ltd

Bachelor's Thesis

86 pages + 21 pages of appendices

Supervisor

Mirja Nurmi, senior lecturer

January 2012

Keywords

day care, safety, risk factor, safety plan, rescue plan, safety
survey

The aim of this bachelor's thesis was to make a safety survey of day care services.

The aim was to find out, what the present situation is and identify the most essential risk factors in the Vekkuli Ltd. This study and the results can be used, when making a safety plan and a rescue plan in the future.

This study is mainly quantitative, but it also has qualitatively analyzed parts. The data was collected by questionnaires with both structured and open-ended questions. The data were collected from the staff of Vekkuli Ltd's four day-care centers and the children's parents and carers.

The results of this study show that the whole day care safety in Vekkuli Ltd's kindergartens is mainly good. The main concerns and risk factors turned out to be the supervision of children inside and outside the building, the environment and the level of noise inside the kindergarten. According to the parents, the main concerns were the parking spaces, the gates and the traffic in the neighborhood. The main safety risks inside the building according to the parents were the impractical and confined entry. Most of the answerers thought the slippery floors, long corridors and rest rooms were the biggest safety risks.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

ALKUSANAT

2

1 JOHDANTO

8

2 PÄIVÄHOITO JA TURVALLISUUS

9

2.1 Mitä turvallisuus on?

9

2.2 Päivähoidon turvallisuus

9

3 PÄIVÄHOIDON TURVALLISUUTTA KOSKEVAT LAIT JA MÄÄRÄYKSET

10

3.1 Laki ja asetus lasten päivähoidosta

10

3.2 Yksityisten sosiaalipalvelujen valvontaa koskeva laki ja asetus

10

3.3 Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuutta koskeva laki

11

3.4 Terveysturvallisuuslaki

11

3.5 Elintarvikelaki

11

3.6 Pelastuslaki ja pelastustoimesta annettu valtioneuvoston asetus

12

4 PÄIVÄHOIDON TURVALLISUUDEN KARTOITUS

12

4.1 Päivähoitoon liittyvien ulko- ja sisätilojen kehittämiseksi ja turvallisuuden parantamiseksi tehty tutkimus

12

4.2 Lapsen tuonti- ja hakutilanteisiin liittyvät turvallisuuskysymykset

13

4.3 Päiväkodin ulkotilat

13

4.4 Päiväkodin sisätilat

14

5 PÄIVÄHOIDON RISKITILANTEET

15

5.1 Mitä tarkoittaa riski

15

5.2 Lasten tapaturmat Suomessa

15

5.3 Päiväkodin yleisemmät tapaturmat / riskit

16

5.4 Tapaturmat päivähoitossa

16

5.5 Kustannukset tapaturmista

17

6	PÄIVÄHOIDON TURVALLISUUSUUNNITELMA	18
6.1	Mitä turvallisuussuunnitelma sisältää ja mikä on sen tarkoitus?	18
6.2	Turvallisuussuunnittelun alku	18
6.3	Turvallisuussuunnitelman laatiminen	19
6.4	Turvallisuussuunnitelmaan sisältyvät tiedot	19
6.4.1	Toimintayksikkö ja lähiympäristö	19
6.4.2	Lasten vanhempia sekä huoltajia ja lapsia koskevia tietoja	20
6.4.3	Tiedot henkilökunnasta	20
6.4.4	Yksikön tilojen muut mahdolliset käyttäjät sekä häiriötilanteissa tarvittavat yhteystiedot	20
7	TAPATURMIEN ENNALTAEHKÄISY	21
7.1	Ennaltaehkäisyn lähtökohdat	21
7.2	Seuranta	22
7.3	Turvallisuuskasvatus	22
8	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	23
8.1	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat	23
8.2	Kyselytutkimus ja kyselylomake	24
8.3	Kohderyhmä ja otanta	27
8.4	Aineiston keruu	28
8.5	Tutkimuksen luotettavuus	29
8.6	Aineiston analyysi	30
9	TULOKSET	31
9.1	Päiväkotien henkilökunnan kyselyiden tulokset	31
9.1.1	Taustatiedot päiväkodin työntekijöistä	32
9.1.2	Lapsen päiväkotiin tuontia ja päiväkodista hakemista ja ulkotiloja koskevat kysymykset	35
9.1.3	Päiväkodin sisätiloja koskevat kysymykset	42
9.2	Päiväkodin lasten vanhempien / huoltajien kyselyiden tulokset	48
9.2.1	Taustatiedot lasten vanhemmista / huoltajista	49

9.2.2	Lapsen päiväkotiin tuontia ja päiväkodista hakemista koskevien kysymysten tulokset	53
9.2.3	Päiväkodin ulkotiloja koskevien kysymysten tulokset	59
9.2.4	Päiväkodin sisätiloja koskevien kysymysten tulokset	62
10	POHDINTA	71
10.1	Tulosten tarkastelu	71
10.2	Luotettavuuden arviointi	75
10.3	Tutkimuksen eettiset kysymykset	78
10.4	Hyödynnettävyys	79
10.5	Oma kehittyminen ja ammatillinen kasvu	80
	LÄHTEET	82
	LIITTEET	
	Liite 1. Muuttujataulukko vanhempien kyselystä	
	Liite 2. Muuttujataulukko henkilökunnan kyselystä	
	Liite 3. Tutkimustaulukko	
	Liite 4. Saatekirje lasten vanhemmille / huoltajille	
	Liite 5. Kyselylomake lasten vanhemmille / huoltajille	
	Liite 6. Saatekirje päiväkodin henkilökunnalle	
	Liite 7. Kyselylomake päiväkodin henkilökunnalle	
	Liite 8. Tutkimuslupa-anomus	

1 JOHDANTO

Lasten ollessa päivähoidossa päiväkodissa, on turvallisuus korkeassa asemassa monipuolisena ja laajana käsitteenä. Turvallisuuden laatu on tullut vuosi vuodelta tärkeämmäksi aiheeksi. Vanhemmat haluavat lapsilleen parhaan mahdollisen ja turvallisen hoitopaikan päivän ajaksi. Lapsilla tulee olla turvallista leikkiä ja viettää päiväänsä, ilman pelkoa tapaturmista. Vuosina 1999 – 2006 lapsille iältään 0 – 6- vuotta, sattui sairaalan vuodeosaston vaatinutta tapaturmaa yhteensä 900 kappaletta. Tämä tieto on kuitenkin vain suuntaa antava, sillä kaikkien sairaalahoidossa olleiden lasten tapaturman sattumispaikkaa ei ole kirjattu. (Tiirikainen 2009, 110.)

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos sekä sosiaali- ja terveysministeriö suosittelevat jokaiselle päivähoidon toimintayksikölle laadittaisiin turvallisuussuunnitelma pelastussuunnitelman lisäksi (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009). Jotta turvallisuussuunnitelmasta saataisiin mahdollisimman kattava ja pätevä, on aiheellista tehdä myös turvallisuuskartoitus, jonka pohjalta suunnitelmasta saadaan mahdollisimman luotettava ja kattava. Päivähoidon turvallisuuden arvioinnin lisäksi turvallisuuskartoitus sisältää mahdollisten riskitekijöiden paikantamisen päiväkodin toimintaympäristössä.

Tämän tutkimuksen tarkoitus oli selvittää päiväkodin turvallisuutta ja mahdollisia turvallisuuden riskitekijöitä Vekku Oy:n päiväkodeissa. Tutkimus toteutettiin turvallisuuskyselyllä päiväkodin henkilökunnalle ja lasten vanhemmille. Tutkimus on osa Ehkäise tapaturmat -hanketta, joka pyrkii vahvistamaan yhteisöjen roolia tapaturmien ehkäisyssä. Yhteisöillä tarkoitetaan muun muassa omaa perhettä, päiväkotia, koulua, joilla kaikilla on merkittävä vaikutus turvallisuusasenteiden omaksumisessa. Hankkeen puitteissa keräsimme tietoa tapaturmien määrästä ja laadusta, sekä pyrimme kehittämään tulevaisuudesta turvallisempaa.

Aihe on ikuisesti ajankohtainen, lasten päivähoito lisääntyy, ja päivät siellä ovat vanhempien työpäivien mittaisia. Lapset ovat hyvin tapaturma-alttiita päivähoitoikäisenä. Aihe on toiselle työn tekijöistä, neljän lapsen äitinä, hyvin läheinen, mutta työssä mukana myös ”puolueeton” näkökulma. Tutkimusta voidaan myös hyödyntää tulevaisuudessa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaa laadittaessa.

2 PÄIVÄHOITO JA TURVALLISUUS

2.1 Mitä turvallisuus on?

Turvallisuus on laaja-alainen käsite, jonka määritelmä riippuu näkökulmasta, jolla sitä tutkitaan. Turvallisuus kuuluu jokaisen elämään, koko elämän ajalta, samoin kuin turvattomuuskin. Turvallisuus on tarvetta, keskeinen sosiaalinen ja inhimillinen arvo. (Laitinen 2003, 21.) Turvallisuuden tunne syntyy, kun vaara tai riski on poissa tai jää toteutumatta tai vaihtoehtoisesti sen toteutumiseen on varauduttu tai ainakin uskotaan niin, tarpeeksi hyvin (Tiirikainen 2009, 69). Yksilön näkökulmasta oleellisia tekijöitä ovat fyysinen, sosiaalinen, taloudellinen ja henkinen turvallisuus ovat olennaisia (Laitinen 2003, 29). Ryhmäasteella se voi merkitä esimerkiksi perheenturvallisuutta tai globaalisti maailmanrauhaa. Turvallisuus tähtää luotettavuuteen ja levollisuuteen. (Niemelä & Lahikainen 2000, 21 – 22.) Turvattomuus psykologiselta kannalta on ihmisen peruskokemus, jota hän pyrkii kontrolloimaan (Vornanen 2000, 38 – 39).

2.2 Päivähoidon turvallisuus

Päivähoidon tehtävänä on antaa hyvää ja turvallista hoitoa (Ikola - Norrbacka 2004, 24). Päivähoito on perheille keskeinen kasvatuskumppani ja turvallisuutta lisäävä tekijä (Forss & Vatula-Pimiä 2007, 102). Päivähoidossa annetaan varhaiskasvatustyötä, joka toteutetaan turvallisesti. Turvallisuuden kannalta tarkastellaan henkilöstöä, lapsia, vierailijoita, ulko- ja sisätiloja, ympäristöä ja toimintavälineitä (Saarsalmi 2008, 13). Vanhemmat haluavat tuntea turvallisuutta lastensa päivähoidosta ja tämä turvallisuudentunteen mahdollistuminen on päivähoidon henkilöstön harteilla. Vanhemmalle turvallisuus päivähoidossa tarkoittaa muun muassa sitä, että lapsi saa perustarpeensa tyydytettyä, hänen tunteisiinsa vastataan ja otetaan huomioon sekä vaaratekijät on tiedostettu ja otettu huomioon. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008.) Lapsi tarvitsee perusturvallisuuden tunteen, joka aikaansaadaan hyvällä hoidolla päivähoidon osalta. Riittämätön ja turvaton hoito saattaa aiheuttaa lapsella tunteen, joka tekee hänet riittämättömäksi ja mahdollisesti ahdistuneeksi. (Niemelä & Lahikainen 2000, 63 – 64.) Lapset kaipaavat kasvu ympäristöltään turvallisuutta, jatkuvuutta, pysyvyyttä ja aikuisuutta (Tilius 2004, 42). Virikkeitä sisältävä ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö täy-

dentävät toisiaan ja näin ollen lapsesta kehittyy aktiivisesti liikkuva, leikkivä ja oppiva lapsi (Tiirikainen 2009, 110.)

3 PÄIVÄHOIDON TURVALLISUUTTA KOSKEVAT LAIT JA MÄÄRÄYKSET

Päivähoidon turvallisuuden keskeisenä perustana ovat laki (36/1973) ja asetus lasten päivähoitolaista (239/1973), laki (603/1996) ja asetus (1208/1996) ja asetus yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta, työturvallisuuslaki (738/2002), laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006), työterveyshuoltolaki (1383/2001), laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004), terveyden suojelulaki (763/1994), elintarvikelaki (23/2006), pelastuslaki (468/2003) ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (787/2003) (Saarsalmi 2008, 3).

3.1 Laki ja asetus lasten päivähoitolaista

Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoitolaissa olevien lasten koteja kasvatustehtävässä ja yhdessä edistää persoonallisuuden tasapainoista kehitystä päivähoitolaista (36/1973) mukaan. Lapselle tulee päivähoitolaissa tarjota jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lasten lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö ja kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa. (Laki lasten päivähoitolaista annetun lain muuttamisesta 304/1983.) Päiväkodissa tulee olla lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivat toimitilat ja toimintavälineet. Henkilökuntaa tulee olla riittävästi ja sen on oltava työhön soveltuvaa. (36/1973.) Lasten päivähoitolaista asetuksesta (239/1973) ilmenee, että hoitoajoista, ryhmäkoosta, ryhmiin jakamisesta ja henkilökunnan pätevydestä sekä kelpoisuusvaatimuksista on mainittu. Asetuksen mukaisesti sosiaalilautakunta on velvollinen suorittaa tarkastus päivähoitopaikassa sekä huolehtia, että päivähoitopaikka ja siellä annettava hoito vastaavat päivähoitolaista asetettuja vaatimuksia. (Laki lasten päivähoitolaista 1973.)

3.2 Yksityisten sosiaalipalvelujen valvontaa koskeva laki ja asetus

Yksityiset sosiaalipalvelut ovat yksityisen henkilön tai yhteisön tuottamia lasten ja nuorten huollon, päivähoitolaista, vammaisten, kehitysvammaisten, vanhusten tai päihdehuollon palveluja tai muita vastaavia sosiaalihuollon palveluja (603/1996). Toimin-

tayksikön tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan sopiva siellä annettavalle hoidolle, kasvatukselle sekä huolenpidolle. Vaadittavista lupa-asioista ja kirjallisista ilmoituksista on mainittu laissa. Lääninhallituksen tulee yksityisten sosiaalipalvelujen valvonta-asetuksen (1208/1996) mukaisesti keskeyttää toiminta tai kieltää toimintayksikön käyttö kokonaan tai osin heti, jos siitä koituu vaaraa asiakkaiden kehitykselle, turvallisuudelle, terveydelle tai hengelle. (Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta 1996.)

3.3 Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuutta koskeva laki

Elinkeinonharjoittajan tai muun palveluntarjoajan on oltava varma siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalveluksesta ei aiheudu vaaraa henkilön terveydelle tai omaisuudelle huolellisuuden aja ammattitaidon edellyttämällä tavalla lain (75/2004) mukaisesti. (Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 2004.)

3.4 Terveydensuojelulaki

Tämän lain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen. Tarkoituksena on ehkäistä, vähentää ja poistaa elinympäristöstä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Terveyshaitta lain (763/1994) mukaan on sellainen, joka voi vähentää elinympäristön terveyttä. Tämän mukaisesti on toimintaan ryhdyttävä, jos esimerkiksi asunnossa esiintyy kosteutta, säteilyä, hajua, tärinää tai muuta niihin verrattavia seikkoja niin, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa tilassa oleskelevälle. (Terveydensuojelulaki 1994.)

3.5 Elintarvikelaki

Elintarvikelain (23/2006) mukaisesti suojataan kuluttajaa elintarvikkeiden aiheuttamista terveysvaaroilta sekä taloudellisilta tappioilta. Lain mukaisesti elintarvikkeiden valmistus ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä niiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu on varmistettava. Lain avulla mahdollistetaan elintarvikkeiden jäljitettävyys ja turvataan korkealaatuinen valvonta sekä parannetaan elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä. (Elintarvikelaki 2006.)

3.6 Pelastuslaki ja pelastustoimesta annettu valtioneuvoston asetus

Pelastuslain (468/2003) tarkoitus on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisy, väestönsuojelu sekä pelastustoiminta. Kiireelliset toimenpiteet ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseksi sekä pelastamiseksi onnettomuuden uhatessa ja sattuesssa kutsutaan pelastustoiminnaksi. Pelastustoiminnalla pyritään rajaamaan vahinkoja sekä lieventää seurauksia. Valtioneuvoston asetuksen (787/2003) on toimenpiteistä laadittava pelastussuunnitelma. Pelastuslaissa (468/2003) pelastussuunnitelma on laadittava yli 25 hoitopaikan päiväkotihuoneistoihin. (Pelastuslaki 2003.)

4 PÄIVÄHOIDON TURVALLISUUDEN KARTOITUS

Vaarapaikkojen löytäminen ja riskien löytäminen ja tarkastelu ovat turvallisuuskartoitusta (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009b). Kartoitus on tärkeä osa turvallisuussuunnitelmaa laadittaessa ja turvallisuuskartoituksen avulla on mahdollisuus saada selville turvallisuus päivähoitossa (Saarsalmi 2008, 22). Kartoituksia tulisi tehdä säännöllisesti ja kartoittavia seikkoja ovat esimerkiksi piha, tilanteet, koulutustarpeet, lähiympäristö sekä itse rakennus (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009b).

4.1 Päivähoitoon liittyvien ulko- ja sisätilojen kehittämiseksi ja turvallisuuden parantamiseksi tehty tutkimus

Sosiaali- ja terveysministeriö aloitti vuonna 2004 syksyllä yhdessä Suomen Kuntaliiton kanssa selvitystyön lasten päivähoiton turvallisuuden parantamiseksi sekä ulko- ja sisätilojen kehittämiseksi. Toiminta aloitettiin laatien päiväkodeille sekä perhe- ja ryhmäperhepäivähoidon henkilöstölle ja vanhemmille sekä huoltajille tehden kyselyt Helsingin Reijola – Munkkiniemi -päivähoitoalueella sekä Oulunsalon kunnassa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006a.)

Tarkastelu tehtiin koskien lasten hoitoon vienti ja hoidosta haku tilannetta, piha- ja leikkialueita koskien sekä sisätiloja koskien monivalintakysymyksillä. Lisäksi oli avoimia kysymyksiä, joihin vastaajat saivat omin sanoin esittää havaintojaan. Liikenteen vilkkaus, suuret ajonopeudet ja hoitopaikkojen läheisyyteen pysäköityjen autojen suuri lukumäärä huolestuttivat vastaajia. Tärkeänä pidettiin piha- ja leikkialueiden

siisteyttä, alueiden viihtyvyyttä ja muun muassa aitojen toimivuutta sekä leikkialueiden valvottavuutta. Eteistiloihin kiinnitettiin myös suuresti huomiota. Niiden tulisi olla lapsimäärään suhteutettuna riittävän väljät ja käyttötarpeita vastaavat. (Palosaari, Saarsalmi 2006, 3.)

4.2 Lapsen tuonti- ja hakutilanteisiin liittyvät turvallisuuskysymykset

Lasten tuonti- ja hakutilanteisiin liittyvät turvallisuuskysymykset liittyivät lähinnä päiväkotia ympäröivään liikenteeseen ja kulkuneuvoihin STM:n aiemman tutkimuksen perusteella. Pääasiassa tuonti ja hakutilanteet koetaan kuitenkin turvallisiksi. Eräänä ongelmana esille nousi se, että vanhemmat jättävät portteja auki lapsia tuodessaan, mikä tienkin mahdollistaa lasten ”liian vapaan” liikkumisen, vaaratekijöitä ja vaatii henkilökunnalta paljon tarkkuutta. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2006a.)

Tutkimuksessa kiinnitettiin huomiota siihen, millä lapset kulkevat matkat, sillä se vaikuttaa siihen, miten turvallisuus koetaan ja millaisia riskejä se voi sisältää. Huomioitava asia on myös se, kuka lapsen tuo ja hakee. Kartoitimme myös millaisia mahdollisia vaaratekijöitä vanhemmat ja henkilökunta ovat havainneet tuonti- ja hakutilanteissa.

Lasten valvonta on tärkeä osa lasten turvallisuutta, ja siksi tutkimuksessa pyrimme selvittämään myös miten henkilökunta kokee lasten valvonnan piha-alueella. Myös aidat, portit, valaistus jne. ovat olennainen osa turvallisuutta.

4.3 Päiväkodin ulkotilat

Vuonna 2007 Itä-Suomen lääninhallituksen ja Kuluttajaviraston tulossopimuksessa sovittiin projekti, jossa selvitettiin päiväkotien leikkikenttävälineissä ja leikkipaikoilla tapahtuneita onnettomuuksia ja vakavia läheltä piti tilanteita. Kyselyyn vastasi 98 päiväkotia, niin kunnalliselta kuin yksityiseltä puolelta. Tämän projektin tavoitteena oli selvittää, missä määrin ja minkä tyyppisiä onnettomuuksia ja läheltä piti -tilanteita päiväkotien ulkotiloissa tapahtuu. Tutkimuksesta nousi esille, että päiväkotien leikkipaikkojen turvallisuusnäkökulmaa on pohdittu ja sen näky päiväkotien ulkotiloissa, mutta parantamisen varaakin on. (Pänttönen 2007.)

Tuloksista kävi ilmi, että keinujen, liukumäen ja kiipeilytelineiden käyttöön ja ”pu-toamisvaara-alueiden” alustoihin on syytä kiinnittää huomiota. Tarkoituksenmukaista olisikin, että alustat vaimentaisivat iskuja. Aitausten ja porttien kuntoon ja toimivuuteen on tarvetta panostaa. (Pänttönen 2007.)

STM:n tutkimuksen mukaan piha-alueet koetaan suhteellisen hyviksi ja lasten tarpeita vastaaviksi. Ulkotiloja koskevissa kysymyksissä esille nousi yhtäläillä päiväkodin ympäristö turvallisuutta alentavana tekijänä. Myös piha-alueelle kohdistuva ilkivalta, ympäristön melu, liukkaus, valaistus ja sotkuisuus nousivat tutkimuksessa esille. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006a.)

Tutkimuksessa selvitämme, miten vanhempien mielestä piha-aluetta tulisi parantaa ja millaiset asiat lasten leikkimistä tai liikkumista piha-alueella mahdollisesti häiritsevät, osana yleistä turvallisuusnäkökulmaa. Pyrimme myös kartoittamaan mahdollisia allergiaoireita, jotka johtuvat päiväkodin alueella olevista kasveista.

4.4 Päiväkodin sisätilat

STM:n tutkimuksen mukaan päiväkodeissa ei ole riittävästi lämmintä tilaa lastenvaunujen, rattaiden, polkupyörien yms. säilyttämistä varten. Kuitenkin valtaosa vastaajista arvioi suurimman osan päiväkotien tiloista vastaavan melko hyvin käyttötarkoitustaan. Sisäilman laatu koettiin suhteellisen hyväksi, eikä se ole aiheuttanut suuria oireita. Toiminnan turvallisuuden parantamiseksi monet vastaajat ehdottivat järjestettäväksi paloharjoituksia ja turvallisuuden parantamiseksi toivottiin myös riittävästi henkilökuntaa suhteessa lapsimäärään. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006a.)

Yhteenvedona STM:n tutkimuksesta voisi sanoa, että päivähoitoa koskevissa turvallisuustarkasteluissa tulisi ensisijaisesti tarkastella lasten valvontaan vaikuttavat tekijät. Kyseisillä tekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi henkilökunnan riittävyyttä suhteessa lasten määrään sekä aitojen ja porttien kuntoa. Pihan turvallisuuteen sekä valaistukseen tulisi myös kiinnittää huomiota. Myös ryhmäkoot, sisäilma ja tilojen puute ovat tärkeitä, tarkasteltavia asioita. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006a.)

Päiväkotien sisätilojen turvallisuutta tarkastelimme muun muassa seuraavista näkökulmista: miten henkilökunta kokee sisääntulon lapsiryhmien kanssa, onko eteisessä/käytävillä tarpeeksi tilaa, lattiat (liukkaus tms.), seinät (terävät kulmat), melu, valvottavuus, sisäilman laatu, eli yleisesti asioita jotka voisivat vaarantaa lasten turvallisuutta päivän aikana. Myös pelastautumisharjoitusten ja erilaisten tilaisuuksien, joissa turvallisuusasioita käsitellään, järjestämistä kartoitimme.

Edellä mainittujen lisäksi kartoitamme niin vanhemmilta kuin henkilökunnalta, miten he kokevat tilanteet ja mahdollisuudet luottamuksellisiin keskusteluihin, jotka ovat merkittävä osa toimivaa yhteistyötä kodin ja hoitopaikan välillä. Lisäksi kartoitamme niin vanhemmilta kuin henkilökunnalta viimeisen vuoden aikana sattuneet tapaturmat, jotka ovat vaatineet käynnin lääkärin tai sairaanhoitajan luona.

5 PÄIVÄHOIDON RISKITILANTEET

5.1 Mitä tarkoittaa riski

Käsitteenä riski on hyvin monialainen käsite (Tuomisto & Pekkanen 2007, 163). Vaara on puolestaan taas konkreettinen ja useimmiten objektiivisesti havaittava asia. Käsite uhka on lähellä riskiä ja vaaraa. Uhka on käsitteenä epämääräinen ja se kuvastaa yleensä tulevaisuutta. (Vornanen 2000, 62.)

Laaja-alaista, järjestelmällistä vaarojen sekä terveyshaittojen tunnistamista ja niiden merkityksen arvioimista työntekijän turvallisuudelle ja terveydelle kutsutaan riskin arvioinniksi. Tämän arvioinnin tavoitteena on turvallisuuden parantaminen. Riskianalyysi koostuu kohteen raja-arvojen määrittämisestä, vaarojen tunnistamisesta ja riskin suuruuden arvioinnista. Toisin sanoen riskianalyysi on riskien arviointia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2003.)

5.2 Lasten tapaturmat Suomessa

Suomessa tapahtuu lapsille arviolta 100.000 tapaturmaa vuosittain. Näistä sairaalan vuodeosaston hoitoa vaatii noin 7000. Sattuneet tapaturmat voivat liittyä lasten käyttäytymiseen ja esimerkiksi yksilöllisiin eroihin, mutta taustalla ovat myös rakennetun

ja sosiaalisen elinympäristön sekä muun muassa lelujen ominaisuudet. (Tuomisto – Pekkanen 2007, 157–158.) Lasten kuolinsyynä tapaturmat ovat ensimmäisellä sijalla, vaikka ne eivät ole sattumanvaraisia onnettomuuksia, vaan ehkäistävissä olevia tapah-
tumuksia. Mannerheimin lastensuojeluliiton hankeen, Lapsen turvaksi, mukaan kuole-
maan johtaneet tapaturmat ovat vähentyneet sekä lievemmat tapaturmat ovat vähenty-
neet. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009a, 2 – 3.)

5.3 Päiväkodin yleisemmät tapaturmat / riskit

Päiväkodin henkilökunnan riittävyys ja pätevyys ovat avain asemassa arvioitaessa päiväkodin turvallisuutta sisäisesti. Ulkoisesti ympäristöstä aiheutuvia riskejä ovat esimerkiksi päiväkodin lähellä sijaitsevat autotiet sekä vesistöjen läheisyys. (Tiirikai-
nen 2009, 113.)

Päiväkodin pihalla olevat puutteet, kuten esimerkiksi rikkinäiset portit tai leikkiväli-
neet, riittämätön valaistus sekä muun muassa leikkivälineiden putoamisalustojen
heikko vaimentavuus luovat riskejä päivähoitoympäristöön. (Tehy 2006, 37.) Riskien
jaottelu suuriin ja pieniin on tärkeää riskien torjumisen sekä ennaltaehkäisyn kannalta.
Tärkeysjärjestyksen selvittämällä saadaan resurssit osoitettua oikeisiin kohteisiin.
(Tuomisto 2005, 303.)

5.4 Tapaturmat päivähoitossa

Tavallisimmin lasten tapaturmiin päivähoitossa ollessaan ovat syynä putoamiset, kaa-
tumiset, tukehtumiset, palovammat, sähköiskut ja esineiden nielemiset (Suomen Pe-
lastusalan Keskusjärjestö 2007, 38 – 39). Lasten aggressiivisuus, joka luetaan ulko-
puoliseksi uhaksi, on lisääntynyt näkyvyyttään vaaratilanteiden aiheuttajana (Manner-
heimin lastensuojeluliitto 2009a, 19).

Tehyn teettämän päivähoitoselvityksen mukaan 74 % vastaajista arvioi, että omalla
päivähoidon työpaikalla lapsia loukkaantuu muutaman kerran vuodessa. 11 % vastaa-
jista arvioi, että loukkaantumisia sattuu joka kuukausi ja 2 % vastaajista puolestaan
ilmoitti arvioivansa, että loukkaantumisia tapahtuu joka viikko. Päivähoidon turvalli-

suuden parantamiseksi tarvitaan toimenpiteitä, vaikka loukkaantumisia sattuukin harvakseltaan. (Tehy 2006, 29 – 37.)

Vuosina 1999 – 2006 päivähoitossa oleville 0 – 6-vuotiaille lapsille sattui 900 tapaturmaa, jotka vaativat vuodeosastohoitoa. Tämä määrä on kuitenkin vain suuntaa antava, sillä kaikkien tapaturmien tapahtumapaikkaa ei ole kirjattu. (Tiirikainen 2009, 110.)

Pojat ovat tapaturma-alttiimpia kuin tytöt. Poikien osuus alle 7-vuotiaille sattuneista vuodeosastohoitoa vaatineista tapaturmista oli 74 % ajalla 1999–2006. Suurin osa kaikista lasten tapaturmista johtui putoamisesta tai kaatumisesta. Näiden jälkeen tavallisia tapaturmia olivat muun muassa esineisiin törmäämiset ja esineiden tunkeutumisesta esimerkiksi silmään. Kaksi kolmasosaa näistä tapaturmista sattui ulkona. 37 % tapaturmista sattui aamupäivän aikana ennen lounasaikaa. (Tiirikainen 2009, 111.)

Suurin osa vammoista, jotka vaativat vuodeosaston hoitoa, oli yläraajoissa (50 %). Pään ja kaulan alueen vammat olivat myös yleisiä, 29 %. Jopa 70 % pään ja kaulan alueen vammoista sattui pojille. (Tiirikainen 2009, 112.)

5.5 Kustannukset tapaturmista

Kunnallisessa päivähoitossa on vuosittain noin 190000 lasta, joista 130000 on päiväkodissa. Alle 3-vuotiaiden päivähoito on harvinaisempaa. (Tehy 2006, 15.)

Suomessa tapaturmien seuranta ja tilastointi ovat puutteellisia (Kotitapaturmien ehkäisykampanja 2008.) Rahalla ei voi mitata kaikkia seurauksia ja kärsimyksiä, joita tapaturmista koituu. Näitä ovat esimerkiksi lapselle mahdollisesti aiheutuva elinikäinen kärsimys. Rahallisesti laskien on monia malleja, joilla kustannuksia voidaan laskea. On laskettu, että esimerkiksi pyöräilyonnettomuudessa vakavasti loukkaantuneen 10 – vuotiaan koululaisen kustannukset kunnalle ovat noin 221000 – 223000 euroa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009a, 5.)

6 PÄIVÄHOIDON TURVALLISUUSUUNNITELMA

6.1 Mitä turvallisuussuunnitelma sisältää ja mikä on sen tarkoitus?

Turvallisuussuunnitelma sisältää laaja-alaisesti päiväkodin koko toimintaympäristön riskit. Sosiaali- ja terveysministeriö sekä terveyden- ja hyvinvoinninlaitos suosittelvatkin turvallisuussuunnitelmaa pelastussuunnitelman rinnalle. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009.)

Turvallisuussuunnitelma on laajempi kuin pelastussuunnitelma ja sillä toivotaan säävutettävän kokonaisturvallisuuden ylläpito ja parannus. Turvallisuussuunnitelmassa arvioidaan toimintaa uhkaavia vaaroja ja selvitetään riskejä huomioon ottaen koko päivähoitoa säätelevien lakien vaatimukset, toimintayksikön työsuojelun toimintaohjelman sekä työterveyshuollon työpaikkaselvitykset (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009a, 17). Kaikkia päivähoitotoiminnassa esiin tulevia uhkia ei käsitellä pelastussuunnitelmassa, joten näitä voidaan tarkastella tarkemmin ja lähemmin turvallisuussuunnitelmassa (Saarsalmi 2008, 22). Suunnitelmassa tulisi käsitellä sekä lasten tapaturmiin sekä esimerkiksi sieppaukseen tai katoamiseen päivähoidosta koituvat turvallisuusriskit että päivähoidon henkisiä tekijöitä mukaan lukien henkilöstön määrän ja laadun. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008).

6.2 Turvallisuussuunnittelun alku

Turvallisuus on laaja-alainen käsite, joka koskee muun muassa arjen ongelmia ja häiriöitä sekä mahdollisia riskitilanteita. Turvallisuussuunnittelu perustuu tähän laajaan käsitteeseen. Vastuu turvallisuudesta ja sen ylläpitämisestä sekä parantamisesta kuuluu kaikille. (Turvallisuussuunnittelun tietopankki 2010.) Viime vuosina kunnat ovat pyytäneet sosiaali- ja terveysministeriöltä selkeitä ohjeita päivähoidon turvallisuuden parantamiseksi. Tästä johtuen sosiaali- ja terveysministeriö asetti vuonna 2006 työryhmän kartoittamaan päivähoidon turvallisuusriskejä. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu julkistettiin 3.6.2008 työryhmän toimesta. Nämä turvallisuussuunnittelun ohjeet olivat ensimmäiset, valtakunnalliset päivähoidolle tehdyt turvaohjeet. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008.)

6.3 Turvallisuussuunnitelman laatiminen

Laadittaessa turvallisuussuunnitelmaa on tärkeää toimia yhteistyössä toimintayksikön sisällä sekä viranomaisten kanssa. Poliisi ja pelastusviranomaiset valistavat, neuvovat ja ohjaavat omatoimiseen varautumiseen. Heidän avullaan myös selvitetään ja arvioidaan paikallisia uhkatekijöitä ja määritetään turvallisuustasoa. Pelastusviranomaisilta on mahdollista saada myös turvallisuuskoulutusta. (Soudunsaari 2007.) Henkilökunnan määrä, lasten lukumäärä, toimintayksikön ympäristö ja sisä- sekä ulkotilojen ominaisuudet vaikuttavat turvallisuussuunnitelmassa käsiteltäviin seikkoihin. Näitä asioita käytetään soveltaen erilailla tehtäessä turvallisuussuunnitelmaa esimerkiksi päiväkottiin tai ryhmäperhepäiväkotiin. (Saarsalmi 2008, 22–23.)

6.4 Turvallisuussuunnitelmaan sisältyvät tiedot

Tiedot toimintayksikön toiminnasta, palvelun laajuudesta, yksikön koko ja sijainti sekä henkilöstön määrä tulee kirjata päivähoiton turvallisuussuunnitelmaan. Näihin yleisiin tietoihin kuuluvat myös tietoa pelastusviranomaisille rakennuksesta ja sen käyttäjistä. (Soudunsaari 2007.) Lisäksi kirjattuna pitää olla yhteystiedot mahdollisia häiriötilanteita varten (Saarsalmi 2008, 23).

6.4.1 Toimintayksikkö ja lähiympäristö

Toimintayksikössä tapahtuva toiminta selvitetään turvallisuussuunnitelmassa. Päivähoitorakennusta ja sen lähiympäristöä koskevat tiedot kirjataan suunnitelmaan. Näitä tietoja ovat muun muassa rakennuksen käyttäjät ja käyttäjät sekä turvallisuuskartat. (Saarsalmi 2008, 23–24.) Turvallisuuskartoista tulee käydä ilmi rakennusta koskevia tietoja; paloilmoitinkeskukset, palo-osastoinnit, ilmoitinsilmukat ja -ryhmät, uloskäytävät, rappukäytävät, alkusammutuskalusto, sähköpääkeskus, turva- ja merkkivalokeskus sekä vesi- ja kaasusulut. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2005, 18.) Tietoihin tulee myös kirjata toimintaa vaikeuttavat seikat, kuten esimerkiksi piha-alueen aidat ja portit, lähiympäristön pysäköintialueet sekä korvaavat tilat, johon voidaan häiriötilanteen sattuessa väliaikaisesti siirtyä (Saarsalmi 2008, 23–24).

6.4.2 Lasten vanhempia sekä huoltajia ja lapsia koskevia tietoja

Vanhemmista ja huoltajista tulee löytyä seuraavat tiedot turvallisuussuunnitelmasta: yhteystiedot, lasten hakuoikeudet ja mahdolliset erityistiedot, joita ovat muun muassa poikkeavat työajat tai hätätyövelvollisuus. Lapsia koskevia tietoja, joita turvallisuussuunnitelmasta tulee ilmetä, ovat nimi ja syntymäaika, valokuva (sähköisessä muodossa) katoamistilanteiden varalle, lapsiryhmien koot sekä kotialueet, kuljetuksia koskevat tiedot, uskonnollinen tausta ja sen vaikutukset muun muassa toimintaan osallistumiselle sekä erityistiedot, joita ovat esimerkiksi allergiat sekä sairaudet. Näitä tietoja voidaan pitää salassa pidettävänä ja ne on säilytettävä niin, että ovat erillään turvallisuussuunnitelmasta, jotta asiaankuulumattomat henkilöt eivät pääse niihin käsiksi. (Saarsalmi 2008, 24 – 27.)

6.4.3 Tiedot henkilökunnasta

Turvallisuussuunnitelmasta tulisi käydä ilmi henkilökunnan ja toimipaikan tuki- ja ostopalvelujen kuvaus päätehtävien mukaisesti (Saarsalmi 2008, 24 – 25). Nähtävissä pitäisi olla myös henkilöiden yhteystiedot niin päivisin kuin ilta- ja yöaikaankin (Sosiaalija terveysministeriö 2005, 17). Näitä tietoja ovat johtotehtävissä työskentelevät henkilöt, kasvatus- ja hoitohenkilöstö, keittiöhenkilökunta, siivoushenkilökunta sekä päivähoiton tuki- ja ostopalveluhenkilöstö (Saarsalmi 2008, 24 – 25).

6.4.4 Yksikön tilojen muut mahdolliset käyttäjät sekä häiriötilanteissa tarvittavat yhteystiedot

Tilat voivat olla iltaisin tai viikonloppuisin päätoiminnan ulkopuolisessa käytössä, jolloin suositellaan turvallisuussuunnitelmaan kirjattavan ulkopuolisen käyttäjän vastuushenkilön nimi ja yhteystiedot sekä tilojen käyttöä koskevat säädökset ja ehdot (Saarsalmi 2008, 24 – 25).

Turvallisuustiloiksi luetaan normaaliolot, häiriötilanteet ja poikkeusolot. Häiriötilanteet ovat vakavia, joiden asianmukainen käsittelyminen vaativat normaalia voimakkaampia toimenpiteitä. Yhteisiä piirteitä häiriötilanteille ovat, että ne ovat yllättäviä, nopeasti eteneviä ja vaativat nopeaa toimintaa. Usein häiriötilanteet saavat aikaan laajaa julkisuutta ja saattavat vahingoittaa huonosti hoidettuina mainetta. Tiedottamisen

häiriötilanteessa tulee olla nopeaa, luotettavaa, selkeää ja avointa. (Kuopion kaupungin Koulutuspalvelukeskus 2008, 3.) Kirjattavien tärkeimpien yhteystietojen joukkoon kannattaa mahduttaa myös esimerkiksi poliisin ja pelastuslaitoksen, myrkytystietokeskuksen sekä päivystävän sairaalan yhteystiedot. Kiinteistönhoidon sekä vartiointin yhteystiedot ovat myös oleellisia. Turvallisuussuunnitelmaan tulee kirjata myös tiedonkulun järjestämistä koskevat tiedot mahdollisessa häiriötilanteessa. (Saarsalmi 2008, 25 – 26.)

7 TAPATURMIEN ENNALTAEHKÄISY

Tapaturmien ehkäisytyö painottuu ennaltaehkäisyyn, Tiirikaisen mukaan sen tulisi kuitenkin toteutua kolmella eri tasolla: primaari-, sekundaari- ja tertiaalitasolla. (Tiirikainen 2009, 12 – 13). Primaariprevention kohteena ovat terveet ihmiset ja tarkoituksena on ehkäistä tapaturmien syntyminen. Tämä on ainoa puhtaasti ennaltaehkäisyyn painottuva taso. (Koskenvuo & Mattila 2009.) Sekundaariprevention merkitys korostuu, kun yksilö on vammautunut tapaturmassa. Tavoitteena on ehkäistä olemassa olevan vamman paheneminen ja lyhentää sairausaikaa. Tertiaaripreventio keskittyy potilaan ja hänestä huolehtivien ohjaamiseen ja auttamiseen. (Tiirikainen 2009, 12 – 13.) Tarkoituksena on ehkäistä ja estää jo olemassa olevien seurauksien paheneminen, uusiutumien ja komplikaatiot. Tertiaaripreventio liittyy tiiviisti kuntoutukseen ja sen edistämiseen. (Koskenvuo & Mattila 2009.)

7.1 Ennaltaehkäisyn lähtökohdat

Kohderyhmänä lapset ja nuoret ovat avainasemassa, sillä lapset ovat haavoittuvaisempia fyysisille iskuille kuin aikuiset. Maailma on suunniteltu aikuisille, eivätkä lapset aina tiedä, kuinka kaikki toimii ja kuinka aikuisten maailmassa tulee elää. He eivät aina osaa arvioida tilanteiden tai tuotteiden mahdollisia vaaroja. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009a, 6.) Jotta onnettomuuksilta voidaan välttyä, on tärkeää kartoittaa ja tietää kunkin alueen mahdolliset riskit. Ennaltaehkäisy on mahdollista suorittamalla riskikartoitus. (Wilen 2006, 409.)

Tapaturmien ehkäisyn lähtökohtana on myös lasten tarpeiden huomioiminen ja lasten osallisuus tapaturmien ehkäisyn suunnitteluun. Lapsilla on tasa-arvoinen oikeus ter-

veyteen ja turvalliseen ympäristöön. Se, että lapset pääsevät osallistumaan suunniteluun, lisää todettavasti hyvinvointia, terveyttä ja luo turvallisuuden tunnetta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009a, 2 – 3.) Tapaturmien ehkäisy lähtee liikkeelle vaaratekijöiden tunnistamisesta. Mitä paremmin vaaratekijät tunnistetaan ja mitä useampiin voidaan vaikuttaa, sitä varmemmin saadaan tuloksia. Ehkäisytyö vaatii kansallisen ja paikallisen tason strategioiden kehittämistä, resurssien kohdentamista, menetelmien kehittämistä tutkimusten soveltamiseksi käytäntöön, monialaisia yhteistyöverkostoja sekä hyvän tapaturmien seuranta- ja tilastointijärjestelmän. (Tiirikainen 2009, 12 – 13.)

7.2 Seuranta

Kaikkien tapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden kirjaaminen ja seuranta ovat osa suunnitelmallista tapaturmien torjuntaa. Kirjata pitäisi myös korvaus- ja vastuuasioiden lisäksi, jotta siitä karttuvaa tietoa voitaisiin hyödyntää monipuolisesti tapaturmien ehkäisyssä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009b, 8). Vaaratilanteiden seuranta ja raportointi tällä hetkellä eivät ole systemaattista päiväkodeissa (Tiirikainen 2009, 113 – 114).

7.3 Turvallisuuskasvatus

Turvallisuuskasvatuksella tarkoitetaan niitä kasvatuksellisia ja opetuksellisia toimia, joilla lisätään lapsen tietoa turvallisuuteen liittyvistä asioista, annetaan lapselle valmiuksia selviytyä yllättävistä tilanteista. Asiat tulevat käsitellä lapsen näkökulmasta ja ikätasoon soviteltuna. (Evinsalo 2004.) Päiväkodilla on vastuu ja mahdollisuudet antaa lapsille monipuolista turvallisuuskasvatusta. Lapsuusaikana omaksutaan tietoja ja taitoja, jotka vaikuttavat koko loppuelämän turvallisuuskäyttäytymiseen. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009b, 6.)

Aktiivisella tapaturmien ehkäisyllä tarkoitetaan toimia, joissa rohkaistaan ja vahvistetaan ihmisten omaa toimintaa itsensä ja kanssaihminen suojelemiseksi tapaturmilta. Passiivinen toimintatapa on väestöön kohdistuvaa toimintaa, jolla pyritään laajemmin luomaan turvallisuutta. Passiivisia keinoja ovat esimerkiksi lainsäädännölliset keinot ja pyöräteiden lisäämiset. (Tiirikainen 2009, 15.)

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

8.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Vekkuli Oy:n omistamien päiväkotien tämänhetkinen turvallisuustilanne sekä mahdolliset riskitekijät samalla selvittäen, miten päiväkodin henkilökunta sekä hoidossa olevien lasten vanhemmat kokevat turvallisuuden päiväkodissaan. Tarkoituksena oli selvittää, onko päiväkodin turvallisuudessa kehitettävää, ja jos on, niin miten sitä voitaisiin jatkossa kehittää. Aihe on varmasti aina ajankohtainen, sillä lapsille sattuu tapaturmia usein putoamisen tai esimerkiksi kaatumisen vuoksi. Opinnäytetyö liittyy Ehkäise Tapaturmat -hankkeeseen. Opinnäytetyöllä halutaan kehittää päiväkodin turvallisuutta, jotta lapsi saisi parhaan mahdollisen varhaiskasvatusympäristön ja turvallisen päivän vanhempien ollessa työssään. Työtä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmia laadittaessa. Tutkimusongelma tai -ongelmat toimivat tutkimuksen lähtökohtana. Ne sisältävät siis tutkimuskysymyksen tai -kysymyksiä, joihin tutkimuksessa haetaan vastauksia. Teoria toimii pohjana työlle ja tutkimusongelmille. Tutkimuksen ongelmat tulisi tarkkaan harkita ja muotoilla ennen aineiston keruuta. Ongelmat tulisi esittää mahdollisimman selkeästi ja tarkkarajaisesti. Tutkimuksissa voidaan käyttää vain yhtä tai useampaa ongelmaa, jotka usein kiteytyvät pää- ja alaongelmiksi. (Hirsjärvi ym. 2007, 121 – 122.)

Tämän tutkimuksen tutkimusongelmat painottuvat lasten turvallisuuteen päivähoitossa. Tutkimuskysymyksemme ovat:

Pääongelmat:

1. Millainen on tämänhetkinen Vekkuli Oy:n päiväkotien turvallisuustilanne?
2. Millaisia turvallisuutta uhkaavia riskitekijöitä voi nousta esille?

Alaongelmat:

1. Millaisia turvallisuusnäkökulmia liittyy lasten tuontiin päivähoitopaikkaan ja sieltä hakemiseen?
2. Kuinka turvallisia lasten käyttöön tarkoitettuja päiväkotien piha- ja leikkialueet ovat?
3. Millaisia turvallisuusnäkökulmia liittyy päiväkotien sisätiloihin?

8.2 Kyselytutkimus ja kyselylomake

Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään, kvantitatiiviseen ja kvalitatiiviseen. Nämä kaksi menetelmää soveltuvat erilaisiin lähtökohtatilanteisiin, mutta molempia voidaan käyttää myös rinnakkain. Käyttämällä useampia näkökulmia saadaan luotettavampaa tietoa. Kvantitatiivinen tutkimus tarkoittaa siis määrällistä tutkimusta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käsitellään mittauksen tuloksena saatua aineistoa tilastollisin, numeerisin menetelmin. Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää riittävää määrää niin tutkittavia asioita, kuin ihmisiä, jotta ne olisivat luotettavia. (Kananen 2008, 10 – 11.)

Tärkeää on muistaa, että tutkimuksen teko on prosessi, jossa jokainen osa vaikuttaa toiseen. On mietittävä mitä kysymyksiä tutkimuksessa olisi oltava, ja millaisessa muodossa kysymykset tulevat olemaan, määrällisessä vai laadullisessa. Alusta asti on myös mietittävä sitä, miten vastauksia tullaan analysoimaan. Jokainen tutkimuksessa esitettävä kysymys olisi myös pystyttävä sitomaan tutkimuksen tavoitteisiin. (Sue & Ritter 2007, 18).

Käytetyt mittarit tulisi määritellä ja pystyä perustelemaan hyvin. Määrällisessä tutkimuksessa kohderyhmä on kuvattava ja määriteltävä, tässä työssä onkin perustelua teettävä kysely niin henkilökunnalle kuin lasten vanhemmille. Kaikki edellä mainitut seikat edesauttavat tutkimuksen luotettavuutta ja uskottavuutta. (Kananen 2008, 17.)

Määrällisessä tutkimuksessa tiedot kerätään erilaisilla kysymyksillä, jotka voivat olla avoimia tai strukturoituja, eli valmiilla vaihtoehdoilla varustettuja. Omassa kyselyssämme on siis hyödynnetty molemmat vaihtoehdot. Se, miten kysymykset toimivat, riippuu yleisesti ottaen kolmesta asiasta: Kysymykset tulee olla aseteltu niin, että vastaajan ymmärtää ne oikein. Vastaajalla tulee olla myös kysymysten edellyttämä tieto ja vastaajan tulee haluta myös antaa tämän kysymyksiin liittyvän tietonsa tutkimuksen käyttöön. Kaikkien näiden kolmen edellytyksen tulee täytyä jokaisessa kysymyksessä, jotta kyselytutkimus onnistuisi. (Kananen 2008, 25.) Kyselyyn vastaaminen on helppoa ja vastaajat todennäköisesti kokevat vastaamisen tärkeäksi, koska kyse on lasten turvallisuuden parantamisesta. Oman haasteensa olisi tuonut luoda kyselystä sellainen, että se palvelee niin henkilökuntaa kuin vanhempia, näin ollen päädyimme tekemään molemmille omansa. Vaikka kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen analyysi usein erotetaan toisistaan, voidaan niitä hyvin soveltaa myös samassa tutkimuksessa sekä saman tutkimusaineiston analysoinnissa. Näitä kahta analyysia ei tulisi pitää toistensa vastakohtina tai toisensa poissulkevinä analyysimalleina, vaan enemmänkin toistensa ”jatkumona”. (Alasuutari 1999, 32.)

Tutkimuksen aihe on usein tärkein vastaamiseen vaikuttava seikka, mutta myös lomakkeen laatimisella ja kysymysten muotoilulla eli tarkalla harkinnalla on osansa. Kysymyksiä voidaankin muotoilla monella eri tavalla. Yleisimmät ovat avoimet kysymykset, monivalintakysymykset sekä asteikkoihin perustuva kysymysmalli. Avoimissa kysymyksissä vastaajalle jätetään vapaata tilaa kertoa ja kirjoittaa omin sanoin. Monivalintakysymyksissä tutkija on laatinut valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja rastittaa tai ympyröi oikean vaihtoehdon, joka voi olla myös numeroitu. Asteikkoon perustuvassa kysymysmallissa esitetään väittämiä ja vastaaja valitsee niistä sen, miten hän asian kokee. Asteikot ovat tavallisimmin 5 – 7-portaisia ja vaihtoehtoja on laidasta laitaan. Usein tarjotaan myös neutraali vaihtoehto. (Hirsjärvi ym. 2007, 193 – 197.)

Kyselyssämme käytettiin näitä kaikkia kolmea vaihtoehtoa. Lomakkeen laadinnassa tärkeintä on sen selvyys (Hirsjärvi ym. 2007, 197). Muotoilimme jo olemassa olevaa kyselylomaketta tiivistämällä sitä mahdollisimman ymmärrettäväksi ja helpoksi täyttää. Kiinnitimme huomioita myös sen ulkoasuun, miltä se näyttää. Kyselyssämme olevat kysymykset ovat lyhyitä ja suhteellisen spesifisiä, jotta välttyisimme väärinymmärryksiltä tai liioilta tulkinnoilta. Kyselyä tiivistäessämme kiinnitimme huo-

miota kysymysten määrään ja järjestykseen. Ajallinen osio testattiin koetäyttämällä lomake kolmella puolueettomalla taholla. Hirsjärvi ym. toteavat teoksessaan, että postikyselyssä vastaajien tulisi pystyä täyttämään lomake noin 15 minuutissa ja että se on järkevää aloittaa vastaajaa koskevilla tiedoilla, jotta se on helppo aloittaa. (Hirsjärvi ym. 2007, 199.)

Käytimme tutkimuksessa valmista lomaketta, jota tiivistimme. Alkuperäinen lomake on sosiaali- ja terveysministeriön selvityksistä 2006:10, Päivähoitopaikkojen tilat ja turvallisuus – Helsingin ja Oulunsalon päivähoitohenkilökunnalle sekä lasten vanhemmille ja huoltajille suunnattujen kyselyjen tulokset teoksesta, jonka ovat toimittaneet Aili Palosaari ja Olli Saarsalmi Helsingissä vuonna 2006. Alkuperäinen lomake on nähtävissä osoitteessa:

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3802.pdf&title=Paivahoitopaikkojen_tilat_ja_turvallisuus__Paivahoitohenkilokunnalle_ja_lasten_huoltajille_suunnattujen_kyselyjen_tulokset_fi.pdf.

Lupa lomakkeen käyttöön saatiin puhelimitse 28.3.2011 kello 13.30, sosiaali- ja terveysministeriön neuvottelevalta virkamieheltä, Tarja Kahiluodolta, niillä ehdoin, että saamme tiivistää kyselyä, mutta muuten sen käytön on oltava identtinen.

Tutkimus toteutettiin tämän pohjalta tiivistetyllä kyselylomakkeella, jota jaettiin niin päivähoiton työntekijöille kuin lasten vanhemmille, molemmille omansa. Kyselylomakkeissa (liitteet 4 ja 5) on strukturoituja kysymyksiä sekä muutama avoin kysymys, johon jokainen vastaaja voi vastata vapaasti omin sanoin. Henkilökunnan kyselylomakkeessa avoimia kysymyksiä oli kolme ja vanhempien tai huoltajien kyselyssä viisi kappaletta. Kaiken kaikkiaan kysymyksiä henkilökunnalle oli kaksikymmentä (20) ja vanhemmille kaksikymmentäyksi (21). Kysely on teetetty aiemmin vastaavasti eli otannassa ovat olleet mukana niin henkilökunta kuin vanhemmat. Näin ollen meillä on hyvä pohja lähteä työstämään jo kertaalleen kokeiltua lomaketta.

Muuttujataulukot (liitteet 1 ja 2) selkeyttävät kyselylomakkeemme muodostumista ja sen rakennetta. Valmiista lomakkeesta valikoitiin kysymykset, jotka vastaavat meidän tutkimusongelmiimme.

8.3 Kohderyhmä ja otanta

Kohderyhmällä tarkoitetaan siis asioita, joista tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita. Sitä koskevia tietoja kerätään yleensä tutkimukseen poimitun otoksen avulla, joka on usein huomattavasti kohderyhmää pienempi. Tutkimus koostuu kahdesta kohderyhmästä jotka siis ovat päiväkotien työntekijät ja lasten vanhemmat tai huoltajat. Pohdimme pitkään, että kuinka monelle henkilölle lomake on toimitettava, jotta otos on kattava? Kyse on paljon ajankäytöstä ja sen rajallisuudesta, aineiston koko oli säädeltävä sellaiseksi, ettei tiedon keruuseen ja sen purkuun kulu liikaa aikaa ja ettei se tule kohtuuttoman kalliiksi (Hirsjärvi ym. 2007, 132).

Harvoin on mahdollista tutkia koko joukkoa ja usein on viisaampaa menetellä toisin, sillä tavoitteena on saada tulokseksi yleistettäviä päätelmiä. Otanta voidaan tehdä monin tavoin. Tavallisimpia tekniikoita ovat yksinkertainen satunnaisotanta, ositettu otanta ja ryväotanta. Yksinkertainen satunnaisotanta on otannan perusmenetelmä. Se antaa jokaiselle yksilölle saman mahdollisuuden tulla valituksi otokseen. Muissa otantamenetelmissä otos poimitaan eri periaattein ositetusta perusjoukosta. (Hirsjärvi ym. 2007.) Tutkimuksessamme lomakkeiden määrä mitoitettiin meille mahdolliseksi purkaa eli kolmekymmentä (30) lomaketta henkilökunnalle ja seitsemänkymmentä (70) lasten vanhemmille/huoltajille. Lomakkeet jaettiin satunnaisesti päiväkodin johtajan toimesta.

Tutkimuslupa kyselytutkimuksellemme haettiin jo aikaisin keväällä. Suullinen lupa kyselylomakkeiden jakoon ja vastausten analysointiin opinnäytetyötä varten saatiin kirjallista lupaa aiemmin Carita Wiialalta Vekkuli Oy:stä. Tutkimuslupa-anomuksessamme kerroimme yksityiskohtaisesti, millaisesta tutkimuksesta on kyse ja kuinka tutkimus toteutettaisiin. Myös yksityisyydestä ja tutkimuksen menetelmistä on anomuksessamme kerrottu tarkasti. Tutkimusluvassa täsmennettiin vielä, että päiväkodit saavat tutkimuksen käyttöönsä, onhan tämän tutkimuksen tarkoituksena olla pohjana Vekkuli Oy:n omistamien päiväkotien mahdollisille tuleville turvallisuus-suunnitelmille. Tutkimuslupa on työelämäohjaajan Anne Heikkilän, opinnäytetyön ohjaavien opettajien Sari Virkin (toimi ohjaavana opettajan opinnäytetyön alussa) ja Mirja Nurmen sekä meidän tekijöiden saatavilla. Anomuksemme tutkimusluvasta on liitteenä 8.

8.4 Aineiston keruu

Kyselytutkimuksessa saate on tarpeellinen ja luo luotettavamman kuvan tutkimuksesta ja sen tarpeellisuudesta. Saatteessa avataan tutkimuksen taustoja ja tarkoitusta. Koska kaikki eivät kuitenkaan lue etenkään pitkiä vastausohjeita, ohjeiden tulee olla mahdollisimman tiiviit ja kysymysten oltava selkeitä. Tutkimuksen mukana tuleva saate vaikuttaa todennäköisimmin vastaanottajiin positiivisesti: he tietävät mitä tietoa tutkimuksella pyritään saamaan, ja joissain tapauksissa saate rohkaisee vastaamaan. (Aaltola & Valli 2007, 106.)

Kyselytutkimuksen yksi ehdottomimpia vahvuuksia on se, että tutkija ei ole välttämättä missään vaiheessa suorassa kanssakäymisessä vastaajan kanssa. Näin ollen tutkija ei pääse vaikuttamaan läsnäolollaan vastauksiin. Kyselyssä ei tutkijalta vaadita hyviä vuorovaikutustaitoja kuin esimerkiksi haastattelututkimuksessa, koska kyselytutkimuksessa tutkija pysyy koko ajan taka-alalla, niin sanotusti näkymättömissä. Kyselylomakkeessa on myös mahdollisuus esittää enemmän kysymyksiä kuin haastattelututkimuksessa, jossa kysymykset ja vastaukset voivat lähteä harhailemaan. (Valli 2001, 31.)

Huonona puolena kyselyssä voi olla, että aineisto jää prosentuaalisesti alhaiseksi. Vaikka aineiston keruu kyselyssä on nopeaa, riski vastauskatoon on aina olemassa. Haittana voi olla myös se, ettei vastaaja välttämättä vastaa halutussa järjestyksessä tai jättää osaan vastaamatta. Nämä asiat voivat vaikuttaa vastauksiin ja muuttaa tutkimustuloksia. Miinuspuoli tutkija taka-alalla oloon on se, että tutkijalla on myös hyvin vähän vaikutusvaltaa vastaajiin. Pahimmassa tapauksessa vastaajat eivät välttämättä ota kyselyä vakavasti ja saattavat vastata kysymyksiin hyvin ”satunnaisesti ja ajattelematta”. Väärinymmärtämisen mahdollisuus on ongelma. Näitä asioita voidaan ehkäistä hyvällä saatteella, vastausohjeella, selkeällä lomakkeella ja esitestauksella. (Valli 2001, 31.)

Päiväkodin johtajan, Carita Wiialan, kanssa keskusteltiin tutkimuksen teettämisestä jo aikaisin keväällä. Tällöin päädyttiin yksimielisesti toimintatapaan, jossa päiväkodin johtaja jakaa kyselylomakkeet henkilökunnalle sekä hoidossa olevien lasten vanhemmille. Kyselylomakkeita lähti jakoon kaikkiaan sata kappaletta, kolmekymmentä (30)

henkilökunnalle ja seitsemänkymmentä (70) lasten vanhemmille ja huoltajille. Lomakkeet toimitettiin siis päiväkodin johtajalle, joka jakoi lomakkeet eteenpäin henkilökunnalle ja vanhemmille. Päiväkodin johtajaa informoitiin suullisesti siitä, että kyselylomakkeet on tarkoitus jakaa yksi per työntekijä ja yksi per perhe. Jokaisessa lomakkeessa oli oma saatekirjeensä, joka oli kirjoitettu erikseen työntekijöille ja vanhemmille. Saatekirjeessä selitettiin, minkälaisesta tutkimuksesta on kysymys sekä miten tutkimus etenee. Siinä oli myös kirjallinen ohjeistus palautuksesta ja määräajasta.

Halusimme kartoittaa turvallisuusnäkökulmaa mahdollisimman kattavasti ja tästä syystä otantamme koostui niin päiväkotien henkilökunnasta kuin lasten vanhemmista. Saatekirjeessä opastettiin lomakkeen täyttöä ja palautusta koskevissa asioissa. Kaikki lomakkeet toimitettiin Pyhtäällä sijaitsevaan Päiväkoti Mukavaan, josta johtajan toimesta ne toimitettiin eteenpäin toisiin päiväkoteihin. Jokainen päiväkoti palautti keskitetysti lomakkeet takaisin sisäisen postin välityksellä Päiväkoti Mukavaan, josta noudimme kyselylomakkeet purettaviksi ja analysoitaviksi.

8.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksissa pyritään välttämään erilaisia virheitä. Tärkeää onkin tarkastella ja arvioida myös yksittäisen tutkimuksen luotettavuutta. Tuomen ja Sarajärven (2009, 134) mukaan tutkimusta tehtäessä tulee ottaa huomioon, että tutkimusten piiristä löytyy paljon erilaisia käsityksiä tutkimuksen luotettavuuteen liittyvistä kysymyksistä. Tutkimuksemme luotettavuuteen vaikutti arvioinnin, analysoinnin ja pohdinnan realiteetti ja asiassa pysyminen. Emme myöskään lähteneet tulkitsemaan vastauksia liikaa. Osan luotettavuutta takaa myös se, että kyselylomake oli tarkkaan suunniteltu ja suunnattu tutkimuksessa olevalle kohderyhmälle, sillä se oli jo aiemmin käytännössä kehitetty ja ammattitaidolla tehty. (Vrt. Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, Aili Palosaari & Olli Saarsalmi.)

Mittarin validiteetilla tarkoitetaan sen pätevyyttä eli sen hyvyttä mitata juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata - tarpeeksi kattavasti ja tehokkaasti. Mittaria on osattava käyttää oikeaan kohteeseen, oikealla tavalla ja jotta se tavoittaa kohteen, myös oikeaan aikaan. Esimerkiksi epäonnistunut otanta tai mittauksen ajankohta voivat aiheuttaa "epäpätevyyttä" mittarin käytössä. Reliabiliteetti-sana voidaan suomentaa sanoilla

”luotettavuus”, ”käyttövarmuus” ja ”toimintavarmuus”. Kvantitatiivisen tutkimuksen kielessä sillä tarkoitetaan mittarin johdonmukaisuutta eli se mittaa aina kokonaisuudessaan samaa asiaa. (Hirsjärvi ym. 2007, 231 – 233.) Tutkimuksemme validiteetti ja reliabiliteetti on taattu sen kautta, että käytimme valmista lomaketta.

8.6 Aineiston analyysi

Käytännössä lähes kaikki lomaketutkimukset tuottavat numeerista, laskettavissa olevaa tietoa. Eräs hyvä puoli kvantitatiivisessa tiedossa onkin juuri se, että on olemassa yleisesti hyväksytyjä sääntöjä siitä, miten kvantitatiivista tietoa tulisi käsitellä. Tärkeää on tehdä yhteenveto numeerisesta tiedosta sekä esitellä saadut tulokset. Tutkimuksen tarkoituksena on siis saada mahdollisimman totuudenmukaista ja luettavaa tietoa. (Kananen 2008, 79.)

Aineisto analysoitiin pääasiassa tilastollista menetelmää käyttäen. Prosenttiosuudet laskettiin ja esitettiin MS-Office Excelillä lukuina ja havainnollistettiin diagrammeina. Aineiston koolla on myös merkitystä, eli aineiston tulisi olla kattava suhteessa siihen, millaista analyysia ja tulkintaa siitä aiotaan tehdä. Tässä tapauksessa kyse on koko Vekku Oy:n päiväkotien turvallisuudesta, jolloin oli perusteltua toteuttaa kysely koko henkilökunnalle ja kaikkien päiväkotien lasten vanhemmille. Toisin sanoen aineisto on pyritty valitsemaan tarkoituksenmukaisesti ja teoreettisesti perustellen.

Kyselylomakkeet jakautuivat monivalintakysymyksiin sekä avoimiin kysymyksiin. Lomakkeet olivat rakennettu niin, että henkilökunnan lomakkeissa oli kolme eri osaa, jotta vastaajan olisi helppoa hahmottaa kyselyn rakenne. Ensimmäinen osaa alue koski yleisiä, esimerkiksi vastaajien taustoja koskevia kysymyksiä, toinen osaa alue painottui lapsen päivähoitoon tuomiseen ja hakemiseen sekä päiväkotien pihalle koskeviin kysymyksiin ja kolmannessa tarkasteltiin sisätiloja koskevia kysymyksiä. Vanhempien kyselyissä oli neljä eri osaa-alueita, jotka olivat muuten vastaavat mutta tuonti- ja hakutilanteet ja ulkotiloja koskevat kysymykset olivat tässä kyselyssä omat osionsa.

Avoimet kysymykset purettiin sisällön analyysin avulla. Vastaukset avoimiin kysymyksiin olivat vähäisiä, joten on perusteltua purkaa vastaukset sisällön analyysin

avulla, eikä jollakin laadullisen analyysimenetelmän avulla monin eri vaihein. Avoimilla kysymyksillä pyrittiin tähdentämään monivalinnoilla saatuja vastauksia ja annettiin näin ollen vastaajalle myös ”vapaa sana”. Avoimien kysymysten purussa tulemme käyttämään myös suoria lainauksia hahmottamaan vastaajien näkökulmia.

9 TULOKSET

Lomakkeita palautui yhteensä 29 kappaletta, 10 henkilökunnalta ja 19 vanhemmilta tai huoltajilta. Näin ollen vastausprosentti on 29 %. Sosiaali- ja terveysministeriön 2006 teettämässä tutkimuksessa vastausprosentti oli 41 %, mutta heillä lomakkeet oli mahdollista palauttaa joko lomakkeilla tai Internetissä. Internetin käyttö madalsi kyseisessä tutkimuksessa varmasti monen kynnystä vastata. Meillä tätä vaihtoehtoa ei valitettavasti ollut tarjota. Kysymysten vastaukset ovat esitettyinä diagrammeihin sekä kuvaamalla sanoin. Tekstiosiossa ei ole viitattu kuviin sivun rajallisen koon vuoksi. Jos tekstiin olisi vielä lisätty kuvaan viittaus, olisi tekstit sekä kuvat eriytyneet eri sivuille, jolloin lukijan ei olisi ollut helppo seurata sekä tekstin että kuvan yhteyttä. Kuvat ovat hyvin selkeitä, jolloin lukija saa selkeän kuvan kysymykseen tulleista vastauksista ilman, että hänen edes tarvitsee lukea kuvaan liittyvää tekstiä. Tästä samasta syystä kuvat ovat ensin, sitten vasta tekstiosio.

9.1 Päiväkotien henkilökunnan kyselyiden tulokset

Kaiken kaikkiaan kyselyitä jaettiin kolmekymmentä (30) kappaletta neljään eri päiväkotiin, jotka ovat Ki-kiva, Vekkuli, Mukava ja Sukkela. Kyselyistä palautui kymmenen kappaletta, jolloin vastausprosentti oli 33,3 %.

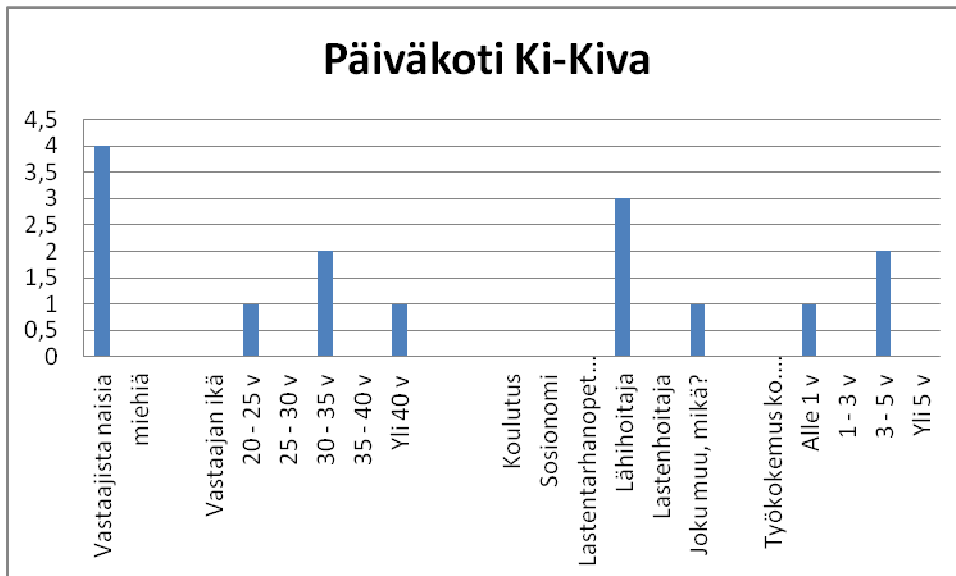
Saimme päiväkotia Vekkulista palautetta, että lomakkeiden täyttöaika oli hieman huono, sillä lasten ja työntekijöiden lomat ajoittuivat juuri niihin aikoihin ja että täyttöaika oli liian pitkä (yksi kuukausi). Näin ollen vastausajan pidentäminen ei ollut vaihtoehto saadaksemme lisää lomakkeita takaisin. Toisaalta taas kustannussyistä emme laittaneet uusia lomakkeita jakoon, koska edellisetkin maksetut lomakkeet jäivät ”käsiin pyörimään”.

Opinnäytetyössä tulokset on purettu niin, että jokainen strukturoitu kysymys on tilastoitu ja siitä on tehty kuva. Kuva on poikkeuksetta ennen sanallista purkua, jolloin emme viittaa toiston välttämiseksi jokaisessa kappaleessa edeltävään kuvaan. Lukija siis näkee jokaista kysymystä koskevan kuvan ja tämän jälkeen kuvan sanallisen purun.

9.1.1 Taustatiedot päiväkodin työntekijöistä

Vastaajista 90 % oli naisia. Vastaajien ikäjakauma oli 20 vuodesta yli 40 vuoteen, 70 % vastaajista oli yli 30-vuotiaita. Vastanneista yksi oli koulutukseltaan lastentarhanopettaja, kaksi sosionomia, viisi lähihoitajaa ja yksi muusikko (AMK), yksi vastaajista ei ollut vastannut kyseiseen kysymykseen. Näin ollen 50 % vastanneista oli lähihoitajia. Työkokemusta 20 %:lla oli alle yksi vuosi, 30 %:lla 1 – 3 vuotta, 20 %:lla 3 – 5 vuotta ja 10 %:lla yli viisi vuotta. Loput vastaajista eivät vastanneet työkokemusta koskevaan kysymykseen.

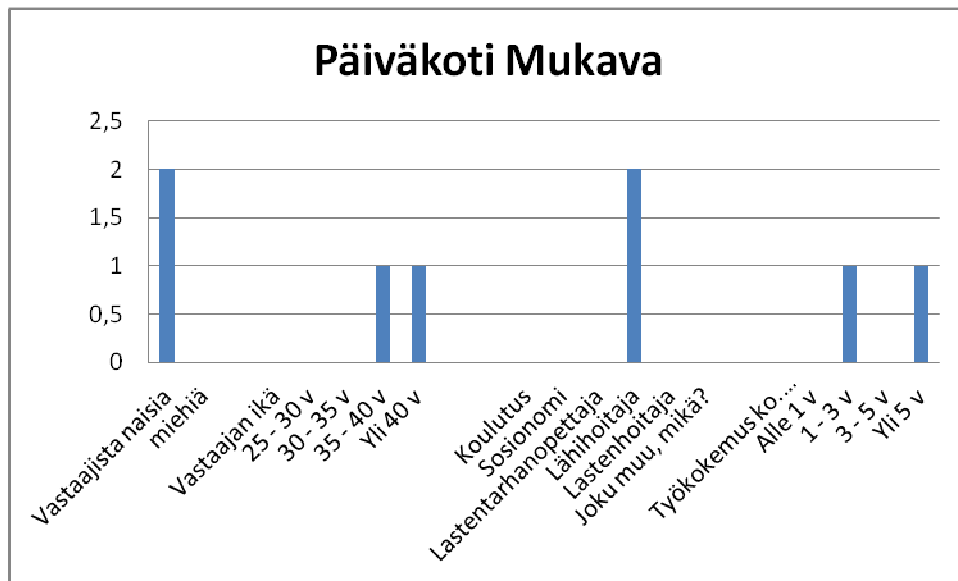
Kuva 1. Päiväkoti Ki-Kivan henkilökunnan jakauma taustatiedoista (n = 4)

Ki-kivasta vastaajia oli eniten, 40 % kaikista saaduista vastauksista. Kaikki vastaajista olivat naisia ja ikäjakauma suuri. Vastanneista 75 % oli koulutukseltaan lähihoitajia ja 25 % muusikko (AMK). Työkokemusta 50 %:lla oli kolmesta viiteen vuotta, 20 %:lla alle vuosi ja 20 % ei ollut vastannut kyseiseen kysymykseen.

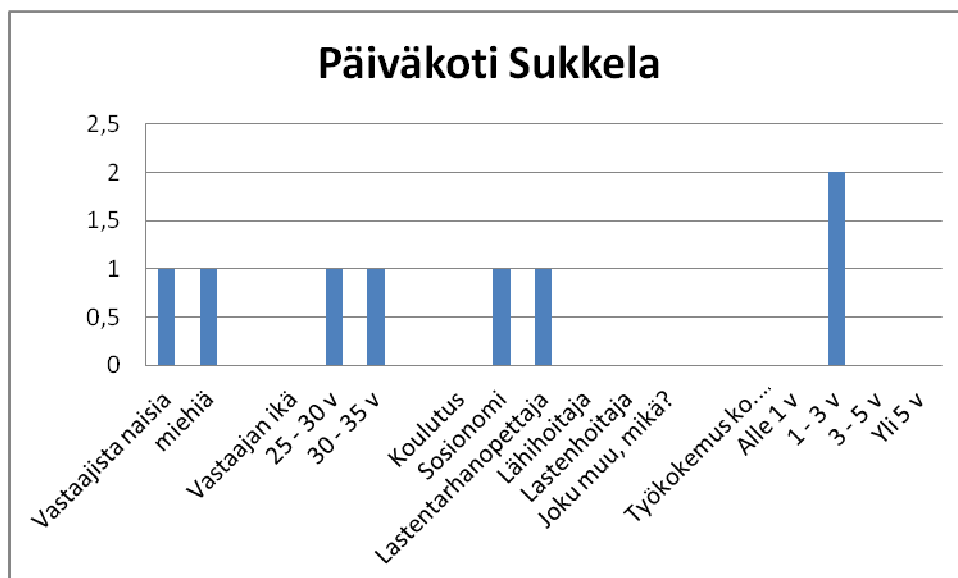

Kuva 2. Päiväkoti Mukavan henkilökunnan jakauma taustatiedoista (n = 2)

Päiväkoti Mukavasta vastauksia palautui kaksi, eli 20 %. Molemmat vastaajista olivat yli 35-vuotiaita naisia, molemmat koulutukseltaan lähihoitajia. Toisen työkokemus Mukavassa oli 1 – 3 vuotta ja toisen yli viisi vuotta.

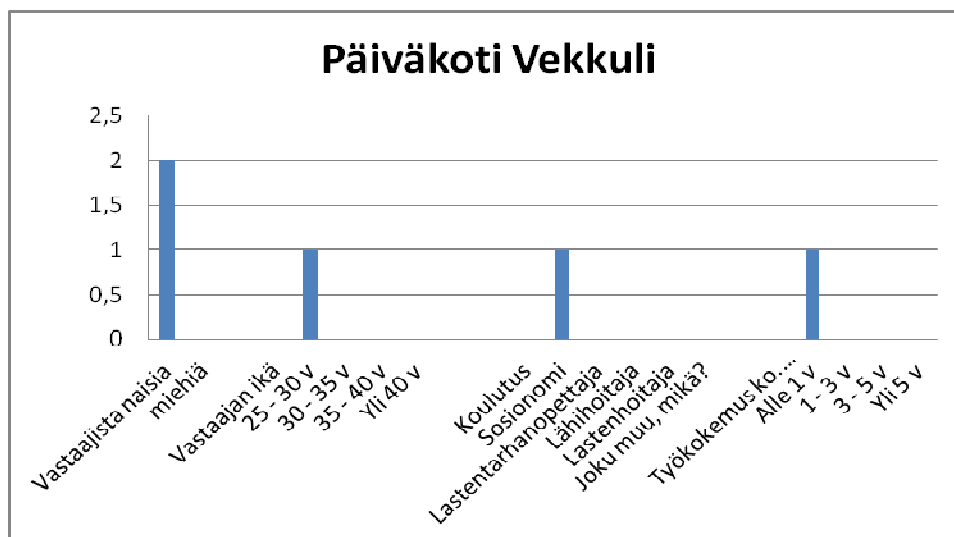
Kuva 3. Päiväkoti Sukkelan henkilökunnan jakauma taustatiedoista (n = 2)

Päiväkoti Sukkelasta palautui myös kaksi lomaketta. Sukkelasta saimme ainoan miespuolisen työntekijän näkökulman. Toinen vastaajista oli 25 – 30 vuotias ja toinen 30 – 35-vuotias. Sukkelasta saimme myös ainoan lastentarhanopettajan vastauksen,

toinen vastaajista oli koulutukseltaan sosionomi. Toisen vastaajan työkokemus oli 1 – 3 vuotta, toinen ei ollut vastannut työkokemusta koskevaan kohtaan lomakkeessa.

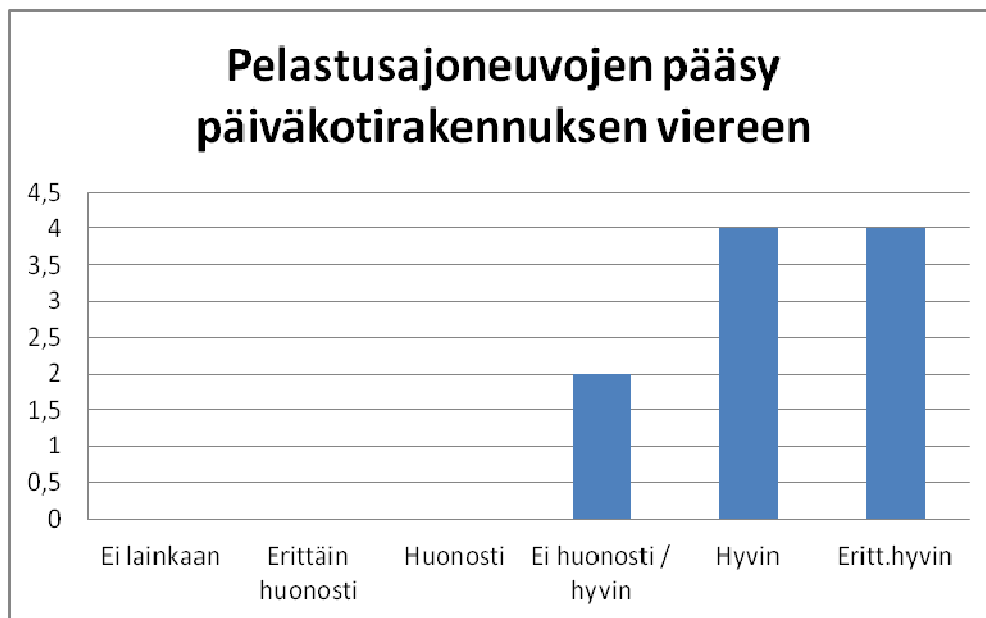
Kuva 4. Päiväkoti Vekkulin henkilökunnan jakauma taustatiedoista (n = 2)

Päiväkoti Vekkulista palautui myös kaksi lomaketta, mutta vain toinen vastaajista oli vastannut kattavasti taustoja koskevaan osioon. Toinen vastaajista oli 25 – 30-vuotias sosionomi, joka olityöskennellyt alle vuoden Vekkulissa.

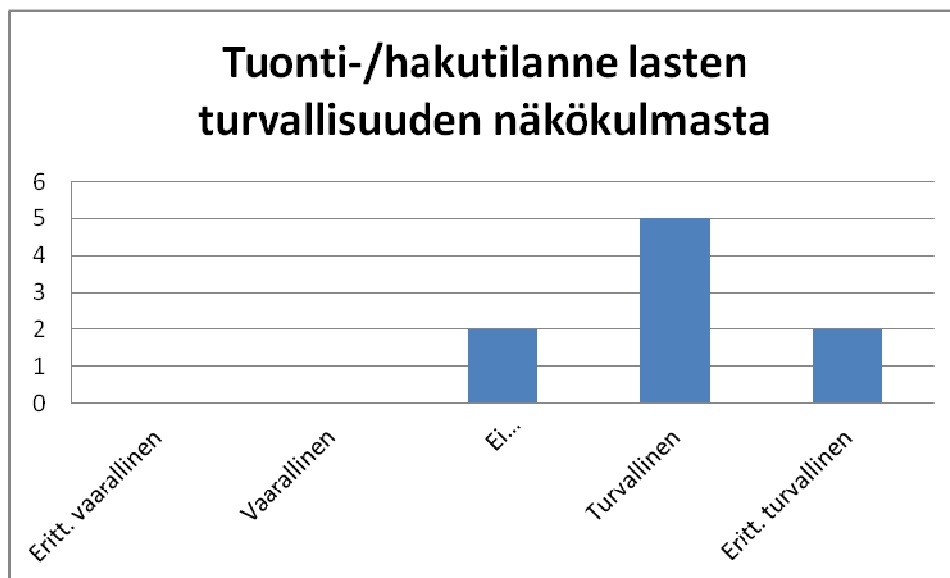
9.1.2 Lapsen päiväkotiin tuontia ja päiväkodista hakemista ja ulkotiloja koskevat kysymykset

Kuva 5. Pelastusajoneuvojen pääsy päiväkotirakennuksen viereen (n = 4)

Päiväkotien henkilökunnan vastauksista päätellen pelastusajoneuvot pääsevät päiväkotirakennuksen läheisyyteen hyvin. Neutraaleja vastauksia (ei huonosti/hyvin) oli 20 % vastauksista, nämä vastaukset tulivat Vekkulista ja Sukkelasta. 80 % vastaajista totesi, että tarpeen mukaan ajoneuvot pääsevät lähelle rakennusta hyvin tai erittäin hyvin. Tässä kysymyksessä täytyy huomioida, että päiväkodit ovat sijainniltaan hyvin erilaisissa paikoissa ja erilaisia rakennuksia.

Kuva 6. Tuonti-/haku tilanne lasten turvallisuuden näkökulmasta (n = 5)

Vekkuli Oy:n päiväkodeissa lasten tuonti- ja hakutilanteet koetaan turvalliseksi tai erittäin turvalliseksi. Tätä mieltä oli 70 % vastaajista. Neutraaleja vastauksia oli 20 %, näissä siis koetaan, ettei tuonti-/hakutilanne ollut turvallinen tai turvaton. Kyseisiä ajatuksia vastaajille nousi Sukkelan ja Vekkulin päiväkodeissa. Kyseisissä päiväkodeissa turvallisuutta uhkaavina tekijöinä koettiin auki jätetyt portit ja yleinen, vilkas liikenne.

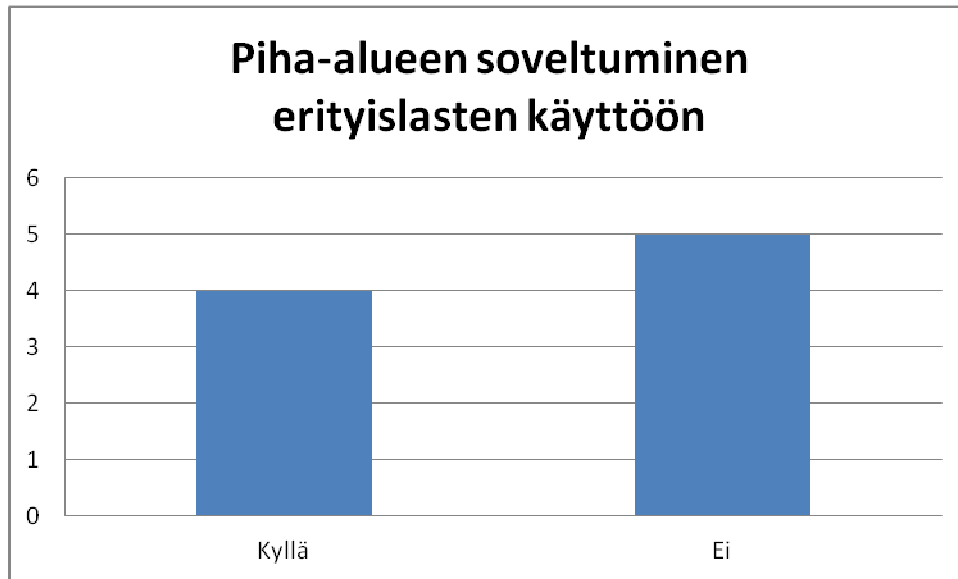
Monivalintakysymystä täydennettiin avoimella kysymyksellä: ”Millaisia vaaratekijöitä olette havainneet?” Päiväkoti Ki-kivan läheisyydessä oleva joki nousi turvallisuutta alentavaksi tekijäksi, mutta kuitenkin Ki-kivan vastaajat pitivät päiväkodin ympäristöä turvallisenä tai erittäin turvallisenä. Muuten vastauksissa esille nousivat liikenne ja kulkuneuvot:

”Lapset voivat juosta portista suoraan tielle / parkkipaikalle.”

”Mopoilijat.”

”Osa vanhemmista saattaa huolimattomasti jättää ulkoaitauksen portin auki.”

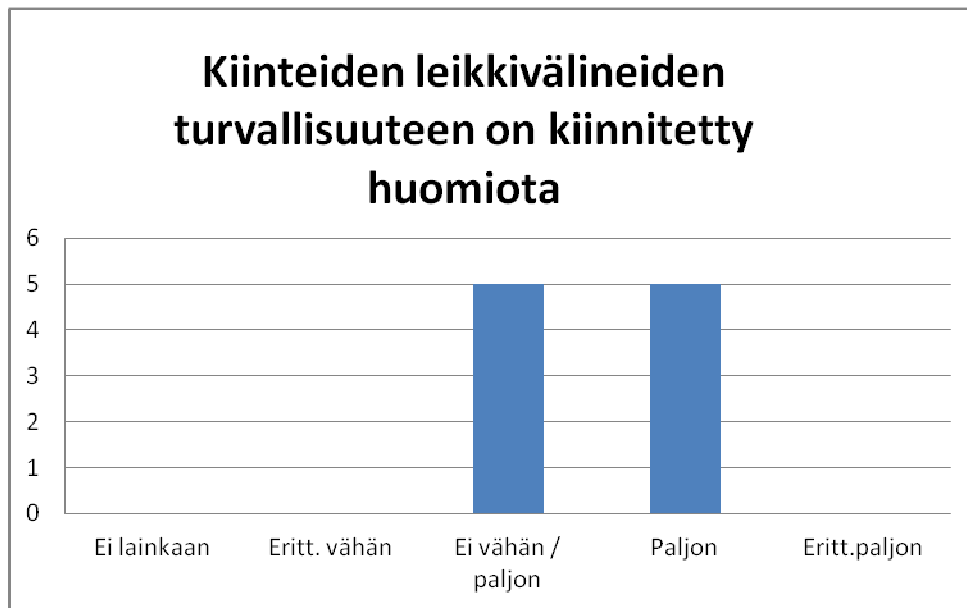
Kuva 7. Piha-alueen soveltuminen erityislasten käyttöön (n = 5)

Päivähoitopihaan suunnittelussa on tarpeen huomioida monia eri asioita, kuten pihan helppo valvottavuus. Se itsessään sisältää monia eri asioita, kuten katvealueiden välttäminen, riittävä valaistusta ja niin edelleen.

Kuvassa seitsemän tarkasteltiin piha-alueiden soveltuvuutta erityislasten käyttöön. 50 % vastaajista ei kokeneet piha-alueen tähän tarkoitukseen soveltuvan. Erityislapsia pyritään tätä nykyä entistä enemmän sijoittamaan peruspäivähoidon piiriin, joten olisi toivottavaa, että tilat jollain tavoin voisivat tarjota virikkeitä ja ennen kaikkea turvaa myös erityislapsille.

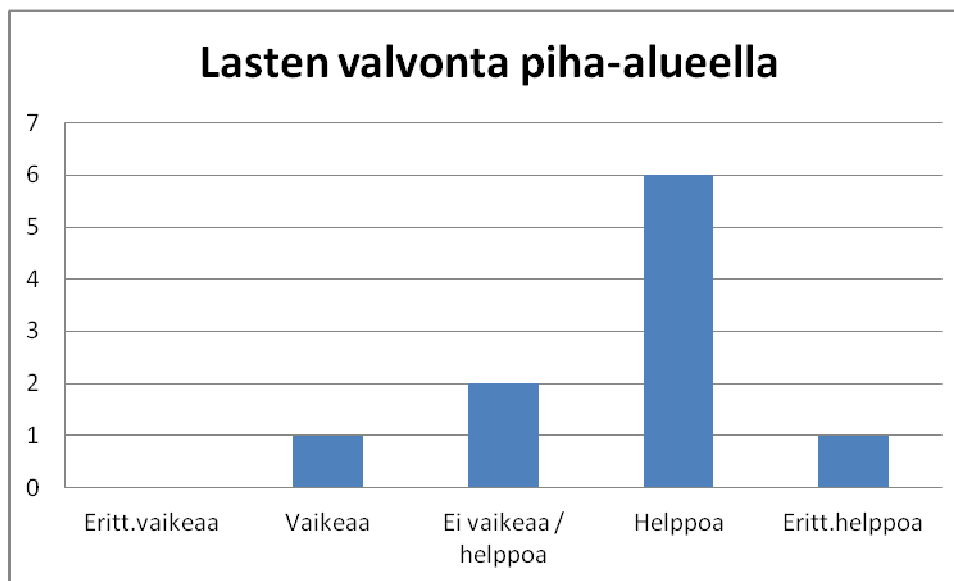
Kuva 8. Kiinteiden leikkivälineiden turvallisuuteen kiinnitetty huomio (n = 5)

Kuvassa 8 näkyy, miten paljon kiinteiden leikkivälineiden turvallisuuteen on kiinnitetty vastaajien mukaan huomiota. 50 % vastaajista kokee, että paljon ja toinen 50 % ottaa neutraalin kannan asiaan. Ki-kivan ja Mukavan päiväkotien vastaajien mukaan heidän pihoiillaan leikkivälineiden turvallisuuteen kiinnitetään huomiota paljon.

Vastaajat pohtivat myös sitä, että lapset kaipaavat paljon aktiviteetteja monipuoliseen liikkumiseen ja leikkiin tarvitaankin paljon kannustavia välineitä. Välineiden turvallisuudessa tulisi kuitenkin huomioida muun muassa, että niiden sijoittelu on turvallinen, alustat ovat iskuja vaimentavia, tarvittaessa niissä ovat kaiteet eikä niissä ole esimerkiksi ruuveja, joihin lapsi voi itsensä satuttaa. Tulkittavissa oli, että mitä enemmän välineitä, sitä enemmän valvottavaa ja työtä.

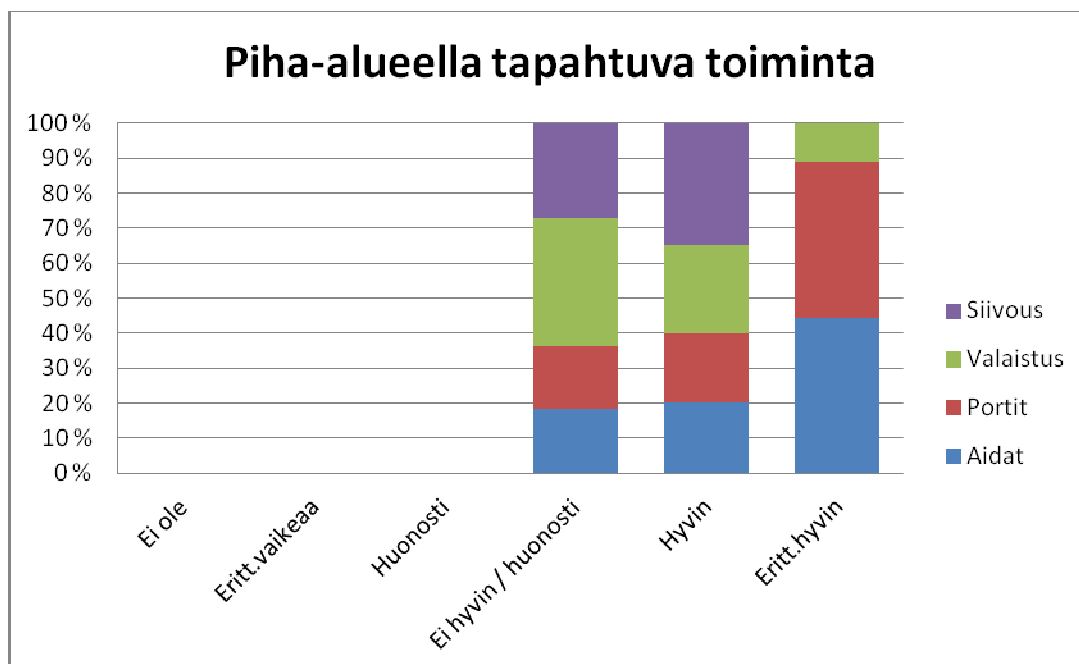
Kuva 9. Lasten valvonta piha-alueella (n = 6)

Yksi tärkeä ulkotiloihin liittyvä turvallisuusseikka on lasten valvonta piha-alueella. Lehdistä saamme aika-ajoin lukea, milloin minkäkin ikäinen lapsi on ”karannut” päiväkodista. Usein syyttävä sormi osoittaa silloin henkilökuntaa, muttei pitäisi unohtaa sitä, miten helppoa tai vaikeaa lasten valvonta päiväkodista ja ulkotiloista riippuen voikaan olla. Positiivista on, että 60 % vastaajista kokee lasten valvonnan helpoksi ja 10 % erittäin helpoksi. Mukavan ja Sukkelan vastaajat ennenkaikkea kokevat lasten valvonnan helpoksi.

Ki-kivassa puolet vastaajista koki valvonnan helpoksi ja puolet ottivat neutraalin kannan, eli ei helppo, muttei vaikeakaan. Vekkulissa puolestaan toinen vastaajista koki valvonnan helpoksi ja toinen vaikeaksi.

Kuva 10. Miten seuraavat seikat tukevat piha-alueella tapahtuvaa toimintaa? (n = 10)

Kyselyssämme kartoitettiin myös piha-alueella tapahtuvaa toimintaa ja sen turvallisuuskäsitteitä ja sitä, miten siivous, valaistus, portit ja aidat tukevat ulkona tapahtuvaa toimintaa. Yllä olevasta talukosta 10 nähdään, että kyseiset asiat tukevat toimintaa pääasiassa hyvin tai erittäin hyvin.

Parhaiten kyseiset seikat tukevat ulkoilua Ki-kivassa. Vastauksista 90 % on hyvin tai erittäin hyvin. Ainoana miinuksena Ki-kivan, niin kuin Vekkulinkin tapauksessa, koetaan piha-alueen siivous. Pihojen siisteys helpottaa turvallisuudesta huolehtimista. Monien suomalaisten päiväkotien pihoilta on viikonloppujen jäljiltä löydetty lasia, tupakan tumppeja ja jopa ruiskuja, jotka ovat merkittävä turvallisuusriski.

Päiväkotien piha-alueet ovat aidattuja ja aitaamistarpeeseen vaikuttavat esimerkiksi liikenne ja vesistöt. Aidan ja sen portin tulee olla riittävän korkeita ja niistä säädetäänkin omat rajansa. Lisäksi aidan alareunan ja maan pinnan väliin tai pystykaiteiden väliin jäävien aukkojen tulee olla riittävän kapeita. Porttien täytyy olla rakenteeltaan sellaisia ettei lapsi ei itse pysty niitä avaamaan.

Kuva 11. Onko ympäristössä vaaratekijöitä, jotka pitäisi ottaa huomioon päiväkodin turvallisuustarkastelussa? (n = 10)

Kysymys: ”Päiväkodin ulkopuolella olevassa lähiympäristössä on vaaratekijöitä, jotka pitäisi ottaa huomioon päiväkodin turvallisuustarkastelussa” olisi todennäköisesti pitänyt muotoilla jotenkin muuten, sillä vastaukset vaikuttaisivat nyt olevan vastaajan tulkinnan mukaisia siitä, mikä on vaaratekijä ja mikä ei. Monen päiväkodin vastaajista toiset olivat sitä mieltä, että ympäristössä on tällaisia vaaratekijöitä, kun taas saman päiväkodin toinen vastaaja saattoi olla aivan päinvastaista mieltä. Ainut päiväkoti, jossa vastaajat olivat yhtä mieltä siitä, onko ympäristössä vaaratekijöitä vai ei, oli Mukava. Positiivista on se, että molemmat vastaajista olivat sitä mieltä, ettei tällaisia tekijöitä ole. Muissa päiväkodeissa jakaumat olivat 50 % ja 50 %, mutta Ki-kivan vastaajista 75 % koki ympäristössä olevan vaaratekijöitä ja 25 % että ei. Kysymystä täydennettiin avoimella kysymyksellä, johon vastaajat saivat kertoa millaisia vaaratekijöitä he ovat havainneet. Ylesimmin vaaratekijöiksi nähtiin joki, isot kivet ja liikenne.

”Autotie portin ulkopuolella. Turvallisella toiminnalla riski kuitenkin vähäinen.”

”Joki, isot kivet.”

”Portista mennään suoraan kerrostalon pihalle/ajotielle.”

9.1.3 Päiväkodin sisätiloja koskevat kysymykset

Kuva 12. Onko käytössä rauhallista tilaa, jossa voi keskustella vanhempien kanssa? (n = 10)

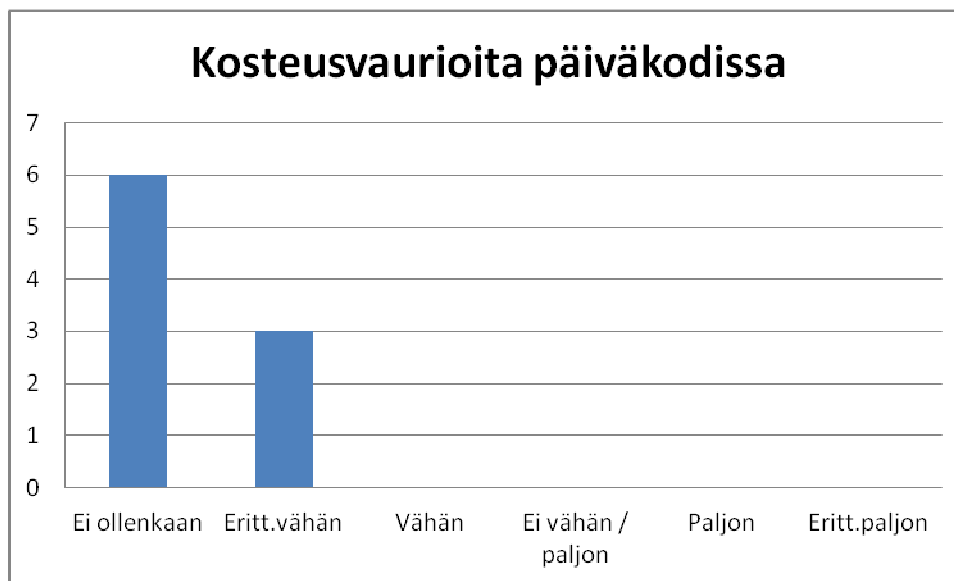

Luottamukselliseen keskusteluun löytyi rauhallista tilaa useimmista päiväkodeista. Tällaisia tiloja ovat useimmiten henkilökunnan kahvihuone tai jokin muu henkilökunnan tila, kuten toimisto. 20 % vastaajista ei kuitenkaan kokenut käytössä olevan rauhallista tilaa, jossa keskustella vanhempien kanssa. Myös niistä vastaajista (80 %), jotka vastasivat kysymykseen kyllä, olivat lisänneet myös kommentin siitä, että tilaa voisi olla paremminkin.

Toivottavaa tietenkin olisi, että tällaiset tilat järjestettäisiin jokaiseen päiväkotiin, sillä luottamukselliset keskustelut ovat merkittävä osa toimivaa yhteistyötä kodin ja hoitopaikan välillä. Missään päiväkodissa kaikki vastaajat eivät olleet sitä mieltä, ettei jotakin tähän soveltuvaa tilaa olisi olemassa. Kaikkien työntekijöiden kesken voitaisiinkin pohtia, mikä sellainen paikka voisi olla, jotta jokaiselle työntekijälle ja vanhemmalle annettaisiin mahdollisuus luottamukselliseen keskusteluun.

”Toimisto/lasten leikkitala/aikuisten sosiaalitala. Sama tila toimii kaiken, kulku keittiöön tilan kautta, joten ei rauhallinen. Ei riittävän hyvää tilaa.”

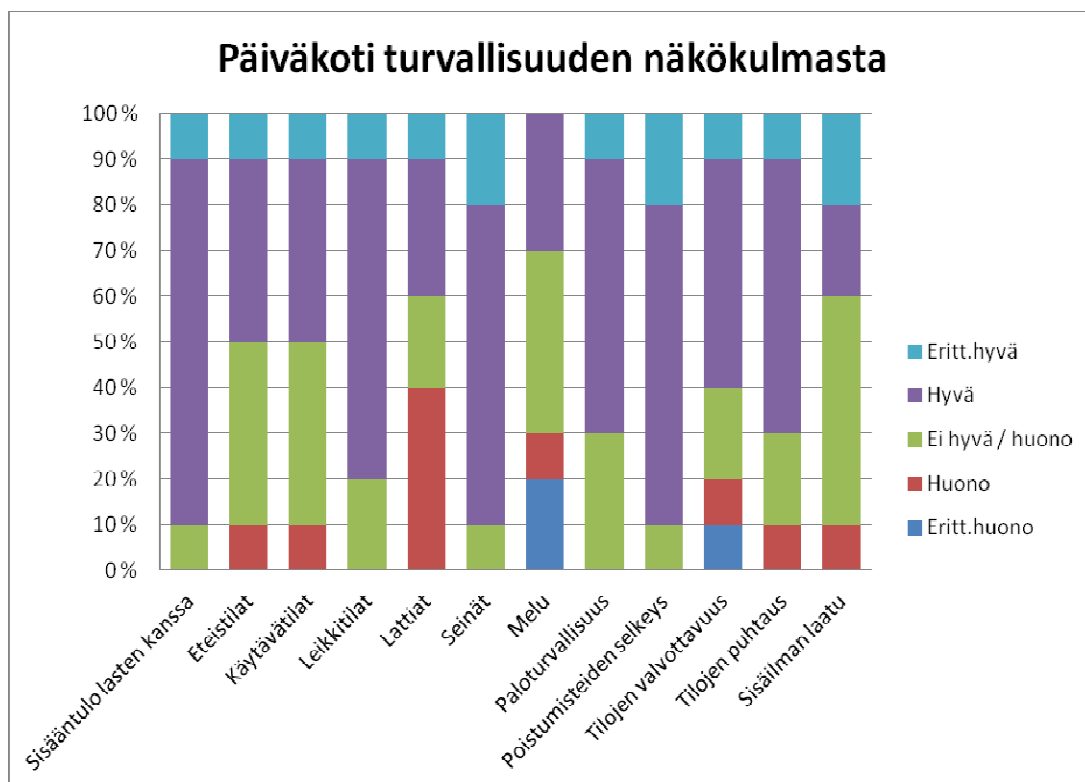
Kuva 13. Onko päiväkodissa ollut kosteus-/vesivaurioita? (n = 9)

Missään päiväkodissa ei vastattu olleen kosteusvaurioita enempää kuin erittäin vähän. 60 % vastaajista kertoi, ettei kosteusvaurioita ole ollut koskaan ja 30 % että erittäin vähän. Pieniä vaurioita on sattunut Ki-kivassa ja Vekkulissa. Yhdellä vastaajista ei ollut tietoa asiasta.

Tieto mahdollisista kosteusvaurioista on tärkeää, sillä mitä vakavampi on päiväkodin kosteusvaurio, sitä suurempi riski lapsilla on sairastua esimerkiksi astmaan. Yhtälailla kosteusvaurioille tai homeelle altistuneet lapset sairastuvat todennäköisemmin allergiseen nuhaan. Lapsen allerginen nuha vaikuttaa lapsen hyvinvointiin monella tavoin. Nuhaan ja nenän tukkoisuuteen on todettu liittyvän unihäiriöitä, väsymystä ja ärtyisyyttä, jotka huonontavat lapsen elämänlaatua ja suorituskykyä.

Kuva 14. Päiväkodin turvallisuus näkökulmia (n = 10)

Kysymyksessä ”päiväkoti turvallisuuden näkökulmasta” kartoitettiin päiväkotien turvallisuutta 12:sta eri muuttujan kautta. Kuvassa vallalla näkyvä violetti kuvaa, että kyseisen muuttujan nähdään tukevan päiväkodin turvallisuutta hyvin, mikä on hieno asia. Melua lukuunottamassa, kaikissa muuttujissa on myös erittäin hyvin vastauksia, kun taas erittäin huonosti turvallisuutta tukee osaa vastaajien mielestä vain melu ja tilojen valvottavuus.

Ki-kivassa vastaukset painottuvat pääasiassa hyvään. Erittäin hyvin siellä koettiin seinät ja sisäilman laatu turvallisuutta tukevin tekijöinä. Kuten edellä tuli ilmi, sisäilman laatu on merkittävä tekijä lasten ja työntekijöiden terveyden kannalta ja taas seinät eritoten lasten kannalta, joilla vauhtia liikkeissä voi olla aika-ajoin liikaakin. Tällöin on tärkeää ettei seinissä ole esimerkiksi teräviä kulmia. Neutraaleja vastauksia ”ei hyvä/huono” tuli jonkin verran. Näin vastattuja muuttujia oli muunmuassa eteis- ja käytävätilat, lattiat sekä melu.

Päiväkoti Mukavassa koettiin näiden muuttujien tukevan turvallisuutta päiväkodeista parhaiten. Ainoina neutraaleina vastauksina esille nousivat muuttujat lattiat ja melu,

näin oli vastannut yksi työntekijä. Kaikki muut muuttajat nähtiin turvallisuuden näkökulmasta hyvinä tai erittäin hyvinä.

Sukkelassa vastaukset hajaantuivat jonkin verran. Pääasiassa vastaukset olivat neutraaleja, eli ”ei hyvä/huono”. Hyvin turvallisuutta tukeviksi asioiksi nousi lattiat, seinä sekä poistumisteiden selkeys. Huonona asiana koettiin melu.

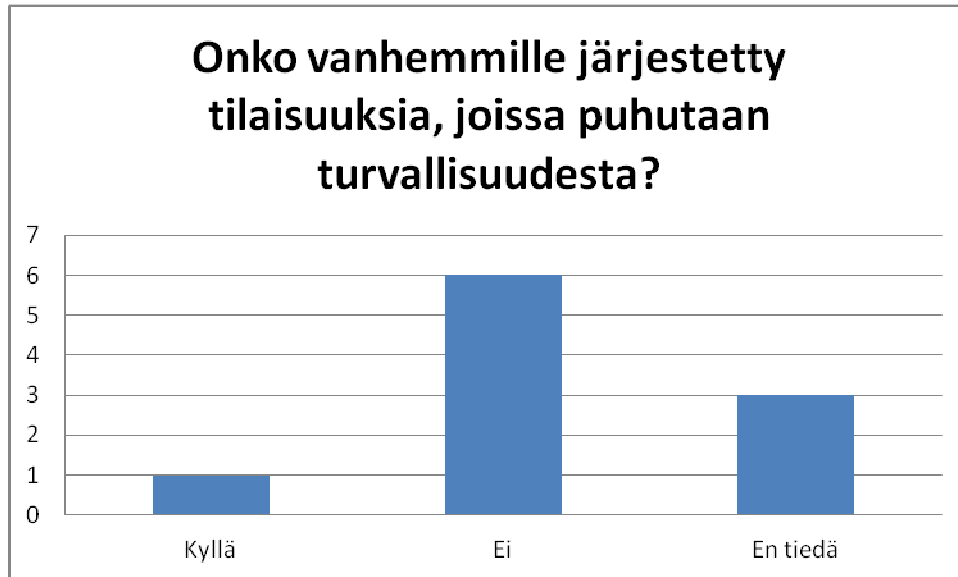
Päiväkodeista Vekkulin vastaukset hajaantuivat kaikista eniten. Vastauksia tuli erittäin huonosta – hyvään. Erittäin huonosti turvallisuutta tukeviksi asioiksi koettiin tässäkin päiväkodissa melu ja sen lisäksi tilojen valvottavuus, mikä on huolestuttavaa. Lapsi tarvitsee valvontaa päivähoitovuorokauden aikana ja jos se on työntekijöille haasteellista, vaarantaa se oleellisesti lasten turvallisuutta. Vekkulista nousi esille eniten vastauksia, joiden mukaan muuttajat vaikuttavat turvallisuuteen huonosti. Tällaisia muuttujia olivat eteistilat, käytävätilat, lattiat, tilojen puhtaus ja sisäilman laatu.

Kuva 15. Onko päiväkodissa järjestetty pelastautumisharjoituksia lasten kanssa? (n = 10)

Jotta pelastussuunnitelma toimii parhaiten, on tärkeää, että myös lapset tietävät miten toimia tilanteissa. Vastaajista 90 % kertoi, että päiväkodissa on järjestetty lasten kanssa pelastautumisharjoituksia. Ainut ”ei” vastaus tuli Ki-kivasta, josta kolme muuta vastaajaa kertoi kuitenkin, että harjoituksia on tehty, joten todennäköisesti vastaaja ei ole vain ollut näistä tietoinen.

Kuva 16. Onko vanhemmille järjestetty tilaisuuksia, joissa keskusteltu päiväkodista ja sen toimintaan liittyvistä turvallisuusasioista? (n = 10)

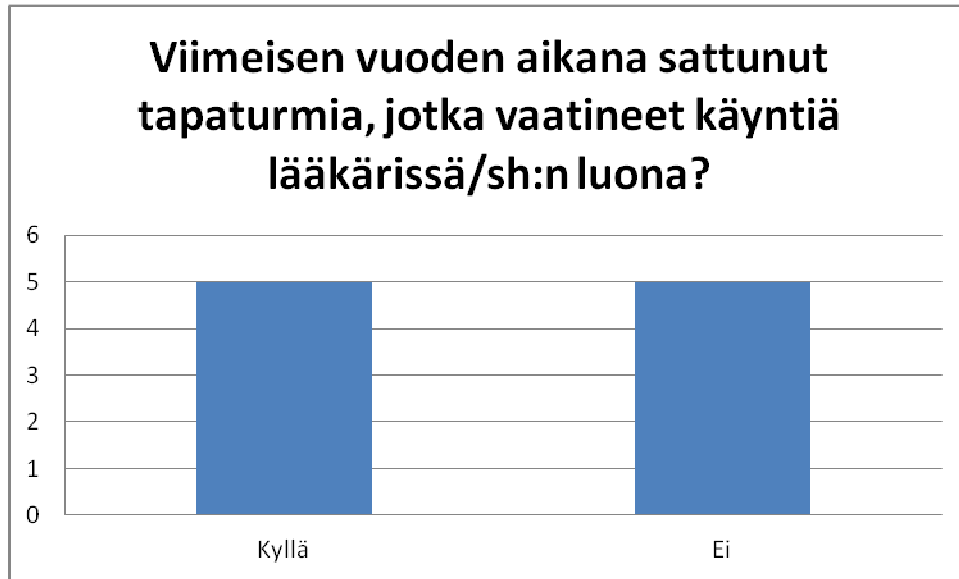

Suuri osuus (60 %) vastaajista kertoi, ettei päiväkodissa ole järjestetty tilaisuuksia, joissa olisi keskusteltu päiväkodin toiminnasta ja tähän toimintaan liittyvistä turvallisuusasioista. Ainoa ”kyllä” vastaus tuli Ki-kivan päiväkodista. 30 % vastaajista ei olleet tietoisia, onko tällaisia tilaisuuksia järjestetty.

Vaikka Mukavan vastaajat kertoivat, ettei tällaisia tilaisuuksia ole järjestetty, olivat he ainoita, jotka vastasivat kysymystä täydentävään avoimeen kysymykseen ”Millaisia asioita lasten vanhemmat ovat esittäneet edellä mainituissa tilaisuuksissa?” Liekö henkilökunta keskustellut asioista ilman erillisiä tilaisuuksia? Vanhemmilta esille nousseet ajatukset turvallisuuteen liittyen koskivat portteja ja aitoja, niiden toimivuutta sekä leikkivälineitä.

”Pihan aidasta, leikkivälineistä.”

Kuva 17. Onko päiväkodissa sattunut viimeisen vuoden aikana tapaturmia, jotka ovat vaatineet käyntiä lääkärin tai sairaanhoitajan luona? (n = 10)

50 % vastaajista kertoi, että päiväkodissa on tapahtunut kuluneen vuoden aikana tapaturma, joka on vaatinut lapsen käyntiä lääkärissä tai sairaanhoitajan luona. Sukkelassa ja Mukavassa ei ole sattunut tällaisia tapaturmia viimeisen vuoden aikana, kun taas Vekkulissa ja Ki-kivassa on.

Tätäkin kysymystä haluttiin tarkentaa avoimella kysymyksellä, jotta saatiin kuvaa siitä, millaisia sattuneet tapaturmat olivat. Kuten aiemmissa tutkimuksissa, myös tässä tutkimuksessa yleisimmät tapaturmien syyt liittyivät kaatumisiin ja putoamisiin.

”Toinen lapsi on lyönyt toista esineellä, yksi tapaus.”

”Hammasonnettomuudet.”

”Lapsi tippui penkiltä ja löi päänsä toiseen penkkiin.”

”Lapsi tippui kiveltä ulkona.”

Viimeinen kysymyksemme oli avoin kysymys, jolla haluttiin antaa tilaa työntekijöiden omille näkökulmille. Kysymys ”Mainitse kolme tärkeintä päivähoitotoimintaan liittyvää seikkaa, jotka pitäisi ottaa huomioon työpaikkaasi

koskevissa turvallisuustarkasteluissa” ei saanut odotettua vastausinnokkuutta. Moni vastaajista oli jättänyt tämän kohdan tyhjäksi.

Päällimmäisenä asiana esille nousi lattiat ja niiden turvallisuus. Lisäksi esille nousi työergonomian merkitys, melu ja sisätilojen siisteys ja turvallisuus.

”Siivooja jäy vain 1xviikossa – suuret tilat, paljon tavaraa sekä lapsia. Pitäisi käydä useammin siivoojan.”

”Työergonomia, mahdollisen melun vähentäminen, pihan tarkoituksenmukaisuus (maa-aines, kivet).”

”Riittävä määrä työntekijöitä.”

”Tarkat toimintaohjeet hätätilanteisiin/harjoituksia.”

”Ennaltaehkäisy.”

”Pienten lasten huomioiminen, sisätilojen huonekaluissa ja tiloissa (esim. alle 3v joutuvat istumaan ”aikuisten” pöydässä/tuoleissa vaatii aikuisen, joskus useamman pitämään lapsia sylissä ja syöttämään. Mikäli olisi pienille tarkoitettut pöydät/tuolit lapset voisivat istua vaarattomammin matalilla tuoleilla).

9.2 Päiväkodin lasten vanhempien / huoltajien kyselyiden tulokset

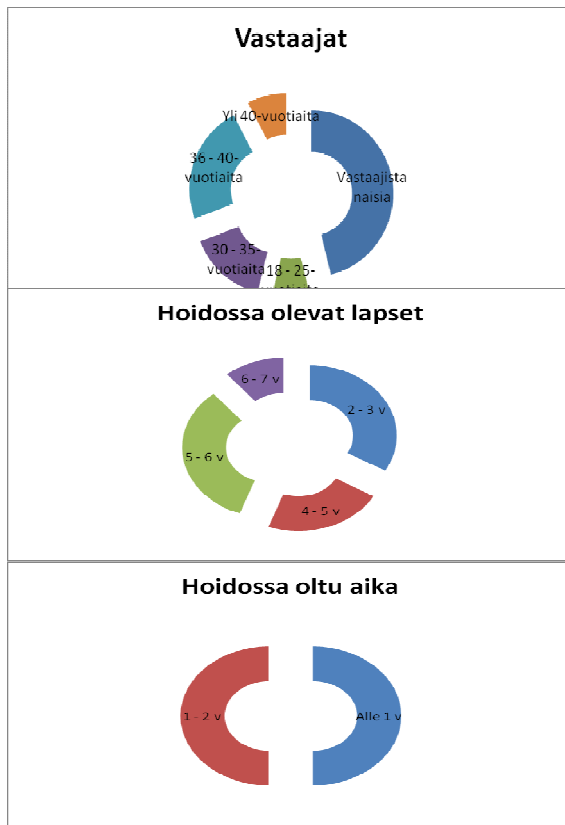
Kaiken kaikkiaan vanhemmille suunnattuja kyselylomakkeita lähti jakoon seitsemänkymmentä kappaletta, joista palautui 19 kappaletta, jolloin vastausprosentti on 27 %. Kyselyt jakautuivat niin, että Mukavasta saimme takaisin viisi lomaketta, Ki-kivasta kolme lomaketta, Vekkulista viisi ja Sukkelasta kuusi lomaketta.

9.2.1 Taustatiedot lasten vanhemmista / huoltajista

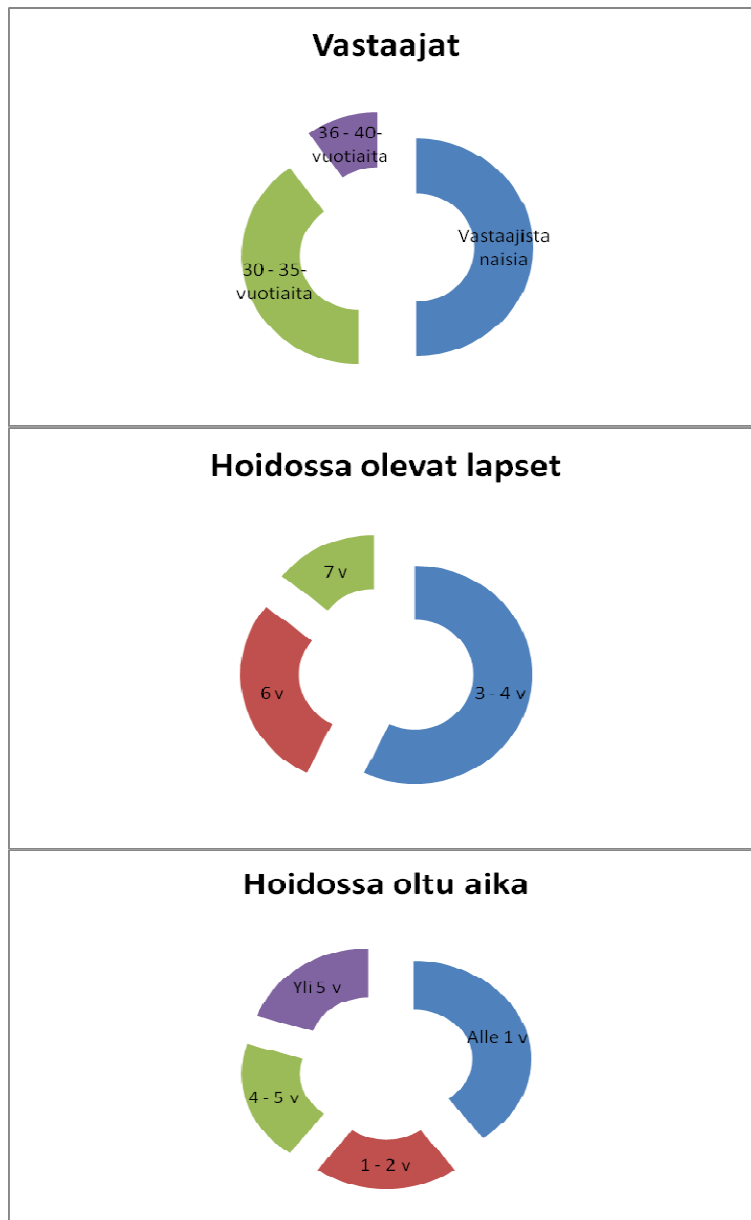
Vastaajista 95 % oli naisia, vain yksi vastanneista oli mies. Ikäjakauma vastanneilla oli suuri, 18-vuotiaasta yli 40-vuotiaisiin. Seuraavassa esitetään päiväkodeittain yleisten kysymysten tulokset.

Kuva 18. Päiväkoti Sukkelan vastaajien yleiset tiedot (n = 6)

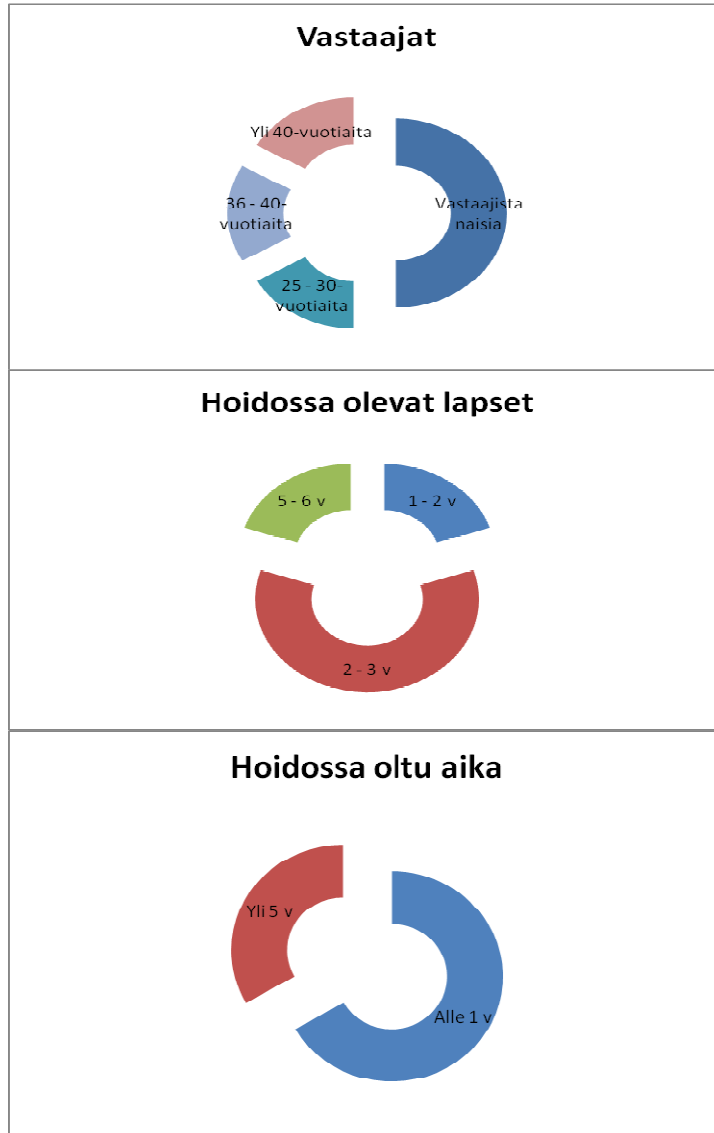
Päiväkoti Sukkelasta palautui kuusi lomaketta ja kaikki vastaajista olivat naisia. 50 % vastaajista oli 36 – 40 vuotiaita ja loput alle 35-vuotiaita. Vastaajien lapsia Sukkelassa päivähoidossa on yhdeksän, iältään kahdesta seitsemään vuotta. Lasten hoidossa oltu aika jakutui 50 – 50 niin, että puolet oli ollut hoitossa alle vuoden ja toinen puoli 1 – 2 vuotta. Sukkelassa vastanneilla oli eniten lapsia päivähoidossa.

Kuva 19. Päiväkoti Mukavan vastaajien yleiset tiedot (n = 5)

Päiväkoti Mukavasta palautui viisi lomaketta ja myös täältä kaikki vastanneista olivat naisia. Vastaajista 80 % oli 30 – 35 vuotiaita ja 20 % 36 – 40 vuotiaita. Mukavassa vastanneiden lapsia on hoidossa seitsemän, joista 60 % on 3 – 4 vuotiaita 30 % 6-vuotiaita ja 10 % 7-vuotiaita. Mukavassa päivähoidossa olleet ajat vaihtelivat alle vuodesta yli viiteen vuotta.

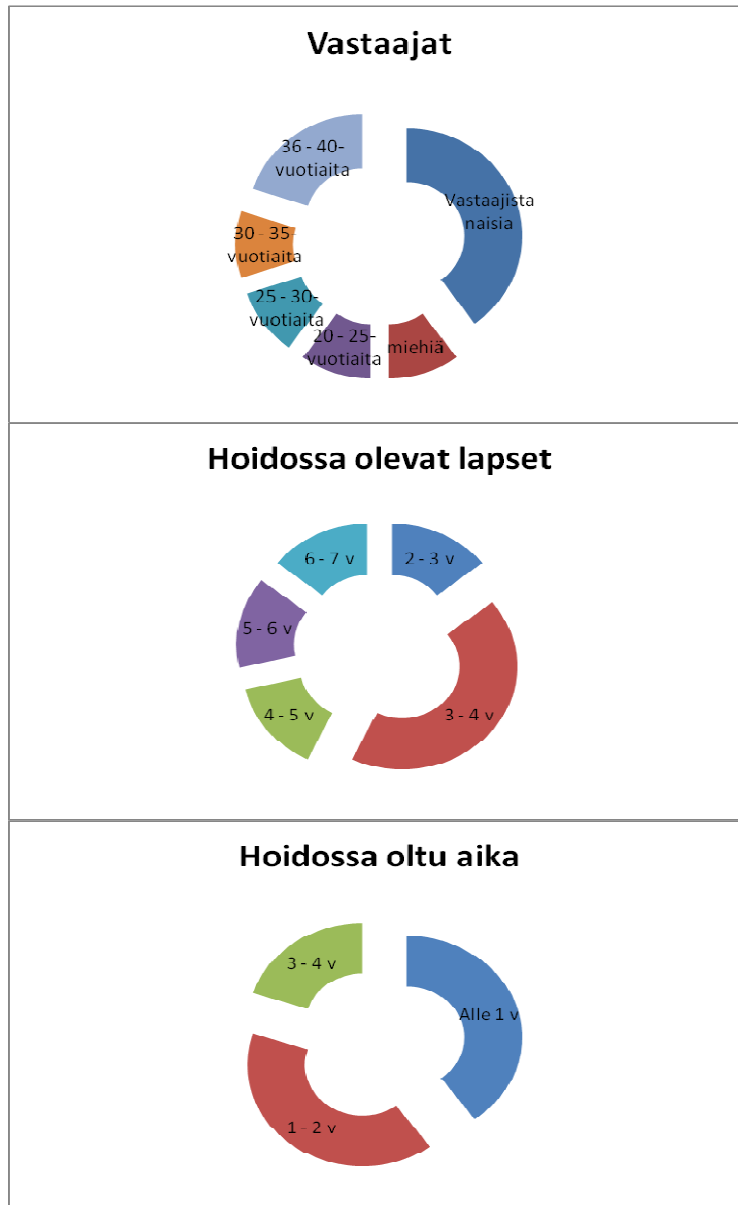
Kuva 20. Päiväkoti Ki-kivan vastaajien yleiset tiedot (n = 3)

Ki-kivasta palautui kolme kyselylomaketta. Vastanneista kaikki olivat naisia, yksi (33 %) 25 -30 vuotias, yksi (33 %) 36 – 40 vuotias ja yksi (33 %) yli 40 vuotias. Ki-kivassa vastanneiden lapsista oli hoidossa kaikkiaan viisi, joista 60 % oli 2 – 3 vuotiaita, 20 % 1 – 2 vuotiaita ja 20 % 5 – 6 vuotiaita. Ki-kivassa vastanneiden lapset olivat olleet päivähoidossa niin, että 70 % oli ollut alle vuoden ja 30 % yli viisi vuotta.

Ki-kivasta saimme takaisin vähiten vanhempien / huoltajien kyselylomakkeita, mutta toisaalta Ki-kivan henkilökunta vastasi lomakkeisiin henkilökunnista aktiivisimmin. Syytä tähän on vaikea sanoa, vastausaikaa oli yhtä lailla kuukausi, kuin kaikilla muillakin päiväkodeilla.

Kuva 21. Päiväkoti Vekkulin vastaajien yleiset tiedot (n = 5)

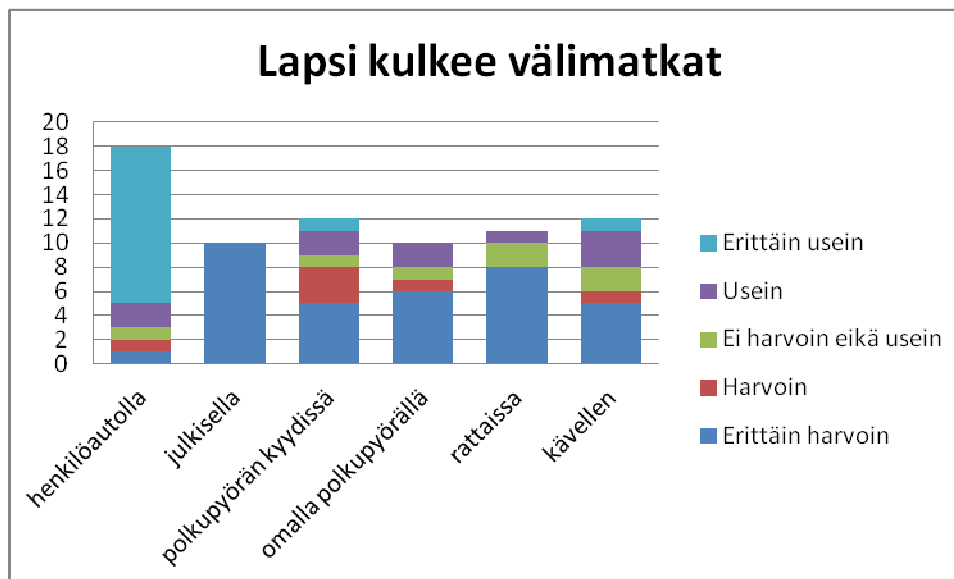
Päiväkoti Vekkulista palautui viisi lomaketta ja täältä saimme ainoan miespuolisen vanhemman/hooltajan vastauksen. Näin ollen vastaajista 80 % oli naisia, 20 % miehiä. Ikäjakaumaa oli jonkin verran, 20 % oli 20 – 25 vuotiaita, 20 % 25 – 30 vuotiaita, 20 % 30 – 35 vuotiaita ja 40 % 36 – 40 vuotiaita.

Lapsia Vekkulissa hoidossa oli seitsemän ja lapset olivat iältään kahdesta seitsemään vuotta. Eniten (40 %) vastanneiden lapsista oli 3 – 4 vuotiaita. Lasten päivähoitossa oltu aika jakaantui niin, että 40 % oli ollut päivähoitossa alle vuoden, 40 % 1 – 2 vuotta ja 20 % 3 – 4 vuotta.

9.2.2 Lapsen päiväkotiin tuontia ja päiväkodista hakemista koskevien kysymysten tulokset

Vanhempien / huoltajien kyselyissä tarkennettiin lomake neljään eri osa-alueeseen, jotka olivat yleiset kysymykset, tuonti- ja hakutilanteita koskevat kysymykset, ulkotiloja ja sisätiloja koskevat kysymykset. Henkilökunnan kyselyssä oli hieman enemmän sisätiloja koskevia kysymyksiä, koska oletimme heillä olevan enemmän tietoa ja kokemusta sisätiloja koskevista kysymyksistä kuin vanhemmilla tai huoltajilla.

Kuva 22. Miten lapsi kulkee välimatkat kotoa päiväkotiin ja takaisin (n = 19)

Ensimmäisinä asioina vanhemmilta/huoltajilta halusimme kartoittaa miten lapsi kulkee välimatkat kotoa päivähöitoon ja takaisin ja kuka lapsen useinmiten tuo ja hakee. Yllä olevasta kuvasta näkyy selvästi, että suurin osa lapsista, eli 70 % henkilöautoa koskevassa kysymyksessä, kulkee erittäin usein välimatkat näin. Erittäin harvoin lasten kerrottiin kulkevat julkisella liikenteellä, omalla polkupyörällä tai rattaissa. Hajontaa vastauksissa oli paljon, mutta selkeästi esille nousi se, että suurin osa matkoista liikutaan henkilöautolla.

Päiväkoti Sukkelan vastauksista yleisimmin matkat kuljetaan henkilöautolla. 80 % vastanneista kertoi näin tapahtuvat usein tai erittäin usein. 40 % kertoi välimatkan taittuen usein myös kävellen ja 40 % polkupyörän kyydissä tai omalla pyörällä. Vastaaja sai siis vastata useampaan kuin yhteen kohtaan. Erittäin harvoin välimatka kuljetaan julkisella liikenteellä tai rattaissa.

Sukkelassa kaikki vastanneista kertoi lapsen kulkevan välimatkan erittäin usein henkilöautolla. 20 % kertoi myös oman polkupyörän olevan käytössä usein. Erittäin harvoin välimatkaa kuljetaan julkisella, polkupyörän kyydissä, rattaissa tai omalla polkupyörällä. Liekö täällä vastaajilla pidemmän välimatkat päiväkodin ja kodin välillä?

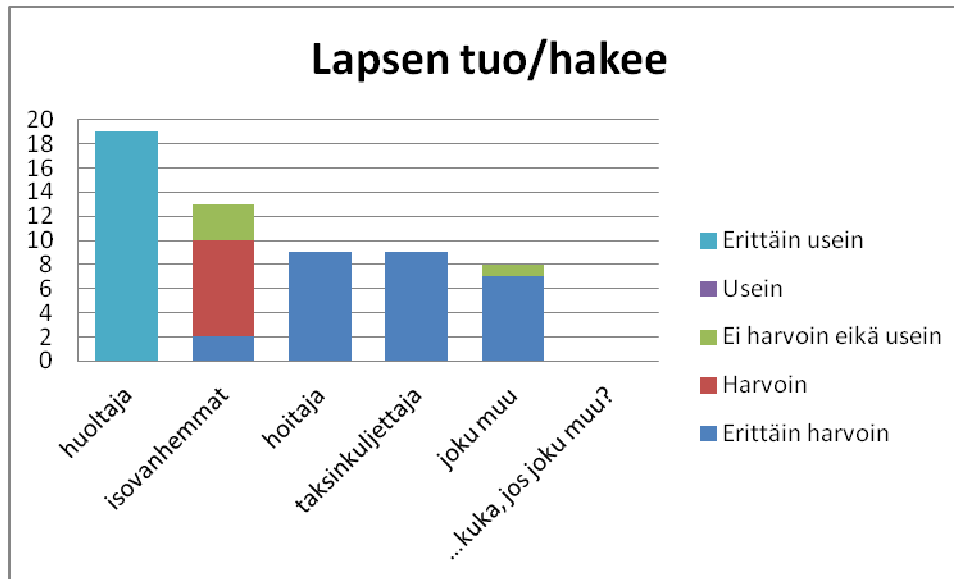
Myös Ki-kivassa kaikki vastanneista kertoivat, että matkat kuljetaan usein henkilöautolla, mutta Ki-kivaan kuljetaan silloin tällöin myös polkupyörän kyydissä (30 %), omalla polkupyörällä (30 %), rattaissa (30 %) ja kävellen (30 %). Tämä taas puoltaisi ajatusta, että välimatka päiväkodin ja kodin välillä ei ole kovin pitkä. Kuten edellisissä myös Ki-kivassa erittäin harvoin matka kuljetaan julkisella liikenteellä.

Vekkulissa 75 % kertoi kulkevansa matkat henkilöautolla erittäin usein ja ainoana päiväkotina 25 % vastanneista mainitsee henkilöauton olevan liikenneväline harvoin. Myös Vekkulissa julkista käytetään erittäin harvoin, näin kertoi 75 % vastanneista. Usein tai erittäin usein 50 % kertoi lapsen liikkuvan välimatkan polkupyörän kyydissä. Tähän voi tietenkin vaikuttaa tekijä, ettei autoa esimerkiksi jossakin taloudessa ole ollenkaan.

Toinen tuonti- ja hakutilanteeseen olennaisesti vaikuttava tekijä on se, kuka lapsen tuo tai hakee. Päiväkodeissa on tietyt säännöt ja sopimukset siitä, kenelle lapsi voidaan luovuttaa. Myös tuonti- ja hakuajoissa pyritään noudattamaan ennalta sovittuja aikoja. Usein lapsen tuo tai hakee omat vanhemmat/huoltajat ja tämä kävi ilmi myös tässä tutkimuksessa. Kaikki vastanneista kertoivat, että vanhempi tai huoltaja tuo tai hakee lapsen päiväkodista erittäin usein.

Vaikuttaisi, että kyse on vain harvoista poikkeuksista, jolloin joku muu tuo tai hakee lapsen, ja tällöin useimmiten on kyse isovanhemmista. Muita annettuja vastausvaihtoehtoja olivat hoitaja ja taksinkuljettaja sekä ”joku muu”.

Kuva 23. Lapsen tuomista / hakemista käsittelevä kysymys (n = 19)

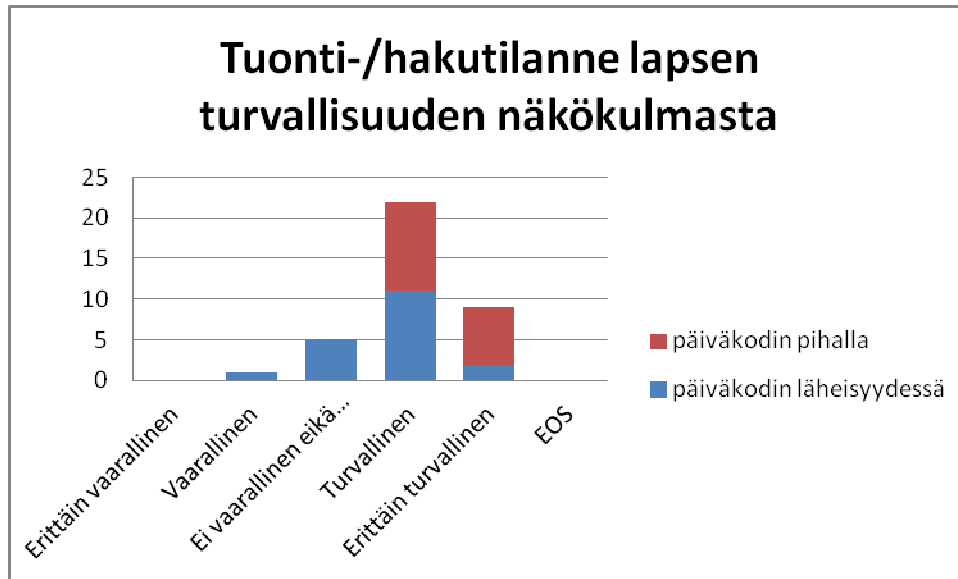
Sukkelassa kaikki vastanneista kertoivat hakijan olevan erittäin usein huoltaja. Toissijainen hakija on lapsen isovanhemmat, 85 % vastanneista kertoi, että isovanhemmat hakevat lapsen erittäin harvoin, harvoin tai ei harvoin eikä usein. Puolet vastanneista kertoi hakijan olevan erittäin harvoin hoitaja tai taksinkuljettaja. Joku muu- kohtaan kaivattiin tarkentavalla kysymyksellä tietoa siitä, kuka tämä on. Valitettavasti kyseiseen kysymykseen ei oltu kuin yhdessä lomakkeessa vastattu, vaikka ”joku muu”-kohtaan olikin useasti vastattu. Sukkelassa yksi vastanneista kertoi isosiskon hakevan silloin tällöin lapsen päivähoidosta.

Mukavassa erittäin usein lapsen tuo tai hakee huoltaja. Myös täällä, toissijainen hakija on isovanhemmat. 80 % vastanneista kertoi isovanhempien tuovan tai hakevan lapsen harvoin. Erittäin harvoin lapsen tuo tai hakee hoitaja tai taksinkuljettaja.

Ki-kivassa edellisiä vastaavasti kaikki vastaajat kertoivat huoltajan hakevan tai tuovan lapsen erittäin usein. 70 % kertoi isovanhempien hakevan lapsen harvoin ja 30 % kertoman mukaan erittäin harvoin lapsen tuo tai hakee hoitaja, taksinkuljettaja tai joku muu.

Myös Vekkulissa lapsen tuo tai hakee erittäin usein huoltaja, näin kertoi 100 % vastanneista. Ei harvoin eikä usein tai erittäin harvoin lapsen hakee 60 %:n isovanhemmat. Erittäin harvoin lapsen tuo tai hakee hoitaja (40 %), taksinkuljettaja (40 %) tai joku muu (40 %).

Kuva 24. Kysymys koskien lapsen tuonti-/hakutilanne lapsen turvallisuuden näkökulmasta (n = 19)

Kartoitimme tuonti- ja hakutilannetta lapsen turvallisuuden näkökulmasta. Vanhempien lomakkeessa kohtaa oli tarkennettu päiväkodin läheisyyteen ja päiväkodin pihaan. Vanhemmat/hoitajat kokevat vaaralliseksi päiväkodin läheisyyden vain vähäisissä määrin. Pääasiallisesti päiväkodin läheisyys, sekä piha arvioidaan turvalliseksi tai erittäin turvalliseksi, aivan kuten henkilökunnankin mielestä. Neutraaleja, eli ei vaarallinen eikä vaaraton vastauksia oli 25 % vastauksista ja ne koskivat päiväkodin läheisyyttä. Myös vanhempien/hoitajien kyselyssä tätä kysymystä tarkennettiin avoimella kysymyksellä: ”Millaisia vaaratekijöitä olette havainnut?”

Sukkelassa 65 % vastanneista kokee, että päiväkodin läheisyys on turvallinen tai erittäin turvallinen, mutta 35 % kokee sen ei vaaralliseksi eikä vaarattomaksi tai vaaralliseksi. Päiväkodin piha-alueen kaikki vastaajat kokevat turvalliseksi tai erittäin turvalliseksi. Sukkelassa henkilökunta koki suurimmalti osin tuonti- ja hakutilanteen turvalliseksi, mutta jonkin verran neutraaleja vastauksia saatiin, mikä on yhtenäistä vanhempien vastausten kanssa. Sukkelassa vaaratekijöiksi koettiin vilkas liikenne ja portit.

”Autotie heti päiväkodin portin vieressä.”

”Tarhan portti ei talvella mennyt kunnolla kiinni (eikä auki) sivuportti siis, joka on kuitenkin juuri pysäköintipaikkojen välittömässä läheisyydessä, eli se kulkuväylä olisi pitänyt pitää kunnossa.”

Mukavassa vastaukset ovat todella positiivisia, kaikki vastaajat kokevat tuonti- ja hakutilanteen lapsen turvallisuuden näkökulmasta turvalliseksi tai erittäin turvalliseksi niin päiväkodin läheisyydessä kuin pihalla. Vastaukset ovat yhtäläisiä henkilökunnan vastausten kanssa. Avoin kysymys paljasti kuitenkin vanhempien/hooltajien huolenaiheeksi parkkipaikan.

”Aamuisin saattaa olla useita tuojia samaan aikaan parkkipaikalla, joten lasten kanssa tulee olla tarkkana autolta portille tultaessa kun autoja saattaa olla samaan aikaan peruuttamassa parkista pois.”

”Parkkipaikalta peruuttavat autot. Tähän asiaan ei päiväkotiki pysty vaikuttamaan. Portista ulostuleva lapsi on hakijansa vastuulla ja valvonnassa ja jokainen autolla ajava ja pihasta lähtevä kuljettaja on velvollinen peruuttaessaan katsomaan ympärilleen.”

Ki-kivassa vastanneista 70 % kokee päiväkodin läheisyyden turvalliseksi, 30 % ei vaaralliseksi eikä vaarattomaksi. Päiväkodin piha-alueen kaikki vastanneet arvioivat turvalliseksi. Myös nämä vastaukset ovat yhtäläisiä henkilökunnan vastausten kanssa.

”Päiväkodille ei ole erillistä pyörätietä, tien läheisyydessä voimakkaasti virtaava joki.”

Henkilökunnan vastauksissa neutraaleja ei vaarallinen eikä vaaraton vastuksia nousi esille Vekkulin päiväkodissa ja sama tunne on myös vanhemmilla/hooltajilla. 60 % vastanneista kokee, että päiväkodin läheisyys ei ole vaarallinen eikä vaaraton. 40 % mielestä päiväkodin läheisyys on turvallinen. Positiivinen asia on, että kaikki vastaajat kokevat päiväkodin piha-alueen turvalliseksi tai erittäin turvalliseksi.

”Kaahailevia mopoilijoita sekä autoilijoita, jotka eivät aina noudata liikennesääntöjä eivätkä ota huomioon muita liikenteessä olijoita.”

”Autot, koska lapsi on vauhdikas ja saattaa keretä livahtamaan portista/lähteä juoksemaan.”

”Päiväkoti sijaitsee kerrostalon alakerrassa joten aidatun alueen ulkopuolella on kerrostalin asukkaiden parkkipaikat, autoja täytyy lapsen kanssa varoa eikä näköyhteys toiselle puolelle parkkipaikka-alueetta ole esteetön mutta parkkialue vaikuttaa kuitenkin onneksi melko rauhalliselta. Myös päiväkodin ulko-ovelle tullaan portista jossa tila astua pihaan ja ovelle on todella ahdas ja epäkäytännöllinen.”

Kuva 25. Kysymys autoille varatuista parkkipaikoista päiväkodin tontilla tai välittömässä läheisyydessä (n = 18)

Parkkipaikkoihin liittyvässä kysymyksessä hieman yli 50 % oli sitä mieltä, ettei niitä ole vähän, eikä paljon. Loput vastauksista jakautuivat 50 – 50 erittäin vähän ja paljon.

Sukkelassa vastanneista 70 % koki, ettei parkkipaikkoja ole paljon eikä vähän. 15 % vastasi, että niitä on erittäin vähän ja 15 % että niitä on paljon. Vastaukset olivat melko hajanaisia. Mukavassa 40 % kokee, että parkkipaikkoja on erittäin vähän, 40 % ettei niitä ole vähän eikä paljon ja 20 % kokee, että niitä on paljon. Ki-kivassa valtaosa vastaajista (70 %) kokee, että paikkoja on paljon ja loput, ettei niitä ole vähän eikä paljon. Vekkulissa puolestaan ollaan pääasiassa neutraalilla kannalla, eli 75 % vastasi, ettei paikkoja ole vähän eikä paljon, mutta 25 % kokee, että niitä on erittäin vähän.

9.2.3 Päiväkodin ulkotiloja koskevien kysymysten tulokset

Ulkotiloja koskevat kysymykset aloitettiin avoimella kysymyksellä, miten piha-alueetta tulisi parantaa (alueen koko, pinnat, liikkuminen, leikit tms.)? Pääasiassa pihaille toivottiin enemmän leikkivälineitä, lisää viihtyisyyttä ja porttien kunnossapitoa. Sukkelassa toivottiin myös rappuihin luiskaa rattaita varten, mikä olisi ehdottoman toivottavaa olla jokaisessa päiväkodissa.

Vekkulissa heränneitä ajatuksia pihan parantamisesta:

”Karkeampaa soraa (ei olisi niin kuranen ja kuivalla pölyinen piha).”

”Piha on rinteessä mikä on sekä hyvä että huono asia. Pihalla on melko hyvä näkyvyys mutta esim. kiikut olisi tosi kiva juttu, piha on kuitenkin melko karu.”

”Esim. mahdollisesti hankkia pienehkö liukumäki.”

Ki-kivassa heränneitä ajatuksia pihan parantamisesta:

”Aidatulle pihalle voisi laittaa lisää maata, jossa puunjuuret eivät aiheuttaisi kaatumisia.”

”Kiikut ja liukumäki – näistä ainakin omat lapseni pitäisivät.”

Mukavassa heränneitä ajatuksia pihan parantamisesta:

”Portit kuntoon.”

”Tälle lapsimäärälle piha on sopivan kokoinen, jos tontti antaisi myöten metsikkö olisi ollut mukava lisä pihaa. Muuten ok.”

Sukkelassa heränneitä ajatuksia pihan parantamisesta:

”Vähemmän hiekkaa → istutuksia, nurmea, laatoitusta, asfalttiakin jopa? Hiekkaa on silmissä, hiuksissa, joka paikassa...Varjoalueita pitäisi

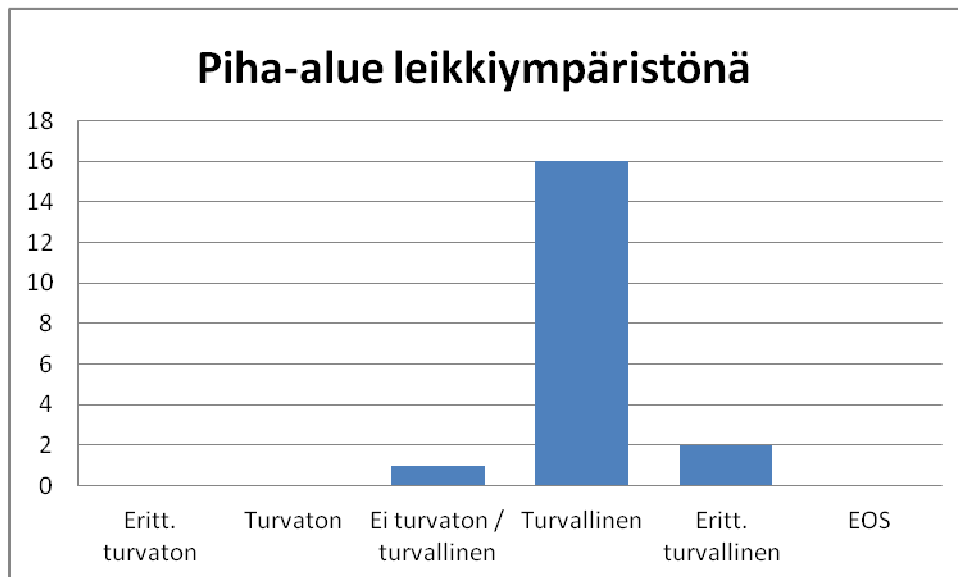
myös olla pihalla, nyt aurinko porottaa kuumasti → päänsärkyä, UV-säteilyä yms.”

”Enemmän aktiviteetteja (nyt hiekkalaatikko + kiipeilyteline).”

”Auringoltasuojasta tulisi kehittää; varjoja, katosta tms.”

Lasten leikkimistä tai liikkumista piha-alueella häiritseviä tekijöitä ei juuri katsota olevan. 5 % koki, että ympäristön melu on häiritsevä tekijä. Yksi vastaajista kommentoi kohtaa mainiten, ettei osaa vastata, koska ei ole leikkiaikaan paikalla.

Kuva 26. Kysymys piha-alueen turvallisuudesta lapsen leikkiympäristönä (n = 19)

Pääasiallisesti päiväkotien piha-alueet koettiin turvallisiksi tai erittäin turvallisiksi lasten leikkiympäristönä. Ainoa neutraali vastaus, eli ei turvaton eikä turvallinen tuli Ki-kivan päiväkodista, joskin sielläkin valtaosa vastaajista koki piha-alueen turvallisiksi.

Vaikkakin alueet koetaan turvallisiksi, halusimme kartoittaa mitkä seikat voisivat aiheuttaa tai aiheuttavat turvattomuutta ja tätä varten kysymystä tarkennettiin avoimella kysymyksellä. Yhteisinä turvattomuutta aiheuttavina tekijöinä koettiin se, ettei aikuiset pysty pihan fyysisten ominaisuuksien vuoksi valvomaan lapsia kunnolla ja katolta tippuvat/tiputettavat lumet. Lasten valvonnan koettu vaikeus on mielenkiintoinen ilmiö, sillä henkilökunta kuitenkin kokee lasten valvonnan pääasiallisesti helpoksi. Vekkulissa ajatuksilla oli jonkinlaisia yhtäläisyyksiä.

”Pihan (koko) muoto – ettei hoitaja mahd näe ”peränurkkaan.”

”Kiipeilykivet, viettävä juurakkoinen maasto.”

”Joskus olen miettinyt joen läheisyyttä, jos joku lapsista sattuisi karkaamaan; mutta onneksi piha-alue on iso ja tädit huolellisia.”

”Pihakeinu ja talvella lumentulo katolta (mihin kyllä kiinnitetty huomiota ja lasten pääsy putoavan lumen alle estetty).”

”Alue on hyvin aidattu, mutta nurkan taaksi ei lapset saa mennä leikkimään, koska sinne ei aikuiset näe. Ehkä hyötykäyttöön? Lumet katolla + alue rajattiin siimalla talvella. En tiedä olisiko ollut kuitenkin parempi pudottaa lumet katolta alas, kun vain rajata alue.”

Kuva 27. Kysymys mahdollisista allergiaoireista päiväkodin pihalla olevista kasveista (n = 19)

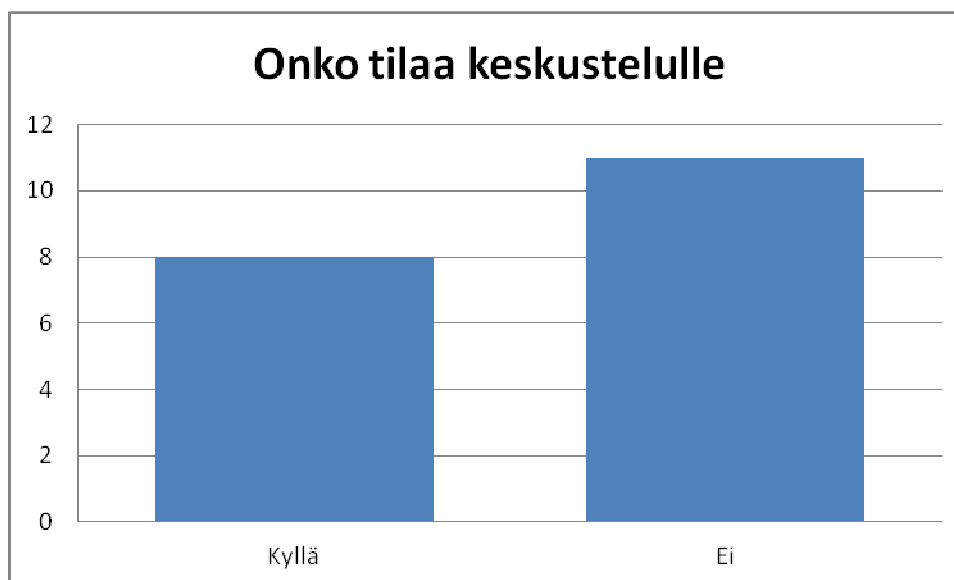
Piha-alueen turvallisuutta kartoitettiin myös kysymyllä saako lapsi allergiaoireita päiväkodin pihan tai sen välittömässä läheisyydessä kasvavista kasveista. Positiivista on, että kaikista vastauksista 85 % kertoi, ettei lapsi saa allergisia oireita. Päiväkodit Sukkela ja Vekkuli olivat päivähoitopaikkoja, joiden vastaajista kenenkään lapsi ei saa päiväkodin pihan kasveista allergiaoireita.

Päiväkoti Mukavassa puolestaan 60 % ja Ki-kivassa hieman yli 30 % vastaajista kertoi, että heidän lapsensa saa jonkinlaisia allergiaoireita päiväkodin pihalla tai sen läheisyydessä kasvavista kasveista.

Jos lapselle on kehittynyt jokin allergia, se tulisi ottaa huomioon päivähoidossa. Tämä edellyttää vanhempien ja päiväkotihenkilöstön yhteistyötä. Voimakkaasti tai laajalaisesti allergisoituneelle lapselle kotihoito tai perhepäivähoito voi olla päiväkotia parempi ratkaisu.

9.2.4 Päiväkodin sisätiloja koskevien kysymysten tulokset

Kuva 28. Kysymys keskustelulle varatusta tilasta (n = 19)

Henkilökunnan vastausten perusteella luottamukselliseen keskusteluun löytyy tilaa useimmista päiväkodeista. Henkilökunnan vastukset jakautuivat niin, että 80 % kertoi tilan löytyvän 20 % ei. Nyt vanhempien/huoltajien jakauma puhuu toista kieltä; 40 % kokee tällaisen tilan olevan kun taas 60 % kokee ettei luottamukselliselle keskustelulle ole omaa tilaa.

Päiväkoti Ki-kivassa oltiin hyvin johdonmukaisia vastauksissa siitä, onko tällaista tilaa olemassa, kaikki, niin henkilökunta kuin vanhemmat ovat vastanneet tähän kohtaan kyllä.

Sukkelassa henkilökunnan vastaukset jakautuivat 50 – 50, kun taas vanhempien/hoitajien vastauksista 80 % oli kyllä ja 20 % ei. Eli ainakin hoitajat kokevat saavansa puhua rauhassa ja luottamuksellisesti lapsen asioista.

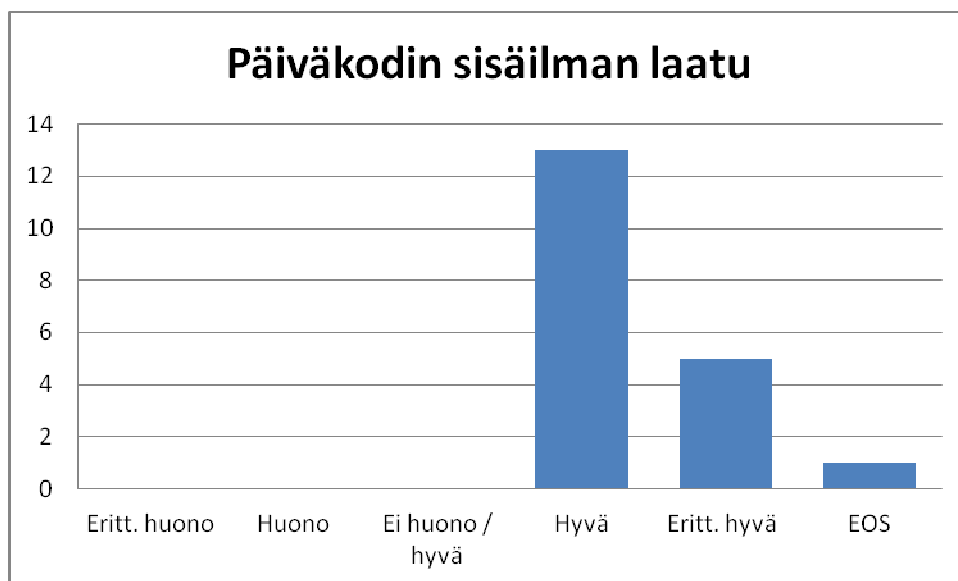
Vekkuuli jakautuu niin henkilökunnan kuin hoitajien kohdalta 50 – 50, jossa siis puolet kokee, että tällainen tila on olemassa ja puolet että ei.

Mukavan henkilökunta vastaa, että heillä on asianmukainen tila vastaamaan luottamuksellisiin keskusteluihin. Täällä ainoana vanhemmista 60 % kokee, että tila on olemassa, mutta 40 % että ei. Onko keskusteluille tarjottu mahdollisuutta?

Kuten henkilökunta, myös vanhemmat/hoitajat kertoivat tämän tilan olevan toimisto tai kahvihuone.

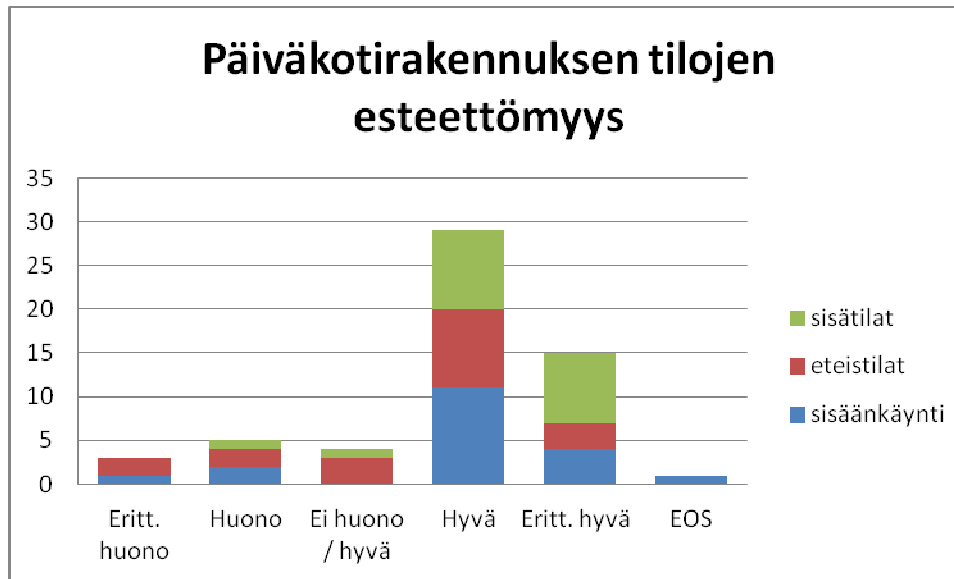
”On ollut aina tarvittaessa, esim. ns. toimistossa tai lasten ollessa pihalla missä tahansa sisätiloissa.”

Kuva 29. Kysymys koskien päiväkodin sisäilman laatua (n = 19)

Päiväkotien sisäilman laatu koettiin hyväksi tai erittäin hyväksi. Yksi vastaajista ei osaanut sanoa. Lasten päivähoitosta annetun lain (36/1973) mukaan päivähoiton tulee terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan olla lapselle ja lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopiva.

Kuva 30. Päiväkotirakennuksen tilojen esteettömyyden selvitys (n = 19)

Tarkoituksemme oli tarkastella päiväkotien sisätilojen turvallisuutta muun muassa seuraavista näkökulmista: miten henkilökunta kokee sisääntulon lapsiryhmien kanssa, mikä on vanhempien näkemys; onko eteisessä/käytävillä tarpeeksi tilaa, lattiat (liukkaus tms.), seinät (terävät kulmat), melu, valvottavuus, sisäilman laatu, eli yleisesti asioita jotka voisivat vaarantaa lasten turvallisuutta päivän aikana.

Päiväkotirakennuksen tiloja ja sen turvallisuutta tarkasteltiin kolmen eri muuttujan kautta. Muuttujat olivat sisäänkäynti, eteistilat ja sisätilat.

Esteettömyys on myös käyttöturvallisuutta ja siten olennainen osa päiväkotiympäristön turvallisuutta. Päiväkodin sisäänkäynnin tulee soveltua myös liikkumis- ja toimimisesteisille henkilöille. Mikäli pääsisäänkäynti ei ole esteetön, reitti vaihtoehtoiselle sisäänkäynnille tulee opastaa selkeästi.

Suurinosa vastauksista painoittui hyvään tai erittäin hyvään. Tämä kertoo siitä, että vanhemmat kokevat kyseiset tilat pääasiallisesti hyviksi ja lasten kannalta turvallisiksi.

Mukavassa hyvinä asioina nähtiin sisäänkäynti, sekä sisätilat. Vain yksi vastaajista koki sisäänkäynnin huonoksi. Erittäin huonoksi tai huonoksi puolestaan koettiin eteistilat, jotka tässä tapauksessa voisi olettaa vastaajan mielestä olevan liian pienet. Mielestämme antaa aiheen miettiä, onko joidenkin päiväkotien eteiset mitoitettu liian pieniksi tai kulkeeko saman eteisen kautta enemmän lapsia, kuin on tarkoitettu.

Eteinen on usein päiväkodin liikenteen solmukohta, johon sijoittuu useita eri toimintoja. Tilan suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota erityisesti tilan toimivuuteen – myös esteettömyyden kannalta. Eteistilassa vanhemmat tapaavat päiväkodin henkilökuntaa, lapset pukevat ja riisuvat päivän aikana ja eteistilan läpi kuljetaan useita kertoja päivässä. Eteistila voi olla myös kahden ryhmän yhteinen ja yhdistettävissä saliin tai ryhmätilaan.

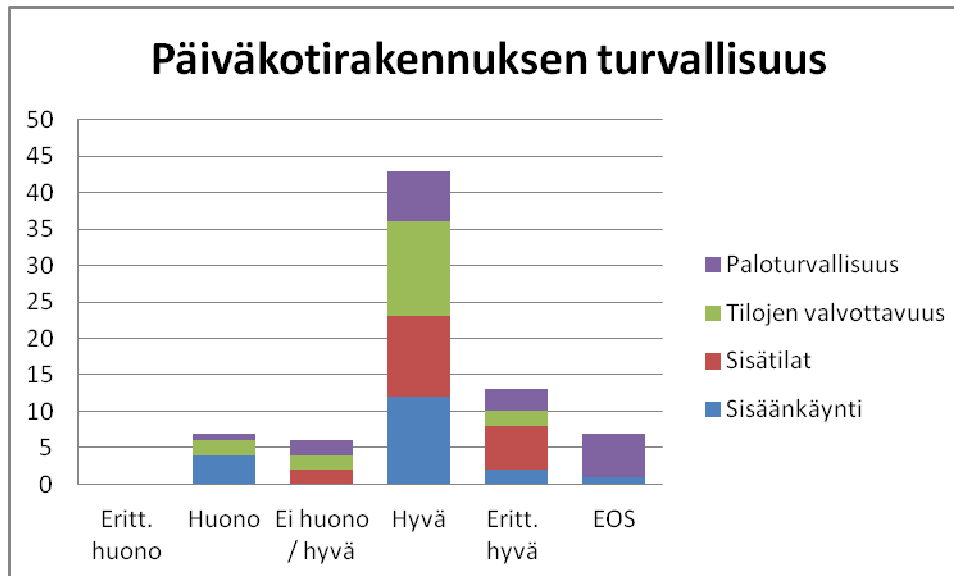
Vekkulissa puolestaan suurimman osan katsottiin palvelevan tarkoitustaan hyvin tai erittäin hyvin. Toisaalta myös täällä vastaajista yksi oli sitä mieltä, että sisäänkäynti, eteistilat ja sisätilat ovat huonot. Tässä voi olla kyse nyt tulkinnallisistakin asioista, kuka kokee minkäkin asian hyvänä.

Sukkelassa oltiin ihastuttavan yksimielisiä siitä, että kaikki tilat vastaavat tarkoitustaan hyvin tai erittäin hyvin. Kukaan vastaajista ei ollut antanut neutraalia tai huonoa mielipidettä mistään muuttujasta. Tämä on hienoa.

Ki-kivassa suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että tilat palvelevat tarkoitustaan hyvin. Yksi vastaajista ei osannut ottaa kantaa sisäänkäyntiä koskevaan kysymykseen. ”Ei huono/hyvä”- vastauksia nousi esille eteistiloissa.

Päivähoitopaikkojen sisätilat arvioitiin tarpeeseen nähden pääsääntöisesti toimintaan hyvin soveltuviksi.

Kuva 31. Kysymys päiväkotirakennuksen turvallisuudesta lapsen näkökulmasta (n = 19)

Turvallisuusnäkökulmaa täsmennettiin vielä päiväkotirakennuksen turvallisuuteen tarkennetuilla kysymyksillä. Turvallisuutta pohditiin eri näkökulmista; paloturvallisuus, tilojen valvottavuus, sisätilat ja sisäänkäynti.

Suurin pylväs ”hyvä” kertoo, että päiväkotirakennuksien turvallisuus on hyvä. Tietämättömyyttä herätti eniten paloturvallisuuteen liittyvä kysymys, muuten kysymyksiin oli vastattu hyvin.

Mukavassa liki 70 % vastaajista oli sitä mieltä, että sisäänkäynti ja sen turvallisuus on hyvällä tolalla ja siitä on pidetty huolta. Tyytyväisiä oltiin myös sisätilojen turvallisuuteen, sillä kaikki vastaajat kokivat sen hyväksi tai erittäin hyväksi. Tilojen valvottavuus nähtiin myös 70 %:n mielestä turvallisuutta lisäävänä asiana, 30 % puolestaan ei nähnyt sitä hyvänä, eikä huonona asiana. Paloturvallisuudesta 60 % ei osannut sanoa, kun taas loput 40 % kokivat paloturvallisuuden hyväksi tai erittäin hyväksi. Mukavan henkilökunnan vastauksien perusteella turvallisuusasiat ovat päiväkodissa hyvällä mallilla ja tiedossa.

Vekkulissa turvallisuutta koskeissa asioissa pieni osa vastaajista koki huonoiksi sisäänkäynnin, tilojen valvottavuuden ja paloturvallisuuden (20 %). 20 % ei ottanut kantaa sisätilojen, valvottavuuden paloturvallisuuden näkökulmiin vaan vastasivat, ettei se ole liian huono, eikä hyvä. Pääasiallisesti kuitenkin koettiin, että kaikki

muuttajat tukevat lasten turvallisuutta hyvin, kuten 60 % vastasi. Henkilökunnan osalta vastauksiset olivat hyvin hajanaisia ja toisistaan eroavia. Yhteinen näkökulma niin vanhemmilla kuin työntekijöillä on siitä, että tilojen valvottavuus ei tue lasten turvallisuutta.

Sukkelassa henkilökunnan vastaukset ja näkemykset yhteiläisiltä osin hajaantuivat jonkin verran ja vastaukset olivatkin pääasiassa neutraaleja, eli ei hyvin eikä huonosti turvallisuutta tukevia. Vanhemmat/huoltajat näkevät asian selkeästi toisin, sillä kaikki vastanneista ovat sitä mieltä, että kaikki muuttajat tukevat turvallisuutta hyvin tai erittäin hyvin. Paloturvallisuutta koskevaan kysymykseen 20 % ei osannut vastata.

Ki-kivassa hajaannusta vastauksissa oli paljon. Kaikkiin kohtiin ei ollut vastattu luotettavasti, joten ne oli jätettävä huomioimatta. 30 % koki sisäänkäynnin huonosti turvallisuutta tukevaksi kun taas 30 % koki sen hyvin turvalliseksi. 30 % ei osannut sanoa. Sisätiloja koskevassa kysymyksessä 25 % koki sen huonoksi, 25 % ei huonoksi eikä hyväksi, 25 % hyväksi ja 25 % erittäin hyväksi. Valvottavuus ja paloturvallisuus nähtiin hyvin turvallisuutta tukevana asiana. Ki-kivan henkilökunnan vastaukset painottuivat pääasiassa hyvää, erottuivat huoltajien vastauksista hieman.

Turvallisuutta sisätiloissa ja sen parantamista haluttiin tarkentaa avoimella kysymyksellä ”mitä tulisi parantaa sisätilojen turvallisuusnäkökulmasta?”. Useissa vastauksissa kävi ilmi, että parannukset olisi lähinnä valvonnan helpottamisessa.

”Näkyvyys ulko-ovelle on hiukan huono sieltä missä pääsääntöisesti oleskellaan.”

”WC-tilojen sijainti uloskäynnin vieressä ja kaukana yhteisistä tiloista on mielestäni valvonnan kannalta hankala.”

”Tila on melko sokkeloinen kun se ei ole suunniteltu alunperin päiväkotirakennukseksi. Näkyvyys ja kuuluvuus ei vaikuta olevan paras mahdollinen henkilökunnan ja lasten kannalta.”

Tilojen parantamista toivottiin myös siitä näkökulmasta, että ne ovat lapsille turvallisia liikkumisen kannalta.

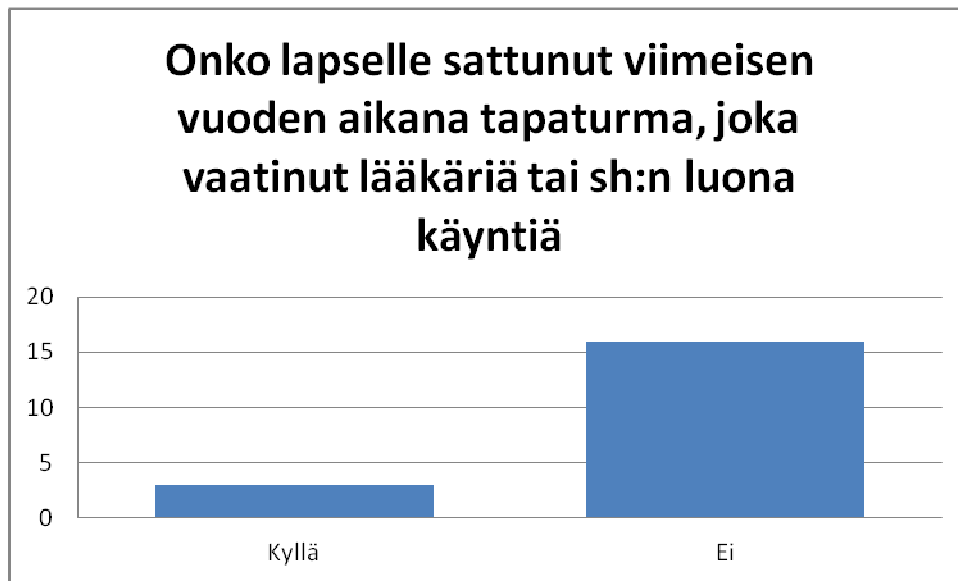
”Pitkä käytävä innostaa lapsia juoksemaan.”

Osa vastaajista toivoi parannusta päivähoitopaikan sisätilojen turvallisuuteen siten, ettei esimerkiksi sisällä olisi teräväkulmaisia huonekaluja.

Yleisesti ottaen päiväkodit kuitenkin koetaan lasten kannalta turvallisiksi. Huomioon kannattaa kuitenkin ottaa, että esimerkiksi vauhdikkaampaa peuhaamista ja liikkumista varten on hyvä suunnitella oma tilansa tai vastaavasti huolehtia tilojen muunneltavuudesta. Tällaiseen tilaan valitaan toimintaan soveltuvia pehmeämpiä materiaaleja.

Päivähoidossa sattuvien kaatumis- ja putoamistapaturmista aiheutuvien seurausten minimoimiseksi kannattaa kiinnittää huomiota rakenteisiin sekä kalusteiden ja lattiamateriaalien valintoihin ja ennen kaikkea tilojen järjestelyihin, joihin voidaan vaikuttaa.

Kuva 32. Kysymys koskien lääkärin / sairaanhoitajan vastaanottoa vaatineita tapaturmia (n = 19)

Vastaajista kolme kertoi viimeisen vuoden aikana päivähoitopäivän aikana sattuneen jonkin sellaisen tapaturman, joka vaati lääkärin tai sairaanhoitajan luona käynnin.

”Juoksi → liukastui ja kaatus → löi pään kaapin kulmaan → otsaan haava → lääkäriin, jossa haava ommeltiin”

”Ampiaisen pistot → molempiin pojista pisti maa-ampiaiset muistaakseni 2 – 3 kohtaan. Onneksi eivät ole allergisia, mutta onko ensiavuksi kyypakkauksia. Ehdottomasti metsäretkille pitäisi mennä ja rohkeasti, mutta lääkkeiden antoa on ymmärtääkseni rajoitettu...entä jos pistää kieleen tai kurkkuun.”

”Pyöri/keikku tuolilla ja kaatu, kolauttaen takaraivonsa toiseen tuoliin, päähän tuli haava ja kuhmu. Johtui lähinnä siitä, että lapsi vauhdikas.”

Kuva 33. Kysymys huoltajille järjestetyistä turvallisuusasioita koskevia tilaisuuksista (n = 19)

Henkilökunnan ja vanhempien/hoitajien vastaukset puhuvat melko samaa kieltä siitä, onko vanhemmille/hoitajille järjestetty tilaisuuksia, jossa olisi keskustelu päiväkodista ja sen toimintaan liittyvistä turvallisuusasioista: valtaosa vastaa ”ei”.

Henkilökunnasta 60 % kertoi, ettei kyseisiä tilaisuuksia ole järjestetty ja vastaava luku vanhempien/hoitajien keskuudessa on liki 70 %. Henkilökunnasta 10 % vastasi, että tällaisia tilaisuuksia on järjestetty ja tarkensi vielä millaisia asioita keskusteluissa on noussut ilmi. Vanhemmista/hoitajista 25 % kertoi, että on osallistunut tällaiseen tilaisuuteen.

Vanhempien/hoitajien vastauksissa kommentointiin asiaa jonkin verran muun muassa esimerkiksi esittämällä epäily ensiaputaitoisista hoitajista tai mainittiin, ettei ollut asiasta tietoinen, koska ei ollut päässyt osallistumaan vanhempainiltaan. Toisessa lomakkeessa taas mainittiin, että näitä asioita on käyty läpi ja keskusteltu juuri vanhempainillassa.

10 POHDINTA

Kaiken kaikkiaan olemme tutkimukseemme tyytyväisiä ja koemme, että saimme vastaukset tutkimusongelmiimme. Vastausprosentti olisi voinut olla suurempi, mutta toisaalta tiedostimme riskin, kun jaoimme kesäaikaan. Saamamme lomakkeet olivat täytetty huolella, joten niiden pohjalta saimme kuitenkin kuvan siitä, millainen neljän Vekkuli Oy:n päiväkodin turvallisuustilanne on, ja koemme onnistuneet työssämme hyvin.

10.1 Tulosten tarkastelu

Vastaajissa oli mukana kaksi miestä, mutta heidän vastauksensa eivät poikenneet naisten vastauksista merkittävästi, joten sukupuolista eroa vastauksissa ei voida katsoa olevan, vaan kokemukset olivat hyvin samankaltaisia.

Tutkimuskysymyksemme olivat jaettu sekä pää- että alaongelmiin. Ensimmäinen pääongelma oli Vekkuli Oy:n päiväkotien tämän hetkinen turvallisuustilanne. Tuloksista käy ilmi, että tämän tutkimuksen perusteella Vekkuli Oy:n neljän eri päiväkodin turvallisuustilanne on tällä hetkellä henkilökunnan ja lasten vanhempien tai huoltajien kokemuksen mukaan hyvä.

Toisena pääongelmana pohdimme, millaisia turvallisuutta uhkaavia riskitekijöitä voi nousta esille. Saamissamme vastauksissa esille nousseita turvallisuusriskejä ja puutteita oli joitakin ja toivommekin, että tämän pohjalta asioihin voitaisiin ja osattaisiin tarpeen mukaan tarttua ja puuttua. Lähiympäristön maasto, liikenne ja pitkät käytävät sekä saniteettitilojen syrjäinen sijainti ovat Vekkuli Oy:n päiväkodeissa riskitekijöitä mainitessamme muutamia esimerkkejä. Suurehkoiksi riskeiksi tulosten perusteella voidaan nimetä myös melu ja turvallisuutta koskevien keskustelujen vähäisyys vanhempien ja hoitohenkilökunnan välillä.

Alaongelmia työssämme on kolme. Ensimmäisessä tarkasteltiin turvallisuusnäkökulmia lasten vienti- ja hakutilanteisiin liittyen. Vastauksissa nousi esille parkkipaikkojen ahtaus sekä vilkas liikenne sekä parkkipaikoilla että lähiympäristössä, mikä luo turvallisuusriskejä tuonti- ja hakutilanteisiin. Toisena ongelmana käsitelimme päiväkotien piha- ja leikkialueiden turvallisuutta. Tämä alaongelma toi paljon riskitekijöitä ilmi. Esimerkkinä voidaan mainita piha-alueiden fyysiset ominaisuudet maastossa sekä nii-

den soveltumattomuus erityislapsille. Lisäksi valvonta koettiin haasteelliseksi ja porttien toiminta puutteelliseksi. Leikkivälineitä, esimerkiksi kiipeilytelineitä ja keinoja toivottiin lisää, mutta niiden olemassaolo hankaloittaa riskien minimoimista sekä valvontaa, joka voi johtaa tapaturmatilanteisiin. Katolta putoavat lumet olivat myös huolenaihe, turvallisuusriski. Viimeisenä alaongelmana tarkastelimme päiväkotien sisätilojen turvallisuutta ja esteettömyyttä. Turvallisuusriskeiksi koettiin muun muassa melu, saniteettitilojen huono sijainti, ahtaat eteistilat sekä pitkät käytävät. Myös huonekalujen liian isoon kokoon pienten lasten osalta oli kiinnitetty huomiota.

STM:n aiemman tutkimuksen mukaan piha-alueet koetaan suhteellisen hyviksi ja lasten tarpeita vastaaviksi, mutta tässä tutkimuksessa kävi ilmi, että erityislapsille pihat ei sovellu suurimmaksi osin. Toisaalta kaikissa päiväkodeissa ei ole tarkoituksella resursoitu asioita niin, että tilat sopisivat erityislasten käyttöön, vaan tarvitseville on asianmukaiset ja palvelevat tilat jossakin muualla. Muilta osin pihojen koetaan tukevan lasten turvallista leikkiä ja arkea hyvin.

Ulkoisesti ympäristöstä aiheutuvia riskejä ovat esimerkiksi päiväkodin lähellä sijaitsevat autotiet sekä vesistöjen läheisyys (Tiirikainen 2009, 113). Päiväkodin pihalla olevat puutteet, kuten esimerkiksi rikkinäiset portit tai leikkivälineet, riittämätön valaistus sekä muun muassa leikkivälineiden putoamisalustojen heikko vaimentavuus luovat riskejä päivähoitoympäristöön. (Tehy 2006, 37).

Kyselytutkimuksessamme kävikin ilmi, että kyseessä olevien päiväkotien läheisyydessä on nimenomaisesti vesistöjä, autoteitä sekä pihalla aiemmin mainittuja puutteita, jotka vaikuttavat päivähoiton turvallisuuteen. Tavallisimmin lasten tapaturmiin päivähoitossa ollessaan ovat syynä putoamiset, kaatumiset, tukehtumiset, palovammat, sähköiskut ja esineiden nielemiset (Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2007, 38 – 39). Tutkimuksessamme kävi ilmi, että monia tapaturmia ei Vekkulin päiväkodeissa ole sattunut, mutta ne, jotka ovat tulleet ilmi, ovat putoamisia sekä kaatumisia.

Kiinteisiin ulkoleikkivälineisiin voisi tutkimuksen perusteella kiinnittää enemmän huomioita. Varteenotettavaa olisi ainakin tarkistaa välineet tasaisin väliajoin ja olla myös tietoinen siitä, kenen vastuulla tämä tarkistaminen on. Ulkotiloja koskevissa kysymyksissä STM:n tutkimuksessa esille nousi päiväkodin ympäristö turvallisuutta alentavana tekijänä. Myös piha-alueelle kohdistuva ilkivalta, ympäristön melu, liukkaus, valaistus ja sotkuisuus nousivat tutkimuksessa esille. (Sosiaali- ja terveysminis-

teriö 2006a.) Myös tässä tutkimuksessa suurimpana riskitekijänä koettiin juuri ympäristö.

Vekkulissa ”ei hyvin / huonosti” piha-alueella tapahtuvaa toimintaa tukeviksi asioiksi mainittiin myös portit ja valaistus. Päiväkodin pihalla olevat puutteet, kuten esimerkiksi rikkinäiset portit tai leikkivälineet ja riittämätön valaistus luovat riskejä päivähoitoympäristöön. (Tehy 2006, 37.)

STM:n tutkimuksesta nousi esille, että turvallisuustarkasteluissa tulisi ensisijaisesti tarkastella lasten valvontaan vaikuttavia tekijöitä. Kyseisillä tekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi henkilökunnan riittävyyttä suhteessa lasten määrään sekä aitojen ja porttien kuntoa. Pihan turvallisuuteen sekä valaistukseen tulisi myös kiinnittää huomiota. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006a.) Valvonta koettiin osittain erittäin haasteelliseksi varsinkin ulkotiloissa, mutta osassa päiväkoteja valvonta nähtiin turvallisuusriskinä myös sisätiloissa rakennuksen fyysisten ominaisuuksien vuoksi.

Pelastuslain (468/2003) tarkoitus on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisy, väestönsuojelu sekä pelastustoiminta. Kiireelliset toimenpiteet ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseksi sekä pelastamiseksi onnettomuuden uhatessa ja sattuessakin kutsutaan pelastustoiminnaksi. Näin ollen myös pelastusajoneuvojen esteetön pääsy on turvattava ja tutkimuksen mukaan se toteutuu päiväkodeissa suhteellisen hyvin. Kuten tässä, myös STM:n aiemman tutkimuksen perusteella lasten tuonti- ja hakutilanteisiin liittyvät turvallisuuskysymykset liittyivät lähinnä päiväkotia ympäröivään liikenteeseen ja kulkuneuvoihin. Osittain ongelmaksi koettiin myös vähäiset parkkipaikat, jotka ovat usein täynnä ja ahtaat ja aiheuttavat tuonti- ja hakutilanteissa turvallisuusriskejä, kun lapset liikkuvat vikkellästi ja autoja peruuttaa pois parkeistaan.

Melu oli ongelma ja turvallisuutta uhkaava tekijä monessa päiväkodissa. Melu on aina vaarallista äänen ylittäessä 85 dB, kun keskustelu täytyy käydä huutaen, äänien ollessa epämiellyttävän kovia tai korvien vinkuessa altistuksen jälkeen. Päiväkoti lukeutuu niihin työympäristöihin, joissa voidaan havaita huomattavaa ”työmelua”. Lasten leikit aiheuttavat päivittäin melua, joka voi olla sekä lasten omalle ja henkilökunnan kuulolle haitallista. Toisaalta päiväkotia lukeutuu myös niihin työympäristöihin, joissa ei käytännön syistä voida käyttää tavanomaisia meluntorjuntakeinoja, kuten esimerkiksi kuulosuojaimia. Siksi onkin erittäin tärkeää, että päiväkodin ääniympäristöön vaikutetaan akustisella suunnittelulla sekä kasvatuksellisin keinoin.

Terveydensuojelulain (763/1994) tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa jonkintasoista terveyshaittaa. Lain mukaan terveyshaitalla tarkoitetaan ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä. Toimenpiteisiin on ryhdyttävä, jos asunnossa esiintyy melua, hajua, valoa, mikrobeja, pölyä, savua, liiallista lämpöä tai kylmyyttä, kosteutta, säteilyä tai muuta niihin verrattavaa niin, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa tai muussa tilassa oleskelevalle. Näistä terveyshaitoista toimenpiteitä voitaisiin harkita meluhaittojen ehkäisemiseksi.

STM:n aiemmassa tutkimuksessa toiminnan turvallisuuden parantamiseksi monet vastaajat ehdottivat järjestettäväksi palo- ja pelastautumisharjoituksia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006a.) Myös tässä tutkimuksessa palo- ja pelastautumisharjoituksia kerrottiin harjoitelleen lasten kanssa, mutta vanhempien kanssa keskustelu palo- ja yleiseen turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä antoi hieman ristiriitaisia tuloksia. Ehkä olisikin aiheellista järjestää keskustelutilaisuus, jossa turvallisuusasiat käytyäisiin kunnolla läpi myös vanhempien tai huoltajien kanssa. Tilaisuudessa voitaisiin käydä läpi myös tämän tutkimuksen tuloksia, sillä varsinkin kyselyyn vastanneet ovat niistä varmasti kiinnostuneita.

Suomessa tapahtuu arviolta 100 000 tapaturmaa lapsille vuosittain. Sattuneet tapaturmat voivat liittyä lasten käyttäytymiseen ja esimerkiksi yksilöllisiin eroihin, mutta taustalla ovat myös rakennetun ja sosiaalisen elinympäristön sekä muun muassa lelujen ominaisuudet. (Tuomisto & Pekkanen 2007, 157–158.) Tavallisimmin lasten tapaturmiin päivähoitossa ollessaan ovat syynä putoamiset, kaatumiset, tukehtumiset, palovammat, sähköiskut ja esineiden nielemiset (Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2007, 38 – 39). Kuten monissa näissäkin päiväkodeissa sattuneissa tapaturmissa kyse on ollut siitä, että lapsilla on ollut vauhtia ja vaarallisia tilanteita. Tapaturmat eivät ole juuri johtuneet syystä, johon olisi voitu ennalta vaikuttaa (lukuun ottamatta vastauksissa esille nousutta maa-ampiaispesää, joka todennäköisesti on heti tapahtuneen jälkeen poistettu). Usein tapaturmat liittyvät lasten käyttäytymiseen.

Päiväkodin henkilökunnan riittävyys ja pätevyys ovat tietenkin avain asemassa arvioitaessa päiväkodin turvallisuutta sisäisesti. Ulkoisesti ympäristöstä aiheutuvia riskejä

ovat esimerkiksi päiväkodin lähellä sijaitsevat autotiet sekä vesistöjen läheisyys. (Tiirikainen 2009, 113.)

Tulokset kertoivat, että päiväkotien sisäilman laatu koetaan hyväksi.

Terveydensuojelulain (763/1994) mukaan päiväkotitilat tuleekin olla kunnan terveydensuojeluviranomaisen hyväksymät. Lain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen. Lain tavoitteena on ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Huonossa sisäilmassa oleskelusta voi aiheutua erilaisia terveyshaittoja. Oireiden laatuun ja niiden esiintymiseen vaikuttavat monet tekijät, kuten epäpuhtauksien laatu, niiden pitoisuudet sekä altistusaika. Huono sisäilma voi aiheuttaa myös joitain sairauksia, kuten hengitystieinfektioita, allergista nuhaa ja astmaa. Huono sisäilma voi lisäksi pahentaa jo olevien tautien oireita.

Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen perustana on turvallinen arki. Jatkuvuus, yhteistyö ja elämän pienet asiat kodin ja päivähoidon kokonaisuudessa rakentavat lapsen myönteistä tulevaisuutta, minkä vuoksi turvallisuudestakin puhuminen on tärkeää.

Opinnäytetyömme liittyy Ehkäise Tapaturmat -hankkeeseen, ja tapaturmiin johtavien riskien ennaltaehkäisy on mahdollista suorittamalla riskikartoitus (kts. Wilen 2006, 409). Riskikartoituksen ollessa olemassa on turvallisuussuunnitelman tekeminen yksinkertaisempaa, kun tiedetään, mitä ehkäistään ja mitkä ovat ne mahdolliset tapaturmiin johtavat tekijät kyseessä olevassa kohteessa. Turvallisuussuunnitelma on laajempi kuin pelastussuunnitelma, ja sillä toivotaan saavutettavan kokonaisturvallisuuden ylläpito ja parannus. Turvallisuussuunnitelmassa arvioidaan toimintaa uhkaavia vaaroja ja selvitetään riskejä huomioon ottaen koko päivähoitoa säätelevien lakien vaatimukset, toimintayksikön työsuojelun toimintaohjelman sekä työterveyshuollon työpaikkaselvitykset (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2009a, 17).

10.2 Luotettavuuden arviointi

Toimitimme lomakkeet päiväkodin johtajalle, joka jakoi niitä eteenpäin henkilökunnalle ja lasten vanhemmille tai huoltajille. Lomakkeet palautettiin päiväkoteihin. Olemme pohtineet, olisiko vastausaktiivisuutta lisännyt, jos lomakkeessa olisi ollut mukana valmiiksi maksettu palautuskuori. Ehkä lomakkeen palauttaminen olisi ollut näin vastaajalle helpompaa. Vanhempien tai huoltajien palautuneihin vastauksiin saat-

toi vaikuttaa myös se, että monesta perheestä on useampi lapsi samassa päiväkodissa, jolloin lomakkeita ei kuitenkaan palaudu kuin yksi. Eli vaikka lapsia päiväkodissa on paljon, on monen lapsen kohdalla vastauksen antanut yksi ja sama henkilö.

Kuten Vilkka (2010, 12) on teoksessaan todennut, huonona puolena kyselyssä voi olla, että aineisto jää prosentuaalisesti alhaiseksi. Vaikka aineiston keruu kyselyssä on nopeaa, riski vastauskatoon on aina olemassa vastausajankohdasta huolimatta.

Haittana voi olla myös se, että vastaaja jättää osaan vastaamatta, kuten myös meidän tutkimuksessamme kävi ilmi. Onneksi tyhjäksi jätetyt kohdat eivät kuitenkaan merkittävästi muuttaneet tutkimuksen suuntaa tai tuloksia, vaan näistä huolimatta purku ja analyysi voitiin toteuttaa luotettavasti. Myös väärinymmärtämisen mahdollisuus on ongelma kyselytutkimuksessa, mutta koemme, että lomakkeemme oli niin täsmällinen, että tällaista on päässyt tapahtumaan. Näitä asioita pyrimme tietenkin jo ennaltaehkäisemään hyvällä saatteella, vastausohjeella, selkeällä lomakkeella ja esitestauksella. Saatujen vastausten perusteella voidaan luoda kuva siitä, millainen Vekku Oy:n päiväkotien turvallisuustilanne tällä hetkellä on niin vanhempien kuin työntekijöiden näkökulmista ja niiden eroavaisuuksista.

Hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen on tutkimuksen luotettavuuden ja uskottavuuden perusta. Se on asia, joka tukee työmme luotettavuutta, sillä olemme koko prosessin ajan panostaneet siihen, että kaikki tapahtuu hyvien ja asianmukaisten käytäntöjen mukaisesti.

Kun puhutaan tutkimuksen luotettavuuskysymyksistä, keskeisiä käsitteitä ovat perinteisesti olleet reliabiliteetti ja validiteetti. Nämä käsitteet korostuvat ennen kaikkea arvioitaessa kvantitatiivisen, eli tilastollisen, tutkimuksen mittauksen luotettavuutta. Lähtökohdiltaan virheellinen tutkimusasetelma vaikuttaa ratkaisevasti tutkimuksen kokonaisvaliditeettiin. Mittarin validiteetilla tarkoitetaan sen pätevyyttä eli sen hyvyttä mitata juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata - tarpeeksi kattavasti ja tehokkaasti. (Hirsjärvi ym. 2007, 231 – 233.) Työmme mittarin, eli kyselylomakkeen validiteettia tukee se, että se oli valmis lomake, jonka STM oli hyväksynyt tutkimukseensa. Tutkimuksesta oli myös saatu hyvät asialliset tulokset, jolloin lomake oli hyvä ja tehokas.

Reliabiliteetti on ennen kaikkea kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetyn mittarin ominaisuus, mutta siihen vaikuttavat myös monet tekijät, kuten tutkittava henkilö, tutkimustilanne ja tutkimuksen järjestelyt. Kvantitatiivisen tutkimuksen kielessä reliabiliteetilla tarkoitetaan juuri luotettavuutta, eli mittarin johdonmukaisuutta, eli se mittaa aina kokonaisuudessaan samaa asiaa. (Hirsjärvi ym. 2007, 231 – 233.)

Luotettavuutta työssämme lisää osaltaan se, että saimme vastaajilta asianmukaisesti täytettyjä lomakkeita ja tietyllä tapaa lomakkeiden yhdenmukaisuus tukee sitä, että lomakkeet on täytetty huolella. Ajatukset vastaajilla olivat hyvin samansuuntaisia. Toki osansa luotettavuudelle antaa myös se, millaisia johtopäätöksiä ja tulkintoja tuloksista tehdään. Tutkimuksemme painottui pääasiassa tilastojen purkuun, jolloin liiallista tulkitsemista ei varmasti ole päässyt käymään.

Osaltaan luotettavuutta ja uskottavuutta lisää myös lähdekritiikkimme ja tätä kautta työssä käyttämämme lähteet ja teoriapohja. Lähteemme ovat luotettavia, puolueettomia, kattavia ja ajan tasalla olevia. Lähdetyypejä olemme käyttäneet perinteisistä kirjoista aina nykyaikaiseen Internetistä saatavaan tietoon, mutta koemmekin että lähteessä tärkeintä on asianmukainen ja luotettava sisältö, ei niinkään se, onko kyse kirjavai Internet-lähteestä. Teoria on kirjoitettu kattavasti ja asiallisesti, mutta myös rajattu tätä tutkimusta parhaiten palvelevalla tavalla.

Jälkikäteen ajatellen tekisimme muutaman asian toisin, jolloin kyselymme vastausprosentti saattaisi olla suurempi, ja jolloin tuloksista voisi tulla kattavammat. Kyselylomakkeiden palautuksen voisi muuttaa siten, että itse henkilökohtaisesti hakisimme palautettavat lomakkeet jokaisesta päiväkodista erikseen tai lomakkeiden mukaan olisi laitettu valmiiksi maksettu palautuskuori. Mutta valmiiksi maksetun palautuskuoren kustannukset nousisivat korkeaksi ja palautettavien kyselyiden määrää ei kuitenkaan voi ennalta arvioida. Koimme kuitenkin, ettei ole hoitotieteellisesti eettisyyden näkökannalta oikein velvoittaa opinnäytetyön tekijöitä panostamaan rahallisesti niin suurella summalla kyselyn toteuttamiseen. Varmuutta siihen, että kyselyiden vastausprosentti olisi huomattavasti korkeampi ennemmin mainituilla keinoilla ei voida saada, joten kannattavuus valmiiksi maksetulle palautuskuorelle on epävarma.

Kyselyiden jakoajankohta olisi voinut olla esimerkiksi syksyllä, jolloin lomat eivät olisi häirinneet ja mahdollisesti muuttaneet palautuvien kyselyiden määrää. Tällä ta-

valla toimiminen olisi kuitenkin viivästyttänyt huomattavasti opinnäytetyömme valmistumista, joten meidän kohdallamme tämän toteuttaminen oli mahdotonta.

Muutamia kysymyksiä olisi voinut muotoilla toisin. Esimerkiksi kysymys: ”Päiväkodin ulkopuolella olevassa lähiympäristössä on vaaratekijöitä, jotka pitäisi ottaa huomioon päiväkodin turvallisuustarkastelussa” vaikutti olevan harhaanjohtava, sillä saadut vastaukset vaikuttivat olevan vastaajan tulkinnan mukaisia siitä, mikä on vaaratekijä ja mikä ei. Mutta tähän emme voineet vaikuttaa, sillä Sosiaali- ja terveysministeriöltä saatiin ehdoton kieltä lomakkeen muuttamiseen muutoin kuin tiivistäen.

10.3 Tutkimuksen eettiset kysymykset

Kun puhutaan tutkimuksen eettisyydestä, nousee mieleen usein, että tutkimus on hyvän maun mukainen, että se on tehty luotettavasti, tutkittavien anonymiteettiä kunnioittaen, asianmukaisella tavalla. Ja kyllä, myös näistä asioista tutkimuksen eettisyys koostuu. Jo tutkimusta suunniteltaessa tulee noudattaa tutkimuksen yleisiä eettisiä periaatteita, jotka kantavat läpi koko prosessin. Tutkimukselta edellytetään rehellisyyttä ja uskottavuutta.

Työssämme eettisyys ilmenee myös suhtautumisessa asioihin, olemme prosessin aikana törmänneet. Lomakkeet tulivat meillä maksullisiksi, mutta asia hoitui. Lomakkeita ei palautunut toivottua määrää, asiaan paneuduttiin ja siitä selvittiin asiallisesti. Vaikka pohdimme eettisyyttä tässä omana kappaleena, se on kulkenut koko ajan työn rinnalla alusta alkaen.

Eettisyyttä tukevaksi tekijäksi voidaan myös mielestämme katsoa tekemämme valinnat ja niiden perustelut, esimerkiksi aiheen valinnassa. Se on aina ajankohtainen, lapset ovat tapaturma-alttiita ja viettävät paljon aikaa päivähoidossa. Myös tilastot puhuvat puolestaan. Otimme tutkimukseen mukaan niin henkilökunnan kuin vanhemmat, jotta kaikkien näkökulmat tulisivat julki. Eettisyyttä on toki myös jokaisen vastaajan kunnioittaminen, anonymiteetin suojaaminen, siinä missä kiittäminen tutkimukseen osallistumisesta.

Koko tutkimusprosessimme koemme kulkeneet käsi kädessä yleisten eettisten käsitysten kanssa. Olemme tehneet tarkkaa työtä pitäen huolen siitä, että lomake ja sen saate

vastaavat tarvetta. Vastaajille on tarjottu mahdollisuus ottaa meihin yhteyttä ja kysyä tutkimuksesta. Tulokset on asianmukaisesti purettu, dokumentoitu ja tallennettu sekä aineisto on asianmukaisesti tuhottu täydellisen anonymiteetin takaamiseksi. Tulokset ovat myös esitetty ja annettu tiedoksi kaikille vastaamiseen osallistuneille. Eettisyys ilmenee työssämme myös sovittujen pelisääntöjen, ohjausten ja ohjauksissa sovittujen asioiden noudattamisena. Toimintamme työtä tehdessä on ollut asiallista ja asianmukaista, rehellistä ja huolellista.

Ajatellen saatekirjeen eettisyyttä ei ole mitään syytä epäillä, ettei se olisi ollut jokaiselle sen saaneelle asianmukainen ja tarpeeksi tietoa antava. Panostimme saatekirjeessä siihen, että vastaajat ymmärtäisivät sen, miksi kyselyyn vastaaminen on tärkeää ja vastaaminen on vapaaehtoista ja täysin luottamuksellista. Selvitimme kirjeessä myös opinnäytetyömme aikataulua, ja vastausaikaa oli mielestämme riittävästi. Toisaalta saamamme palautteessa mainittiin, että vastausaikaa oli liikaa. Koemme antaneemme saatekirjeessämme kaiken vastaajien tarvitseman informaation asianmukaisesti sekä kattavasti. Päiväkodin johtajaa, yhtä omistajista, informoitiin lisäksi suullisesti ja opastettiin häntä vastaamaan työntekijöidensä mahdollisiin kysymyksiin. Saatekirjeessä oli myös ilmoitettu meidän yhteystietomme, jolloin vastaajilla oli mahdollisuus ottaa yhteyttä suoraan meihin mahdollisten epäselvien asioiden tarkentamisessa. Näitä kyselyitä ei kuitenkaan tullut, joten voidaan todeta, että asiamme oli selkeästi sekä ymmärrettävästi ilmoitettu.

10.4 Hyödynnettävyys

Tulosten pohjalta Vekkuli Oy on tietoinen tämänhetkisestä turvallisuustilanteesta päiväkodeissaan, jolloin he pystyvät muuttamaan epäkohtia ja saavat tiedon myös positiivisista asioista. Teoria täydentää tutkimuksemme tuloksia, jolloin työmme on valmis työkalu käyttöön nimenomaisesti Vekkuli Oy:lle. Työmme perusteella heidän on helppo sisäistää turvallisuussuunnitelman teko, sen sisältö ja tärkeys.

Työmme tarjoaa vanhemmille tietoa siitä, miten henkilökunta kokee lasten turvallisuuden hoitopäivän aikana ja tarjoaa vanhemmille myös erilaisen näkökulman kokonaisuuteen. Vanhemmille avautuu erilaisia näkökulmia tarkastellessaan henkilökunnan näkemyksiä, jolloin yhteistyön päiväkodin ja vanhempien välillä on mahdollisuus tiivistyä turvallisuutta kehittäen. Toivomme työmme täydentävän vanhempien sekä

henkilökunnan näkemyksiä päivähoidon turvallisuudesta, jolloin heidän on helpompi kehittää yhteistyötään lasten turvallisuuden hyväksi.

Tämä opinnäytetyömme on loistava apuväline Vekkuli Oy:lle turvallisuussuunnitelman tekoon. Tuloksissa ilmenneiden puutteiden sekä vikojen myötä, toimihenkilöt saavat mahdollisuuden rakentaa päiväkoteja täydellisesti palvelevan turvallisuussuunnitelman.

Tulosten perusteella Vekkuli Oy voisi järjestää työntekijöilleen esimerkiksi ensiapukursseja, jolloin taattaisiin terveydellisten hätätilanteiden turvallisuus. Tällä hetkellä päiväkodeissa ei työskentele esimerkiksi sairaanhoitajaa, jolla olisi pätevyys toimia oikein akuuteissa terveyttä uhkaavissa tilanteissa tai tilanteissa, joissa tarvitaan sairaanhoidollista ammattitaitoa. Näitä tapauksia on ollut päiväkodeissa tulosten perusteella muutamia.

Päiväkodin henkilökunta voisi myös järjestää enemmän keskustelutilaisuuksia vanhemmille, joissa aiheena olisi juuri kyseessä olevan päiväkodin turvallisuutta koskevat asiat. Yhteistyö hoitohenkilöstön ja vanhempien tai huoltajien välillä voisi olla tiiviimpää, jolloin epäselvyyksiä esimerkiksi siitä, että onko henkilökunta ensiaputaitoisia, ei syntyisi. Tulokset todennäköisesti herättävät ajatuksia ja keskustelua päivähoiton henkilökunnan sekä hoidossa olevien lasten vanhempien tai huoltajien keskuudessa. Toivomme työtämme hyödynnettävän vanhemmille järjestettävissä turvallisuuskeskusteluissa.

10.5 Oma kehittyminen ja ammatillinen kasvu

Työn edistyessä olemme kehittäneet taitojamme kirjallisen tuotoksen tekemisessä luotettavia lähteitä käyttäen sekä tieteellisen tutkimuksen perusteita noudattaen. Lähdeviitteiden merkinnästä on tullut luonnollinen osa kirjallisen tuotoksen tekemistä. Tiedonhakumenetelmämme ja -taidot ovat kehittyneet huomattavasti tämän projektin myötä. Lähdekriittisyytemme on syventynyt, ja osaamme nyt tarkastella lähteitä erilaisin näkökulmin verrattuna aiempaan taitoomme. Taito peilata saatuja tuloksia aiempien tutkimusten tuloksiin on kehittynyt ja ymmärrys, miksi aiempien tutkimusten reflektoinnin merkitys on tärkeää, on osaltaan saanut lisää avaruutta.

Tietomme päivähoidon turvallisuudesta ja sen laajuudesta sekä siihen vaikuttavista seikoista on laajentunut valtavasti. Nyt työn tekemisen jälkeen voimme todeta, että on ollut monia seikkoja, joita emme ole aiemmin oivaltaneet osaksi päiväkodin turvallisuutta, kuten esimerkiksi ympäröivän maaston ja lähialueiden tekijät. Työn edetessä on noussut esiin mielenkiintoisia seikkoja siitä, kuinka meidän tekijöiden erilaiset taustat vaikuttavat näkemyksiimme päivähoidon turvallisuudesta ja siihen liittyvistä seikoista. Muun muassa terävät kulmat kalusteissa ovat itsestään selvä turvallisuusris-ki äidin näkökulmasta, kun taas lapseton ei ole asiaa tullut ajatelleeksikaan turvalli-suusriskinä.

Tulevina sairaanhoitajina kasvamme ammattilaisiksi terveyden edistämisessä. Tässä työssä korostunut turvallisuus on iso osa terveyden edistämistä ja tapaturmien ennalta-ehkäisyä. Tästä näkökulmasta katsoen voimme todeta, että opinnäytetyömme edistää koko henkilökunnan hyvinvointia ja työssä jaksamista, sillä se puuttuu tietynlaisiin epäkohtiin työympäristössä, joilla on selkeä vaikutus terveyteen, esimerkiksi melun osalta. Työmme pääasia on lasten turvallisuus ja tältä kannalta työtämme tarkastelta-essa sairaanhoitajan silmin, kehitettävää päiväkodeissa, joissa ei työskentele tervey-denhoitoalan ammattilaista, ovat muun muassa akuutit terveyttä uhkaavat tilanteet, sairauskohtaukset sekä tapaturmat ja niissä toimiminen. Tärkeä osa on myös lasten hyvinvointi, turvallisuus ja niiden kehittäminen. Kaiken kaikkiaan tämän työn tekemi-nen on kasvattanut meitä ammatillisesti sekä avannut silmiämme siitä, kuinka merkit-tävässä asemassa tapaturmien ehkäisy on ajatellessa kokonaisvaltaista turvallisuutta.

LÄHTEET

Aalto, R. 2006. Työelämän selviytymisopas – Käytännön ohjeita työhyvinvointiin. Saarijärvi: Saarijärven offset Oy.

Aaltola, J. & Valli, R. 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1: Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Evinsalo, K. 2004. Näkökulmia turvallisuuskasvatukseen. Saatavilla:
<http://www.kotitapaturma.fi/jepulis/ope05.htm> [viitattu 7.2.2011].

Forss, P. & Vatula-Pimiä, M-L. 2007. Sosiaalinen turva ja hyvinvointi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannus-
sakeyhtiö Tammi.

Ikola-Norrbacka, R. 2004. Päivähoito – kuntien kilpailuvaltti? Tutkimus lasten päivä-
hoidosta vuosina 1996 – 2003. KuntaSuomi 2004 – tutkimuksia nro. 46. Suomen Kuntaliitto. Helsinki. Saatavilla:
<http://hosted.kuntaliitto.fi/intra/julkaisut/pdf/p071012103516F.pdf> [viitattu 17.12.2010].

Kananen, J. 2008. Kvantti: Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karmavalo, T. & Kukkonen, S. 2008. Työtapaturmakirja. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Koskenvuo, M. & Mattila, K. 2009. Duodecim. Terveyskirjasto. Terveystiedon edistämisen ja sairauksien ehkäisyn periaatteet. Päivitetty 19.1.2010. Saatavilla:
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=seh00001&p_haku=s ekundaaripreventio [viitattu 4.2.2011].

Häiriötilanteiden viestintäsuunnitelma 2008. Kuopion kaupungin koulutuspalvelukeskus. Päivitetty 2.9.2008. Saatavilla:

<http://edu.kuopio.fi/lukio/johtotiimi/LinkedDocuments/hairiotilanneviestintäsyksy08%5B1%5D.pdf> [viitattu 17.12.2010].

L23/2006. Elintarvikelaki. 13.1.2006.

L75/2004. Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta. 30.1.2004.

L36/1973. Laki lasten päivähoidosta. 19.1.1973.

L603/1996. Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta. 9.8.1996.

L468/2003. Pelastuslaki. 13.6.2003.

L763/1994. Terveysturvallisuuslaki. 19.8.1994.

Laitinen, K. 2003. Turvallinen hyvinvointi? Teoksessa: Ranta-Tyrkkö, S. & Ropo, A. (toim.) Turvallista hyvinvointia. Juvenes Print- Tampereen Yliopistopaino Oy. Tampere s. 21 – 48.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2009a. Lapsen turvaksi -hanke 2007 – 2009. Saatavilla: <http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/8fb1db3c4460d02c574fcb20a9310217/1295518483/application/pdf/6028782/Lapsenturvaksi-hanke.pdf> [viitattu 20.1.2011].

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2009b. Kuuden Koon Malli. Tapaturmien ehkäisyn toimintamalli kouluun ja päiväkotiin Saatavilla: <http://www.mll.fi/@Bin/10408365/MLL+Kuusi+Koota+esite+%282%29.pdf> . [viitattu 20.1.2011].

Niemelä, P. & Lahikainen, A-R. (toim.) 2000. Teoriaa tulevaisuudesta, turvallisuus identiteettikysymyksenä. Teoksessa: Honkatukia, P.; Kainulainen, S.; Kauppila, T.; Kirmanen, T.; Korander, T.; Kraav, I.; Rusanen, T.; Ryyänen, U.; Talvitie-Ryhänen, T.; Vornanen, R. & Väisänen, R. Inhimillinen turvallisuus, s. 21 – 37, 61 – 89.

Palosaari, A. & Saarsalmi, O. 2006. Päivähoitopaikkojen tilat ja turvallisuus. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:10. Saatavilla:

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3802.pdf&title=Paivahoitopaikkojen_tilat_ja_turvallisuus__Paivahoitohenkilokunnalle_ja_lasten_huoltajille_suunnattujen_kyselyjen_tulokset_fi.pdf [viitattu 20.1.2011].

Pänttönen P. 2007. Päiväkotien leikkipaikkojen ja piha-alueiden turvallisuus Itä-Suomen läänissä vuonna 2007. Saatavissa:

<http://www.intermin.fi/lh/ita/bulletin.nsf/PFBDArch/9694A7D99A688CBDC2257344003BCA64?opendocument>. [viitattu: 15.5.2011]

Saarsalmi, O. (toim.) 2008. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu. Sosiaali- ja terveysministeriön ja Stakesin julkaisu, oppaita 71. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sisäasiainministeriö. Pelastusosasto 2005. Valistus- ja neuvontatyön strategia.

1.9.2005. Saatavilla: <http://www.pelastustoimi.fi/wp-content/uploads/2008/10/muistio-valistus-ja-neuvontatyon-strategia.pdf> [viitattu 6.2.2011].

Sosiaali- ja terveysministeriö 2003. Työsuojeluosasto. Riskin arviointi. Työsuojeluoppaita ja – ohjeita 14. Saatavilla: <http://www.tyosuojelu.fi/upload/kzao5e2q.pdf> [viitattu 2.2.2011].

Sosiaali- ja terveysministeriö 2005. Turvallisuussuunnitteluopas sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2005:13. Saatavilla: <http://pre20090115.stm.fi/hm1120566345021/passthru.pdf> [viitattu 20.1.2011].

Sosiaali- ja terveysministeriö 2008. Päiväkodeille turvallisuussuunnitteluohjeet. Päivitetty 3.6.2008. Saatavilla: <http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1222889> [viitattu 20.1.2011].

Sosiaali- ja terveysministeriö 2009. Päivähoidon turvallisuus. Päivitetty 23.4.2010, Saatavilla:

http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/lapset_ja_nuoret/laatu_ja_kehittaminen/paivahoito [viitattu 20.1.2011].

Soudunsaari, R. 2007. Lapin pelastuslaitos. Hoito- ja huoltolaitosten turvallisuus. Saatavilla:

[http://www.intermin.fi/lh/lappi/bulletin.nsf/bydate/E81DA45EE6855D8AC225736400212999/\\$file/Soudunsaari131207.ppt](http://www.intermin.fi/lh/lappi/bulletin.nsf/bydate/E81DA45EE6855D8AC225736400212999/$file/Soudunsaari131207.ppt) [viitattu 20.1.2011].

Sue, Valeria M. & Ritter, Lois A. 2007. Conducting Online Surveys. California: Sage Publications, Inc.

Suomen Pelastuslan Keskusjärjestö SPEK 2007. Suojele itseäsi ja muita. Lahti: Esa Print Oy.

Tehy. 2006. Silmät selässäkin. Tehyn päivähoitoselvitys 2006. Julkaisusarja B: Selvityksiä 5/2006. Saatavilla:

http://www.slal.fi/doc/Julkaisu_207706_Silmat_selassakin.pdf [viitattu 3.2.2011].

Tiirikainen, K. 2009. Tapaturmat Suomessa. Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen julkaisu. Helsinki: Edita Prima Oy.

Tilius, P. 2004. Pelistä pois? Huolehtivan koulun haaste. Juva: WS Bookwell Oy.

Tuomisto, J. 2005. 100 kysymystä ympäristöstä ja terveydestä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tuomisto, J. & Pekkanen, J. 2007. Ympäristön terveystvaarat – vaaran arviointi. Teoksessa Mussalo-Rauhamaa, Helena, Vuorinen, Heikki (toim.) Ympäristöterveys. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu. 157 – 185.

Turvallisuussuunnittelun tietopankki 2010. Rikoksantorjuntaneuvosto. Turvallisuussuunnittelu. Saatavilla: <http://www.turvallisuussuunnittelu.fi/40676.htm> [viitattu 20.1.2011].

Valli, R. 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vornanen, R. 2000. Turvallisuus elämän kysymyksenä – 13 – 17-vuotiaiden nuorten turvallisuus ja turvattomuuden aiheet. Kuopion Yliopiston painatuskeskus. Kuopio.

Wilén, J. 2006. Alueellisesti laajat yleisötilaisuudet. Castrén, M.; Ekman, S.; Martikainen, M.; Sahi, T. & Söder, J. (toim.) Suuronnettomuusopas. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä, 402 – 412.

787/2003. Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta. 4.9.2003.

MUUTTUJATAULUKKO VANHEMPIEN KYSELYSTÄ

Tutkimusongelmat	Muuttujat	Kysymyksen nro.	Sivut teoriaosuudessa
1. Taustamuuttujat	- päiväkotiki - vastaajan ikä ja sukupuoli - lapsien hoitoaika - hoidossa olevien lasten iät	1 2 3 4	
2. Päiväkotiin tuominen ja hakeminen	- millä tuodaan ja haetaan - kuka tuo/hakee - tuonti- ja hakutilanne lapsen näkökulmasta - vaaratekijät pihalla ja päiväkodin läheisyydessä - pysäköintipaikat	5 6 7 8 9	11 11 11 7,11-12, 14-15
3. Päiväkodin ulkotilat	- piha-alueen parantaminen - leikkimistä ja liikkumista häiritsevät tekijät - leikkiympäristön turvallisuus - turvattomuutta aiheuttavat seikat - allergiaoireet kasveista	10 11 12 13 14	11-12 12 12,14-15 7-9, 12 12
4. Päiväkodin sisätilat	- mahdollisuudet luottamukselliseen keskusteluun - sisäilman laatu - tilojen esteettömyys - päiväkotirakennuksen turvallisuus lapsen näkökulmasta - sisätilojen parantamishdotukset turvallisuuden näkökulmasta - lapselle sattuneet loukkaantumiset, jotka vaatineet hoitoa - huoltajille järjestetyt tilaisuudet, joissa keskusteltu turvallisuudesta	15 16 17 18 19 20 21	12-13 12-13 12 7-9, 12-13 7, 12-13 13, 16-18 7-9, 13

MUUTTUJATAULUKKO HENKILÖKUNNAN KYSELYSTÄ

Tutkimusongelmat	Muuttajat	Kysymyksen nro.	Sivut teoriassa
1. Taustamuttajat	- päiväkot - vastaajan ikä ja sukupuoli - työkokemus - koulutus	1 2 3 4	
2. Päiväkotiin tuomista ja hakemista sekä ulkotiloja koskevat kysymykset	- pelastusajoneuvojen esteetön pääsy - tuominen ja vieminen lapsen näkökulmasta - havaitut vaaratekijät - piha-alueen soveltuvuus erityislasten käyttöön - kiinteiden leikkivälineiden turvallisuus - lasten valvonta piha-alueella - piha-alueella tapahtuvaa toimintaa tukevat seikat - vaaratekijät päiväkodin lähiympäristössä	5 6 7 8 9 10 11 12	13-14,16 11 7,9-12,16 6,10-11 11-12 12,14-15 11-12, 14-15
3. Päiväkodin sisätilojen turvallisuus	- rauhallinen tila luottamukselliseen keskusteluun - kosteus- tai vesivauriot - päiväkodin turvallisuus eri näkökulmista - päiväkodissa järjestetyt pelastautumisharjoitukset lasten kanssa - huoltajille järjestetyt tilaisuudet turvallisuusasioista - vanhempien esittämät ajatukset turvallisuusasioihin - lapsille sattuneet loukkaantumiset, jotka vaatineet hoitoa - päiväkodin toiminnan turvallisuustarkastelut kolme tärkeintä	13 14 15 16 17 18 19 20	13 7-9, 12-13 12-13 12-13 7, 12-13 13, 16-18 7-19

TUTKIMUSTAULUKKO

Tutkijat	Tutkimuksen / projektin tarkoitus	Osallistujat	N	Menetelmät	Keskeiset tulokset
Aili Palo- saari Olli Saar- salmi 2006	Lasten päivähoi- toon liittyvien tilojen kehittämi- nen ja päivähoi- don turvallisuuden parantaminen	Päivähoidon henkilökun- ta ja lasten vanhemmat / huoltajat	654	Kyselytutki- mus	Tuonti- ja hakuti- lanteet pääosin turvalliset. Vilkas liikenne vaarateki- jä. Ahtaat portit vaikeuttavat pelas- tus ajoneuvojen ajoyhteyttä. Piha- alueet soveltuvat lasten leikkeihin hyvin. Muun mu- assa aitojen paran- taminen keskeinen osa turvallisuuden parantamista. Ym- päristön vaarateki- jät otettava huomi- oon. Vanhemmat jättävät portit auki.
Tutkijat	Tutkimuksen / projektin tarkoitus	Osallistujat	N	Menetelmät	Keskeiset tulokset
Ikola- Norrbacka Rinna 2004	Kokonaiskuva lasten päivähoi- dosta	Päivähoidon ammattilai- set.	47 tutkimus- kuntaa	Kyselytutki- mus vuosina 1996, 1999, 2003.	Ostopalvelut yleis- tyneet. Luotta- muselimen merki- tys vähäinen. Hen- kilöstöresurssit eivät parantuneet. Päivähoito toimii kuntien kilpailu- valttina?
Tutkijat	Tutkimuksen / projektin tarkoitus	Osallistujat	N	Menetelmät	Keskeiset tulokset
Tehy / Tarja Hon- kalampi, Marja- Kaarina Koskinen, Oili Leppä-	Päiväkodin hoito- ja kasvatushenki- löstön ja hoidossa olevien lasten määrällisen suhteen kuvaa- minen sekä lasten	Päiväkodis- sa työsken- televät Te- hyläiset	1000	Kyselyloma- ke	Henkilöstötilanne päiväkodeissa ei ole parantunut sit- ten vuoden 2000. Lapsiryhmät liian suuria eikä koulutettua ammat- tihenkilöstöä ole tarpeeksi. Lasten

lammi. 2006.	fyysisen turvallisuuden ja hoidollisten tavoitteiden toteutuminen päiväkodeissa				Liite 3/2 tapa- ja siisteyskasvatus toteutuivat parhaiten. Parannettavaa eniten perushoitotilanteiden kiireettömyydessä ja lasten erityispiirteiden huomioonottamisessa. Pyydettyjä korjauksia joudutaan odottamaan liian kauan. Vaaratilanteiden ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi on parannettava suunnitelmallista ennakointityötä, ohjeistusta ja vaaratilanteiden kirjaamista.
-----------------	---	--	--	--	--

SAATEKIRJE LASTEN VANHEMMILLE/HUOLTAJILLE

Hei Vekkuli Oy:n päiväkodin lasten vanhemmat / huoltajat!

Olemme sairaanhoitaja (AMK) opiskelijoita Kymenlaakson Ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyönä turvallisuuskartoitusta Vekkuli Oy:n päiväkoteihin, Kotkan ja Pyhtään alueella.

Tavoitteemme on selvittää kokemuksianne lasten turvallisuudesta päivähoidossa, koskien lähinnä lasten tuonti- ja hakutilanteita, sekä ulko- ja sisätilojen turvallisuutta oheisella kyselylomakkeella.

Kysely toteutetaan sekä Teille, että päiväkodin henkilökunnalle omalla lomakkeella.

Toivomme, että täytätte oheisen kyselylomakkeen ja palautatte sen tässä suljetussa kuoressa 31.5.2011 mennessä lapsenne päiväkotiin, josta noudamme kaikki palautetut lomakkeet!

Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja ennenkaikkea luottamuksellista. Kenenkään henkilötietoja lomakkeessa ei kysytä ja täysi anonymiteetti säilyy siis koko tutkimuksen ajan. Lomakkeet hävitetään asianmukaisesti tutkimuksen jälkeen. Lomakepohjana on käytetty Sosiaali- ja terveysministeriön, vuonna 2005 Helsingin ja Oulunsalon päivähoitohenkilökunnalle sekä lasten vanhemmille ja huoltajille suunnattua kyselylomaketta. Lupa lomakkeen käyttöön on saatu puhelimitse sosiaali- ja terveysministeriön neuvotteleva virkamies Tarja Kahiluodolta.

Tutkimuksen tulokset ovat luettavissa opinnäytetyöstämme, joka toimitetaan kaikkiin Vekkuli Oy:n päiväkoteihin, eli ne ovat vapaasti myös Teidän luettavissanne vuoden 2011 loppuun mennessä.

Jos teillä herää kysymyksiä tutkimukseen liittyen, voitte ottaa meihin yhteyttä.

Kiitämme yhteistyöstä jo etukäteen!

Aurinkoisin terveisin,

Pirte Okkonen

Heini Nikunen

KYSELYLOMAKE LASTEN VANHEMMILLE / HUOLTAJILLE

Kysely lasten vanhemmille / huoltajille päiväkotien ulko- ja sisätiloista sekä turvallisuudesta

---

YLEISET KYSYMYKSET

1) Päiväkodin nimi

-----

2) Vastaajan ikä_____ ja sukupuoli _____

3) Lapseni / lapsemme on ollut tässä päiväkodissa _____ vuotta _____kuukautta

4) Hoidossa olevien lapsen / lasten iät

LAPSEN PÄIVÄKOTIIN TUONTIA JA PÄIVÄKODISTA HAKEMISTA KOSKEVAT KYSYMYKSET

5) Lapsenne kulkee välimatkat (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

	<i>ERITTÄIN HARVOIN</i>	<i>HARVOIN</i>	<i>EI HAR- VOIN EI- KÄ USEIN</i>	<i>USEIN</i>	<i>ERITTÄIN USEIN</i>
<i>HENKILÖAUTOLLA</i>					
<i>JULKISELLA KUL- KUNEUVOLLA</i>					
<i>POLKUPYÖRÄN KYYDISSÄ</i>					
<i>OMALLA POLKU- PYÖRÄLLÄ</i>					
<i>RATTAISSA</i>					
<i>KÄVELLEN</i>					

6) Lapsenne tuo / hakee (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

	<i>ERITTÄIN HARVOIN</i>	<i>HARVOIN</i>	<i>EI HAR- VOIN EI- KÄ USEIN</i>	<i>USEIN</i>	<i>ERITTÄIN USEIN</i>
<i>HUOLTAJA</i>					
<i>ISOVANHEMMAT</i>					
<i>HOITAJA</i>					
<i>TAKSINKULJETTAJA</i>					
<i>JOKU MUU</i>					

...jos vastasitte edelliseen kohtaan "joku muu", kuka?

-----

7) Tuonti- / hakutilanne lapsenne turvallisuuden näkökulmasta on (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

	<i>ERITTÄIN VAARALLI- NEN</i>	<i>VAARAL- LINEN</i>	<i>EI VAA- RALLINEN EIKÄ VAA- RATON</i>	<i>TURVAL- LINEN</i>	<i>ERITTÄIN TURVAL- LINEN</i>	<i>EI OSAA SANOA</i>
<i>PÄIVÄ- KODIN LÄHEI- SYY- DESSÄ</i>						
<i>PÄIVÄ- KODIN PIHAL- LA</i>						

8) Millaisia vaaratekijöitä olette havainnut? _____

-----

9) *Lasten tuomista ja hakemista varten autoille varattuja pysäköintipaikkoja on päiväkodin tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä* (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

ei lainkaan   erittäin vähän   ei vähän eikä paljon   paljon   erittäin paljon

PÄIVÄKODIN ULKOTILOJA KOSKEVAT KYSYMYKSET

10) *Miten piha-alueita tulisi parantaa (alueen koko, pinnat, liikkuminen, leikit tms.)?*

---

11) *Lasten leikkimistä tai liikkumista piha-alueella häiritsevät* (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

jäteautot   lumenajo / lumensäilytyspaikat   ympäristön melu   ympäristön saasteet   piha-alueen
ilmansuunta

muu, mikä? _____

12) *Piha-alue on lapsen leikkiympäristönä* (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

erittäin turvaton   turvaton   ei turvaton eikä turvallinen   turvallinen   erittäin turvalli
ei osaa sanoa

13) *Mitkä seikat aiheuttavat turvattomuutta?*

---

14) Saako lapsenne mielestänne piha-alueella tai sen läheisyydessä olevista kasveista allergiaoireita (siitepölyallergia, heinänuha, ihottuma jne.)?

kyllä ___ ei ___

PÄIVÄKODIN SISÄTILOJA KOSKEVAT KYSYMYKSET

15) Onko päiväkodissa erillistä tilaa tai muuta rauhallista paikkaa, jossa teillä on tarvittaessa mahdollisuus luottamukselliseen keskusteluun hoitajan kanssa

kyllä, millaista tilaa? _____

ei _____

16) Millaisena pidätte päiväkodin sisäilman laatua? (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

erittäin huono huono ei huono eikä hyvä hyvä erittäin hyvä ei osaa sanoa

17) Päiväkotirakennuksen tilojen esteettömyys (esim. liikkuminen, näkeminen ja kuuleminen)? (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

	ERITTÄIN HUONO	HUONO	EI HUONO EIKÄ HYVÄ	HYVÄ	ERITTÄIN HYVÄ	EI OSAA SANOA
SISÄÄNKÄYNTI						
ETEISTILAT						
SISÄTILAT						

18) Millaisena pidätte päiväkotirakennuksen turvallisuutta lapsenne näkökulmas-
ta? (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

	ERITTÄIN HUONO	HUONO	EI HUONO EIKÄ HYVÄ	HYVÄ	ERITTÄIN HYVÄ	EI OSAA SANOA
SISÄÄNKÄYNTI						
SISÄTILAT						
TILOJEN VALVOT- TAVUUS						
PALOTURVALLISUUS						

19) Mitä tulisi parantaa sisätilojen turvallisuusnäkökulmasta?

---

20) Onko lapsellenne sattunut päiväkodissa viimeisen vuoden aikana joko ulkona tai sisätiloissa loukkaantuminen, joka on vaatinut käynnin lääkärissä tai sairaanhoita-
jan luona? (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

kyllä ___ ei ___

...jos vastasit kyllä, millainen / millaisia onnettomuuksia, mistä johtui?

---

21) Onko lasten huoltajille järjestetty tilaisuuksia, joissa on keskusteltu päiväkotiin ja sen toimintaan liittyvistä turvallisuusasioista (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

kyllä ____ ei ____

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

SAATE PÄIVÄKODIN HENKILÖKUNNALLE

Hei Vekkuli Oy:n päiväkodin henkilökunta!

Olemme sairaanhoitaja (AMK) opiskelijoita Kymenlaakson Ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyönä turvallisuuskartoitusta Vekkuli Oy:n päiväkoteihin, Kotkan ja Pyhtään alueella.

Tavoittemme on selvittää kokemuksianne lasten turvallisuudesta päivähoidossa, koskien lähinnä lasten tuonti- ja hakutilanteita, sekä ulko- ja sisätilojen turvallisuutta oheisella kyselylomakkeella.

Kysely toteutetaan sekä Teille, että päiväkodin lasten vanhemmille / huoltajille omalla lomakkeella.

Toivomme, että täytätte oheisen kyselylomakkeen ja palautatte sen tässä suljetussa kuoressa 31.5.2011 mennessä päiväkotiin, josta noudamme kaikki palautetut lomakkeet!

Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja ennenkaikkea luottamuksellista. Kenenkään henkilötietoja lomakkeessa ei kysytä ja täysi anonymiteetti säilyy siis koko tutkimuksen ajan. Lomakkeet hävitetään asianmukaisesti tutkimuksen jälkeen. Lomakepohjana on käytetty Sosiaali- ja terveysministeriön, vuonna 2005 Helsingin ja Oulunsalon päivähoitohenkilökunnalle sekä lasten vanhemmille ja huoltajille suunnattua kyselylomaketta. Lupa lomakkeen käyttöön on saatu puhelimitse sosiaali- ja terveysministeriön neuvotteleva virkamies Tarja Kahiluodolta.

Tutkimuksen tulokset ovat luettavissa opinnäytetyöstämme, joka toimitetaan kaikkiin Vekkuli Oy:n päiväkoteihin, eli ne ovat vapaasti Teidän luettavissanne vuoden 2011 loppuun mennessä.

Jos teillä herää kysymyksiä tutkimukseen liittyen, voitte ottaa meihin yhteyttä.

Kiitämme yhteistyöstä jo etukäteen!

Aurinkoisin terveisin,

Pirte Okkonen

Heini Nikunen

KYSELYLOMAKE PÄIVÄKODIN HENKILÖKUNNALLE

Kysely päiväkotien henkilökunnalle ulko- ja sisätiloista sekä turvallisuudesta

---

YLEISET KYSYMYKSET

1) Päiväkodin nimi

-----

2) Vastaajan ikä_____ ja sukupuoli _____

3) Olen työskennellyt tässä päiväkodissa _____ vuotta

4) Koulutus _____

LAPSEN PÄIVÄKOTIIN TUONTIA JA PÄIVÄKODISTA HAKEMISTA JA ULKOKOTILOJA KOSKEVAT KYSYMYKSET

5) Pelastusajoneuvot (sairasauto, paloautot) pääsevät esteettä päiväkotirakennuksen viereen (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

ei lainkaan   erittäin huonosti   huonosti   ei huonosti eikä hyvin   hyvin   erittäin hyvin

6) Tuonti-/hakutilanne lasten turvallisuuden näkökulmasta (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

erittäin vaarallinen   vaarallinen   ei vaarallinen eikä vaaraton   turvallinen   erittäin turvallinen

7) Millaisia vaaratekijöitä olette havainnut?

-----

8) *Piha-alue soveltuu erityishoitoa tarvitsevien lasten käyttöön* (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

kyllä ___ ei ___

9) *Kiinteiden leikkivälineiden turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota* (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

ei lainkaan   erittäin vähän   ei vähän eikä paljon   paljon   erittäin paljon

10) *Lasten valvonta on piha-alueella* (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

erittäin vaikeaa   vaikeaa   ei vaikeaa eikä helppoa   helppoa   erittäin helppoa

11) *Alla mainitut seikat tukevat piha-alueella tapahtuvaa toimintaa* (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

	<i>EI OLE</i>	<i>ERITTÄIN HUONOSTI</i>	<i>HUONOSTI</i>	<i>EI HYVIN EIKÄ HUONOSTI</i>	<i>HYVIN</i>	<i>ERITTÄIN HYVIN</i>
<i>AIDAT</i>						
<i>PORTIT</i>						
<i>VALAISTUS</i>						
<i>SIIVOUS</i>						

12) *Päiväkodin ulkopuolella olevassa lähiympäristössä on vaaratekijöitä, jotka pitäisi ottaa huomioon päiväkodin turvallisuustarkastelussa* (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

kyllä ___ ei ___

...jos vastasitte edelliseen kysymykseen kyllä, millaisia vaaratekijöitä olette havainnut?

PÄIVÄKODIN SISÄTILOJA KOSKEVAT KYSYMYKSET

13) Onko käytössänne erillistä tilaa tai muuta rauhallista paikkaa, jossa teillä on tarvittaessa mahdollisuus luottamukselliseen keskusteluun lasten vanhempien kanssa

kyllä, millaista tilaa? _____

ei _____

14) Onko päiväkodissa ollut kosteus- tai vesivaurioita? (YMPYRÖIKÄÄ SOPIVIN VAIHTOEHTO)

ei ollenkaan   erittäin vähän   vähän ei vähän eikä paljon   paljon   erittäin paljon

15) Millaisena pidätte päiväkotia turvallisuuden näkökulmasta? (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

	ERITTÄIN HUONO	HUONO	EI HUONO EIKÄ HYVÄ	HYVÄ	ERITTÄIN HYVÄ
SISÄÄNTULO LASTEN KANSSA					
ETEISTILAT					
KÄYTVÄTILAT					
LEIKKITILAT					
LATTIAT (ESIM. LIUKKAUS)					
SEINÄT (ESIM. TERÄVÄT KULMAT)					
MELU					
PALOTURVALLISUUS					
POISTUMISTEIDEN SELKEYS					
TILOJEN VALVOTTAVUUS					
TILOJEN PUHTAUS					
SISÄILMAN LAATU					

16) Onko päiväkodissa järjestetty lasten kanssa yhteisiä pelastautumisharjoituksia?

(RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

kyllä ___ ei _____

17) Päiväkoti on järjestänyt lasten huoltajille tilaisuuksia, joissa on keskusteltu päiväkotiin ja sen toimintaan liittyvistä turvallisuusasioista

(RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

kyllä _____ ei _____ en tiedä _____

18) Millaisia asioita lasten vanhemmat ovat esittäneet edellä mainituissa tilaisuuksissa?

---

19) Onko lapsille sattunut päiväkodissa viimeisen vuoden aikana joko ulkona tai sisätiloissa loukkaantuminen, joka on vaatinut käynnin lääkärissä tai sairaanhoitajan luona? (RASTITTAKAA SOPIVIN VAIHTOEHTO)

kyllä ___ ei ___

...jos vastasit kyllä, millainen / millaisia onnettomuuksia?

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS Tieteellinen tutkimus tai opinnäytetyö	
1	Tutkimuksen nimi Päivähoidon turvallisuuskartoitus Vekkuli Oy:n päiväkodeissa
2	Tutkimuksesta vastaava tutkija/tutkijat, tutkijaryhmä, tutkimusorganisaatio Heini Nikunen ja Pirte Okkonen
3	Tutkimuksen suorittajat ja tutkimuksen suorituspaikka (nimi, virka/työ, virka-/työpaikka, yhteystiedot)
a)	tutkimuksen vastuullinen johtaja tai tutkimuksesta vastaava ryhmä Kotkan kaupunki Anne Heikkilä
b)	opinnäytetyön ohjaajat Mirja Nurmi Sari Virkki Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu
c)	tutkijat, joille lupaa haetaan Heini Nikunen Pirte Okkonen
d)	tutkimuspaikka ja osoite Vekkuli Oy:n päiväkodit Satakielentie 4 48230 Kotka
4	Yhdyshenkilö (nimi, osoite, yhteystiedot) Anne Heikkilä aluekoordinaattori Etelä-Kymenlaakso Terveystieteiden yksikkö Keskuskatu 30 48100 Kotka p. 05 234 5235 tai 040 778 6354 anne.heikkila@kotka.fi
5	Tutkimuksen luonne (asiakkaisiin/henkilökuntaan kohdentuva, haastattelututkimus/kyselytutkimus) Kyselytutkimus päiväkotien henkilökunnalle ja lasten vanhemmille / huoltajille

	Liite 8/2
6	Tutkimuksen kesto-aika (kertaluonteinen tutkimus/seurantatutkimus) Kertaluonteinen
7	Tutkimussuunnitelman tiivistelmä Opinnäytetyön tarkoituksena on siis selvittää Vekkuli Oy:n omistamien päiväkotien tämänhetkinen turvallisuustilanne sekä mahdolliset riskitekijät samalla selvittäen, miten päiväkodin henkilökunta sekä hoidossa olevien lasten vanhemmat kokevat turvallisuuden päiväkodissaan. Tarkoituksena on selvittää, onko päiväkodin turvallisuudessa kehitettävää ja jos on, niin miten sitä voitaisiin jatkossa kehittää.
8	Tutkimusmenetelmän kuvaus Tutkimus toteutetaan kyselylomakkeella, jota jaetaan niin päivähoidon työntekijöille kuin lasten vanhemmille. Kyselylomakkeessa on strukturoituja kysymyksiä sekä muutama avoin kysymys, johon jokainen vastaaja voi vastata vapaasti omin sanoin.
9	Tutkimuksessa käytettäväksi pyydetty aineisto (asiakirjatiedot) Ei ole.
10	Muut tutkimuksessa käytettävät tiedot (muut asiakirjatiedot, tutkittavilta haastatteluin/kyselyin saatavat tiedot) Päiväkodin nimi Vastaajan ikä ja sukupuoli Hoidossa olevien lasten iät ja hoitoaika päiväkodissa
11	Tutkimusrekisterin tietotyypit
a)	Tutkimusrekisteriin kerättävät henkilön yksilöintitiedot eriteltyinä
b)	Muut tiedot ja tietotyypit
12	Tutkimusaineiston suojaus, arkistointi ja hävittäminen (salassa pidettävän tiedon käsittely, suojaus, käytön valvonta, hävittäminen) Vastaajalla täydellinen anonymiteetti, joka säilyy koko tutkimuksen ajan. Aineisto hävitetään tutkimuksen päätyttyä asianmukaisella tavalla.

13	<p>Tutkimuksen mahdollinen ulkopuolinen rahoitus</p> <p>Ei ole.</p>
14	<p>Tutkimustulosten hyödyntäminen (julkaiseminen ym.)</p> <p>Päiväkodit saavat tutkimuksen käyttöönsä.</p>
15	<p>Sitoumukset</p> <p>Sitoudun siihen, etten käytä saamiani tietoja potilaan/asiakkaan tai hänen läheistensä vahin- goksi tai halventamiseksi tai sellaisten muiden etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi on sää- detty salassapitovelvollisuus enkä luovuta saamiani salassa pidettäviä henkilötietoja sivulliselle.</p> <p>Päiväys _____ Allekirjoitus _____</p> <p>_____ Nimen selvennys _____</p> <p>Päiväys _____ Allekirjoitus _____</p> <p>_____ Nimen selvennys _____</p> <p>Päiväys _____ Allekirjoitus _____</p> <p>_____ Nimen selvennys _____</p> <p>Päiväys _____ Allekirjoitus _____</p> <p>_____ Nimen selvennys _____</p> <p>Päiväys _____ Allekirjoitus _____</p> <p>_____ Nimen selvennys _____</p>
16	<p>Liitteet</p> <p>☐ Tutkimussuunnitelma</p> <p>☐ Tutkimusta varten myönnettyt muut luvat</p> <p>☐ Luonnos rekisteriselosteeksi</p> <p>☐ Malli tutkimushenkilöille annettavasta yhteydenotto- ja informointikirjeestä</p> <p>☐ Malli tutkimushenkilöiltä pyydettävästä suostumuksesta</p> <p>☐ Muut liitteet</p>

17	Päiväys, hakijan allekirjoitus ja osoite Päiväys _____ Allekirjoitus _____ _____ Osoite _____
18	Päiväys ja vastaavan ohjaajan allekirjoitus Päiväys _____ Allekirjoitus _____ _____ Nimen selvennys _____
19	Tutkimuslupahakemus toimitetaan osoitteeseen Kotkan kaupunki/Hyvinvointipalvelut Kirjaamo PL 205, 48101 KOTKA
20	Hyvinvointipalvelujen tehtäväalueen johtoryhmän lausunto Kokouspäivä ja asianumero:
21	Tutkimusluvan myöntämistä koskeva päätös Päiväys _____ Viranhaltijan allekirjoitus _____ Nimenselvennys _____ Tehtävänimike _____